

Paimen~Sanomat

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakuntien tiedotuslehti

Maaliskuu 2013 Nro 1 (175)

Kristus nousi kuolleista

Vapahtaja voimassaan -ikoni. Oulunseudun ikonimaalarit.

Tässä

numerossa:

s. 6

Katumuksen
sakramentti

s. 7

Suuren viikon
tapahtumat ikoneissa

s. 8

Pääsiäis-
perinteitä

s. 10

Vanhauskoisuus
Vienan Karjalassa

Esipaimenen sana

Kirkko - hengellinen parantola Kristus nousi kuolleista

Meillä Suomessa rakastetaan erilaisia tutkimuksia ja mielipidekyselyjä. Ne tuottavatkin hyödyllistä tietoa. Kirkon piirissä on suoritettu tutkimusta siitä, mitä tavallinen rivikansalainen eniten kirkoltaan odottaa. Vastaus on tämä: Tärkeimpänä pidetään henkilökohtaista kohtaamista. Pohjoisen hiljainen ja usein arka ihminen odottaa uskollisesti, että hänet kirkkonsa taholta huomattaisiin. Toive on tärkeä pitää mielessä, niin meidän kirkossa työtä tekevien, kuin kaikkien siitä vastuuta kantavien.

Kirkossa kohtaamme Kristuksen ja Hän kohtaa meidät. Näin tapahtuu pyhien sakramenttien, pyhittävien toimitusten ja rukouksen kautta. Kovin harvat vain elävät tämän todeksi käytännön elämässä. Monet muut asiat ja menot menevät perheissämme kirkkaasti kirkkotilaisuuksien edelle. Kuitenkin henkilökohtaista kohtaamista ja huomiomista odotetaan ja toivotaan.

Pääsiäisviikkoa kutsutaan kirkossa kirkkaaksi viikoksi tai valoisaksi viikoksi. Juhlaviikon jumalanpalvelukset ovat pääsiäisyön palveluksen toistoa – riemullista laulua, liikettä, iloa ja riemua Kristuksen ylösnousemuksesta, kuoleman voittamisesta ja haudan jälkeisestä uudesta elämästä iankaikkisuudessa. Pääsiäisen jumalanpalveluksessa kohtaamme Ylösnouseen Kristuksen. Se tapahtuu uskonkokemuksen kautta. Näemme hänet uskon silmin. Tästä veisataan: ”Nähtyämme Kristuksen ylösnousemuksen, kumartakaamme pyhää Herraa Jeesusta...”

Pääsiäisen juhla-aika jatkuu. Kirkkaan viikon perjantaina vietetään juhlaa Jumalanäidin kunniaksi. Juhlan nimi on Elävöittävä lähde. Juhlan historia ulottuu viidennelle vuosisadalle muinaiseen Konstantinopoliin. Sieltä löydetyin parannusta tuottavan lähteen päälle rakennettu kirkko tuhottiin kaupungin valloituksen yhteydessä kauan sitten ja rakennettiin uudelleen parisataa vuotta taaksepäin. Nyt muutaman kymmenen seurakuntalaisen joukko vaalii kirkkoa ja sen yhteydessä olevaa lähdeä pyhiinvaelluspaikkana tämän päivän Istanbulissa.

Lähteen parannusta tuottava vesi on koettu Jumalanäidin siunauksena ja varjeluksena. Lukuisat ihmeeparantumiset lähteen äärellä vahvistavat tämän. Juhlan ikoniin on kuvattu Herran Äiti ja hänen eteensä kiiruhtaneiden sairaiden ja kärsivien joukko. He saivat lähteen vettä juotuaan kohdata parannuksen ihmeen. Juhlan jumalanpalvelusteksteissä kuulutetaan: ”Iloitse, ehtymättömän ilon lähde; iloitse sanomattoman kauneuden virta! Iloitse, uskovat tervehdyttävä kirkas virta; iloitse sairaita virvoittava vesi!”

Vesi on yksi ihmisen ja koko maailman elämää ylläpitävistä alkuaineista. Ilman vettä emme pysy pitkään hengissä. Ilman vettä luonto näantyy ja kuolee pian. Vesivarjojen omistamisesta käydään maailmalla kamppailua, tulevaisuudessa yhä enemmän. Vesi on Jumalan siunauksen välikappale. Vesi on kiitoksen aihe. Kirkossa suoritetaan veden siunaamisia. Siunattu vesi koetaan Jumalan armon näkyväksi osoituksena. Pyhitettyä vettä juomme ruumiin pyhitykseksi ja terveyden vahvistamiseksi. Pyhitetty vesi välittää meille kirkon siunauksen. Pyhitetyn veden priiskottamisen kautta ulotetaan Jumalan siunaus ja kohtaaminen kaikkialle niin - koteihin, kouluihin, eläimiin kuin autoihin.

Kirkko on hengellinen parantolamme, Kristuksen kohtaamisen paikka. Kirkko on Äitimme, hellä syli, joka hoitaa meitä heikkoja lääkkeittensä - pyhien sakramenttien ja toimitusten kautta. Se on meidän arkojen, yksinäisten ja epäilijöiden parannuslaitos. Tämän sairaalan olemassaolosta meidän tulisi ilmoittaa ympäristöömme, tehdä sitä ja sen palveluja tutuksi. Sairaalaan ei kuitenkaan viedä väkisin, vaan henkilökohtaisen toivomuksen jälkeen. Tämä edellyttää mielenkiinnon heräämistä ja uskon syttymistä aikanaan. Sitä on taivaallisen Isämme kohtaamisen toivossa myös rukoiltava.

Rovasti Aari Surakka tulkitsee Jumalan kohtaamisen kaipausta pääsiäisrunossaan:

”Kaikki turha on mennyt.
Taivaan iankaikkisessa sinessä ei näy ristin varjoa,
sinetit ovat murtuneet ajan rahdussa.

Ei ole ketään muita,
ei enkeleitä tulisin miekoin
eikä vartiomiehiä;

vain Sinä
ja väsynyt ihminen.”

Valoisaa Kristuksen ylösnousemusjuhlaa!

Metropoliitta Pantaleimon
Oulun ortodoksisen hiippakunnan esipaimen

Ceerkav- jiöglvaž strooi'tel Kristõs kaaggõõdi ja'mmjest

Mee'st Lää'ddjännmest rä'kset
jee'resnallsem tu'tkkumuužžid
da juurdkõõjjõõzzid.
Tõk lää'zste äukkas teäd.
Ceerkav kruuggäst leä't
spraavdõttum tu'tkkumuužž
tõ'st, mäi'd präästai
meerlaž jäänmõsân vuârdd
ceerkves beä'lnn. Va'sttõs
lij näkam: Vääžnmõsân
vue'rdet personallsem
vuei'nnlõõttmõõžž. Tää'v
suä'nes da tääu'jmõsân ää'rjes
ooumaž vuârdd äsklvânji, što
suu vuâmme'češ ceerkav
kruuggäst. Tuõiv lij šiõgg
ää'nned miõlást, nu'tt še
mij ceerkvest tuäi tue'jjei
tuäivvap, seämmanalla ko puk
va'steemnuä'd kuõ'ddi.

Ceerkvest kaunnâp Kristõõžž
da son käunn mi'jjid. Nääi't
šâdd pää'ss sakrameenti,
pää'zstei tuäimtumuužžid da
molidvai pääi'k. Occanj liä
näkam, kook jeä'le tõn tuõttân
jie'llem vue'jjest. Mängg
jee'res ää'sš da mõõnnmõõžž
mä'nne piärrest ceerkavpõõdi
rääi. Tuõttää'sšest
vue'rddep persoonallsem
vuei'nnlõõttmõõžž da
vuâmmsumuužž še vue'rdet da
tuäivat.

E'jjpeei'venä'ttel kääčcat
ceerkvest čuõ'vves
neä'tlen. Prää'zneckneä'ttel
poddsluu'žv liä e'jjpeei'viinn
šluu'žv, kook nobstá've
seämmanalla – rämmsallaš
läullmõõžž, liikkumuužž,
kuärg da rääm Kristõõžž
pää'jaskaggõõttmuužžäst,
jää'mmem vuäittmõõžžäst
da ääu'd tuäkkša odd
jie'llest ä'kkpâjjsažvuõdâst.
E'jjpeei'v sluu'žvest kaunnâp
Pää'jaskaggõõttâm Kristõõžž.
Tõt šâdd ääsktobddmõõžž
pääi'k. Vuei'nnep suu odd
ääsk čõõ'lmin. Tä'st läaulat:
”Ko leä'p vuäinam Kristõõžž
pää'jaskaggõõttmuužž,
kä'mrdâkap pää'ss Suur
Isõõžž...”

E'jjpeei'v prää'zneckäi'gğ
juätkkai. Čuõ'vves neä'ttel
piätnâc prääzket prää'zneck
Vuäspää'd Jie'nn cistân.
Prää'zneck nõmm lij Jeälltem
käivv. Prää'zneck histor vuäll
viidâd ee'kkčuäta tuäl'jõž
Konstantinopool räjja. Tä'ben
kaunnum puärnmvuõd u'vddi
kääiv ool rajjum ceerkav
jaukkeš gäärad vä'lddmõõžž
õhttvuõdâst, mainnsi mie'ldd
tuä-laa da mähja rajješ
õddest. Sie'brkâ'ddnee'kk
liä ju'n muännlo ee'kked
kä'ddam ceerkav da tõn
õhttvuõdâst äärriäi kääiv
prää'znikjää'ttempäi'kken
Istanbulist.

Kääiv puärnmvuõd
u'vddi čää'cc lij tobddum
Vuäspää'd Jie'nn bloussõsân
da varjllõssân. Mängg
õõmâspuärnumuužž kääiv
lu'nn ravvee tän õõmâstuäi.
Prää'zneck kavvsa lij kalkkuum
Vuäspää'd Jeä'nn da suu
ärriäi kiirtam panntiõrväs
da muõkksõõvvi oummu
da tän kavvâz lij kälkkääm

kaavâskalkkeei. Sij vuõžžu
käivvčää'žž juukkâmpõõd
tobddâd puärnem õmmâz.
Prää'zneck sluu'žvke'e'rjõõžžin
kuultet. ”Rämmâž, kolggi
räämm käivv; rämmâž
mooččädvuõd ve'rdd!
Rämmâž, äskkjid pue'reei
čuõ'vves ve'rdd; rämmâž
panntiõrvvsiid jeällteei čää'cc!”

Čää'cc lij õhttu oummu da obb
maai'lm jie'llem alggaunâs.
Čää'žžtää'jeä'p vuei't
lee'd kuu'kk, jeä'p ä'tte ni
jie'lled, mij ko'škkõõvvpäp
da jää'mmep. Čää'ccvää'rai
vuä'mstumuužžäst jeä'let
maai'lmest čouugõõttmõõžž,
puõ'ttiäi'jest veäl jäänab.
Čää'cc lij Vuäspää'd
bloussõõžž kõskk jännamkâdda.
Čää'cc lij spä'ssõõššâm
juurd. Ceerkvest spraaavtõõdât
čää'žž ristmõõžž. Ristum
čää'cc toobdât Vuäspää'd
äärm kuõ'stti čuä'jtõssân.
Pää'žžtum čää'žž juukkâp
rääpp pää'žžtumõõžž da
tiõrvâsvuõd ravvumõõžž.
Pää'žžtum čää'cc oudd mi'jjid
ceerkav bloussõõžž. Pää'žžtum
čää'žž prii'sktumuužž pääi'k
vuältet Vuäspää'd bloussõs
da kaaunõõttmõõžž pukvee'žž
nu'tt – do'moi, škoolid,
dommjie'lljid da še aautid.

Ceerkav lij jiöglvaž
strooi'tel, Kristõõžžin
kaaunõõttâm päi'kk.
Ceerkav lij jie'nn, lää'des
ä'skk, kää'tt häidd mi'jjid
levvjam oummid talkksineez
- pää'ss sakrameenti da
tuäimtumuužžid pääi'k.
Tõt lij mij ää'rjes, õhttu jičines
da kaadčeei puärnemstrooi'tel.
Tän ho'spitaal äärmmõõžžäst
mee'st õõlgči äälmted
pirrõ'sse, tuejjeed še
nu'tt da tõn kääžžkõõžžid
tobddâmnulla. Ho'spitaal'le
jeä't vikku päi'lviõgg, leä'sa
persoonallsem tuäivmõõžž
mie'ldd. Tât oudald
perstumuužž märrnumuužž da
ääsk šõõdmõõžž ääi'jmie'ldd.
Tõn älgg ää'lmlaž Ee'jj
kaaunõõttâm tuäivast še
mo'lidvâ'sttet.

Aarhlaž Aari Surakka
tu'lkad Vuäspää'd
kaunnâm kai'bbjumuužž
e'jjpeei'vtiivtâst:

”Puk tu'sš lij mõõnnâm.
Ää'lm ä'kkpâjjsaž
seenäivvuõdâst ij kuõ'sttu ni
riist keeu'nik,
pječaat liä morddjam ääi'j
mie'ldd.

jiä leäkku ni keäk,
jiä a'nggel toll mie'kkivui'm
jiä ni vaau't;

tä'lk Ton
da viõssâm ooumaž.”

Čuõvveei Kristõõžž
pääjaskaggõõttâmprää'zneck!

Metropoliitt Pantaleimon

Kristuksen ylösnousemus – Uusi Pääsiäinen

Meidän pääsiäisemme, Kristus, on teurastettu meidän puolestamme

Juutalaisuudessa pääsiäistä vietetään Mooseksen aikaisen Egyptin orjuudesta vapaaksi pääsemisen muistoksi, mistä johtuu myös heprealainen sana pääsiäinen, pesah. Uuden liiton kirkossa pääsiäinen merkitsee sitä, että Jumalan Poika kuolleista ylösnousemisen kautta siirtyi tästä maailmasta taivaallisen Isän luo, maasta taivaaseen, siten vapauttaen meidät ikuisesta kuolemasta ja vihollisen orjuudesta, lahjoittaen meille ”voiman tulla Jumalan lapsiksi”. Sana pääsiäinen, kirjoittaa Ambrosius Milanolainen, tarkoittaa ”läpipääsyä”. Ylösnousemus on kristillisen uskon ydinkohtia ja pääsiäinen kirkkovuoden vanhin ja tärkein juhla.

Pääsiäinen ei ole vain meidän perinteitämme tai yksi juhla toisten joukossa. Pääsiäinen on Kristus ja Hänen pelastuksensa. Tulkaa hänen luokseen niin saatte anteeksiannon ja iankaikkisen elämän lahjaksi. ”Mutta Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme.” (Room. 6:23).

Pääsiäisen todellinen sisältö on pelastus Kristuksessa.

Pääsiäinen on maailman pelastus ja meidän jokaisen pelastus, jonka on lahjoittanut meille Jeesus Kristus, joka on ”kuollut meidän syntiemme tähden, kirjoitusten mukaan, ja että hänet haudattiin ja että hän nousi

kuolleista kolmantena päivänä, kirjoitusten mukaan” (1 Kor.15:3-4). Herran edelläkävijä, Johannes Kastaja, nähtyään Jeesuksen Kristuksen sanoi heti: ”Katsokaa: Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin” (Joh. 1:29). Pyhä apostoli Paavali vahvistaa: ”meidän pääsiäisemme, Kristus, on teurastettu meidän puolestamme.” (1 Kor. 5:7, slaavinkielinen Raamattu)

Pääsiäinen – kuolema on voitettu

Vapahtajamme ruumiillisesta ylösnousemuksesta kertovat Uuden testamentin todistukset, joita voimme lukea neljän evankeliumin, apostolien tekojen ja lähetykskirjeiden sivuilta useista eri kohdista. Pääsiäisen tapahtumissa voimme nähdä ja löytää oman ortodoksisen uskomme syvällisen sisällön ja elämämme perimmäisen tarkoituksen. ”Mutta jos Kristus ei ole noussut kuolleista, turha on silloin meidän saarnamme, turha myös teidän uskonne” (1 Kor. 15:14), julistaa apostoli Paavali kaikille kristityille.

Kristus voitti kuoleman. Omalla kuolemallaan ja ylösnousemuksellaan hän on tuonut uuden elämän jokaiselle. Hautaluolassa tapahtuneet asiat ovat kiistattomia tosiasioita. Hänelle, joka kokee ne läheisiksi, niistä muodostuu perusta hänen omalle ylösnousemukselleen. ”Sillä jos uskomme, että Jeesus on kuollut ja noussut ylös, niin samoin on Jumala Jeesuksen kautta myös tuova poisnukkuneet esiin yhdessä hänen kanssaan.” (1 Tess. 4:14). Kristuksen ylösnousemus on meille uusi pääsiäinen, se on iloa ja riemua kuoleman orjuudesta vapautumisesta.

Kirkko julistaa pääsiäisen sanomaa ympäri vuoden

Kuoleman tragediaa seuraa elämän riemuvoitto. Ylösnousemuksensa jälkeen Herra tervehti kaikkia sanoen:

”Iloitkaa! ”Kuolemaa ei enää ole. Tämän ilon apostolit nimittivät evankeliumiksi, mikä on hyvä sanoma Kristuksen ylösnousemuksesta. Juuri tämä sama ilo täyttää ihmisen sydämen, kun hän kuulee: ”Kristus nousi kuolleista”, ja hän avomielin vastaa siihen elämänsä tärkeimmillä sanoilla: ”Totisesti nousi”.

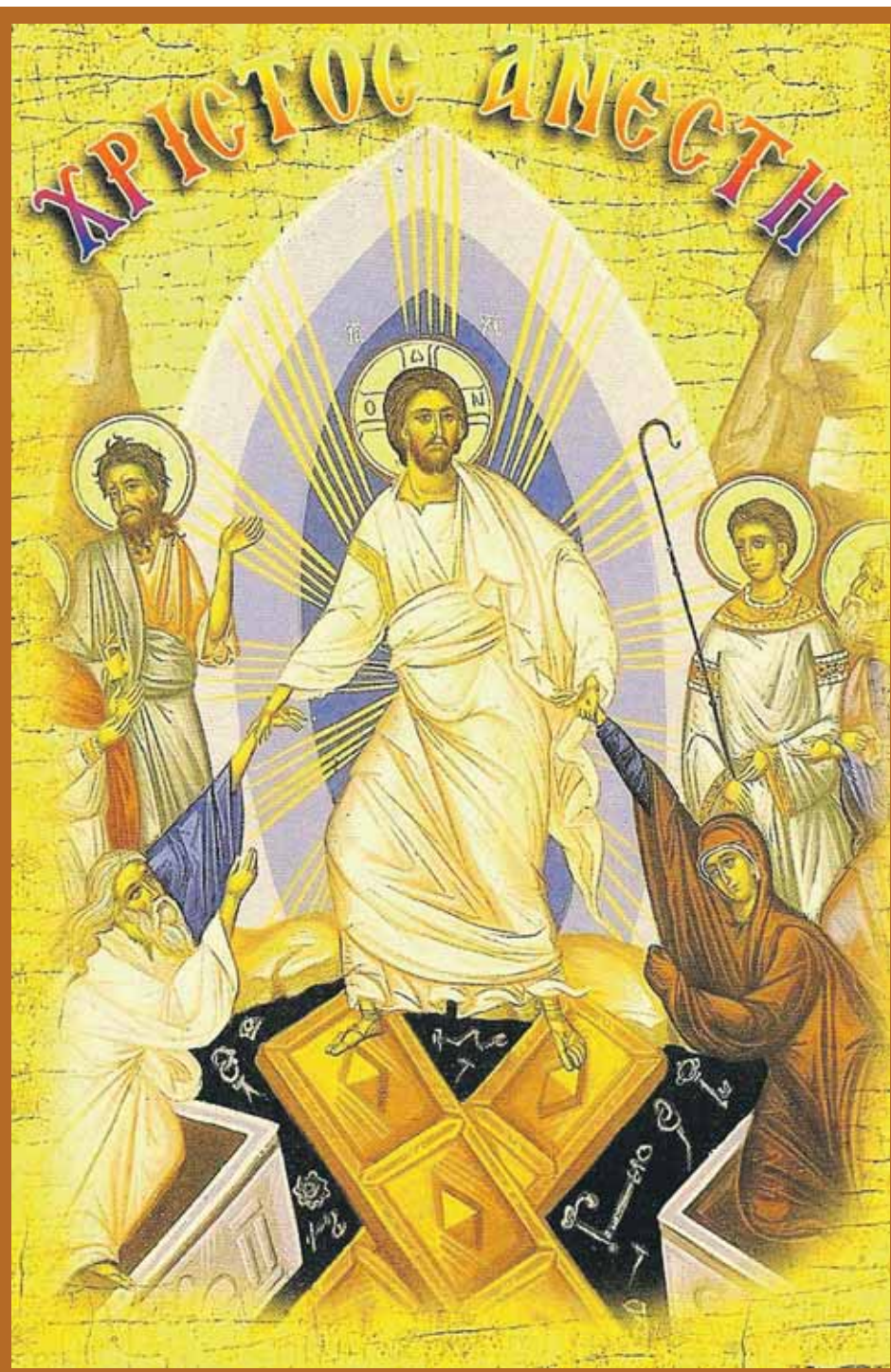
Osallistuminen Kristuksen Pääsiäiseen tapahtuu kirkoissamme myös viikoittain (liturgiassa) ja vuosittain (pääsiäisjuhlanä), siis jokaisessa eukaristiassa, ehtoollisessa. Evankeliumissa meille annettu lupaus ylösnousemuksesta, se on - ikuisen elämään Kristuksen kanssa - on sidoksissa nimenomaan Herran ehtoolliseen. Jeesus opettaa: ”Mutta sillä, joka syö minun lihani ja juo minun vereni, on ikuinen elämä, ja viimeisenä päivänä minä herätän hänet”. (Joh. 6:54)

Kristus kutsuu muutokseen

Kristus nousi kuolleista! Voimakkain todistus Kristuksen ylösnousemuksen todellisuudesta on se valtava sisäinen ja ulkoinen muutos, jonka se aiheutti apostoleissa. Hyvä sanoma on muo- vannut koko ihmiskunnan historiaa ja on kannatellut monia kulttuureita parintuhannen vuoden ajan. Ilman Kristuksen ylösnousemusta meillä ei olisi kristinuskoa ensinkään, eikä niin ollen minkäänlaista kristillistä kulttuuriakaan. Maailmanhistoria olisi saanut aivan toisenlaisen suunnan.

Uuden liiton Pääsiäinen on Kristuksen risti ja ylösnousemus, joita me erottamatta kunnioitamme ja ylistämme meidän kuolemattoman sielumme pelastuksen perustana. Katoamaton pääsiäinen on maailman pelastus! Kristus nousi kuolleista – Totisesti nousi!

isä Makarios Alatalo
Ivalo

Suuri ja Pyhä viikko - katumuksen erityisaika

Suuren Viikon liturgisten tekstit ovat sävyllään tummia ja surullisia. Kirkkokansa ei kuitenkaan kokoontu suremaan kuollutta ihmistä vaan koko luomakuntaa koskettavaa tapahtumaa, lihaksi tulleen Jumalan Pojan kärsimystä heikkojen ja pahantahtoisten ihmisten käsissä. Kun elämme mukana ihmiseksi tulleen Jumalan kärsimysmysteriossa, elämme ja kadumme viime kädessä omaa syntisyyttämme.

Ortodoksisen Suuren Viikon alkupäivät korostavat valvomisen ja rukoilemisen tärkeyttä. Näiden päivien aamupalvelus alkaa troparin sanoilla: *Katso, Ylkä tulee puoliyössä, ja autuas on se palvelija, jonka hän valveilla löytää.*

Suuri Viikko paljastaa meille syntiinlankeemuksen tragedian, helvetin pahuuden ja Jumalan poissaolon. Katumuksesta kasvaa mielenmuutos, ja halu lähteä kulkemaan Kristuksen tietä. Suuren maanantain, tiistain ja keskiviikon palvelukset kutsuvat meitä aivan erityisesti katumukseen. Ne muistuttavat, ettei mikään synti ole niin suuri, etteikö Jumalan Rakkaus olisi vielä suurempi, sillä Kristus antaa kaikille voiman voittaa synnit ja tulla osallisiksi Hänen voitostaan.

Suuren Viikon jokaisella päivällä on erityisaiheensa, painotuksensa ja kertomuksensa. Jokainen Suuren Viikon kertomus yhdistyy selkeästi keskeiseen tapahtumaan: Ristin Pääsiäiseen ja Vapahtajan Ylösnousemukseen.

Suuri viikko tekee meidät tietoisiksi ihmisen synnin aiheuttamasta tuhosta ja kapinasta Jumalaa vastaan. Synti vaikuttaa meissä ja ympärillämme monin tavoin. Kun Kirkon Isät opettavat meille katumuksesta, he tarkoittavat askeettista taistelua pahaa vastaan, joka ärsyttää ja kiusaa meitä ja yrittää saastuttaa ajatuksemme ja tahtomme. Me saamme kuitenkin mahdollisuuden kokea Jumalan rakkauden ja pyhyiden uudeksi tekemisen voiman.

Hyveen tietä reunustavat vaivat

Suuri Viikko on annettu meille katumuksen erityisajaksi. Kirkko on pelastuksen arkki. Kirkko ei kutsu meitä uskonnollisiin speaktaakkeleihin tai hetken tunne-elämyksiin. Kirkko kutsuu meitä synnin himojen haavoittamia ihmisiä askeettiseen taisteluun saatanan hajottavia voimia vastaan.

Me voimme katua Jumalaa vastaan kohdistuvaa kapinaamme ainoastaan Kirkon hengen mukaisessa nöyryydessä ja särkyneessä sydämessä. Muutoin emme lyödä tietä elämää eheyttävään katumukseen ja elämän muutokseen. Kirkon askeesia ei ole ilman kärsimyksiä, kipuja ja menetyksiä. Hyveen tietä reunustavat vaivat ja vastoinkäymiset.

Kirkkoa ei ole olemassa siksi, että Kristus kuoli ristillä vaan koska Hän nousi ylös kuolleista. Valmistautumisemme

Jumalan Valtakunnan tulon alkaa jo kasteessa ja mirhavoitelussa ja jatkuu ehtoollisessa, joka antaa meille voimaa tulla Kristuksen seuraajiksi ja Taivaan Valtakunnan kansalaisiksi. Kääntymisen kohti Jumalaa alkaa, kun ihminen myöntää vieraantumisen Jumalasta ja alkaa etsiä Häntä.

Suuri Lauantai - kastepäivä

Kirkon ensimmäisinä vuosisatoina kaste elettiin Kristuksen ylösnousemusjuhlan pyhänä salaisuutena. Suuri Lauantai oli Vanhan Kirkon merkittävä kastepäivä. Jos luemme pyhän Kyrillos Jerusalemilaisen, pyhän Basileios Suu-

Kaste yhdistää Kristukseen

Pääsiäinen on sekä vanhan elämän loppu että uuden elämän alku Kristuksessa. Siinä kiteytyvät ortodoksisen kasteologian terapeuttiset ainekset. Ortodoksisen teologisen käsityksen mukaan kuolema on ennen muuta hengellinen katastrofi. Hengellinen kuolema tarkoittaa ihmisen eroa elämän lähteestä Jumalasta. Ensimmäisten vuosisatojen ortodoksikristityt tiesivät, että Pääsiäinen oli heidän oman kasteensa muistamista, osallistumista ylösnousseen ja kuoleman voittaneen Kristuksen elämään. He olivat vakuuttuneita, että kaikki aika oli uudistunut, aivan kuten

paikka maailmassa. Kirkko on hengellinen sairaala, jossa Kristus vaikuttaa Lääkärinä. Eukaristinen malja ja leipä muistuttavat meitä kaikkia yhdistävistä läheisistä siteistä. Ne vaativat meitä luopumaan itsekkyydestämme. Kirkon yksinkertainen elämäntapa on haasteellinen esikuva meille nykyajan ihmisille rajoittaa kulutusta ja osoittaa kristillistä rakkautta lähimmäisille.

Kristus kuuluu Kirkon elämän ja historian jokaiseen päivään, jokaiseen silmänräpäykseen, koska Hän elää ja on lupauksensa mukaisesti kanssamme nyt ja aina. Ylösnousemuksen ilo on pyhä salaisuus, joka meidän on opittava kokemaan, mutta me voimme kokea sen vain, jos opimme ensin ristin murhenäytelmän. Noustaksemme ylös kuolleista meidän on kuoltava pyhässä katumuksessa itsekkyydelle, peloille, vihalle ja kaikelle, mikä tekee langenneen maailman ahtaaksi, kylmäksi, köyhäksi ja julmaksi paikaksi. Ilman Ristin kuolemaa ei ole ylösnousemusta, joka on iloa jälleen löydetyistä elämästä, iloa Jumalan elämästä, jota kukaan tai mikään ei ota pois Kirkon uskollisilta jäseniltä.

Kirkon pyhissä kilvoittelijoissa elää Pääsiäinen

Pyhä Johannes Krysostomos (k. 407) opettaa: *Jos Jumala ei olisi aikonut herättää meitä kuolleista, jos Hänen tahdonsa oli, että kaikkien meidän pitäisi hävitä olemassaolosta, niin Hän ei olisi taistellut niin monissa asioissa puolestamme. Hän ei olisi levittänyt taivaita yllemme eikä laskenut maata jalkojemme alle. Hän ei olisi tehnyt koko tätä maailmankaikkeutta, jos se olisi tarkoitettu vain meidän lyhyen elämämme ajaksi. Taivas ja maa ja meret ja joet ovat pysyväisempiä kuin me ihmiset. Ja kuitenkin Jumala halusi aikojen alussa tehdä ihmisen kuolemattomaksi. Mutta voi sinua ihminen, sinä et sitä halunnut!*

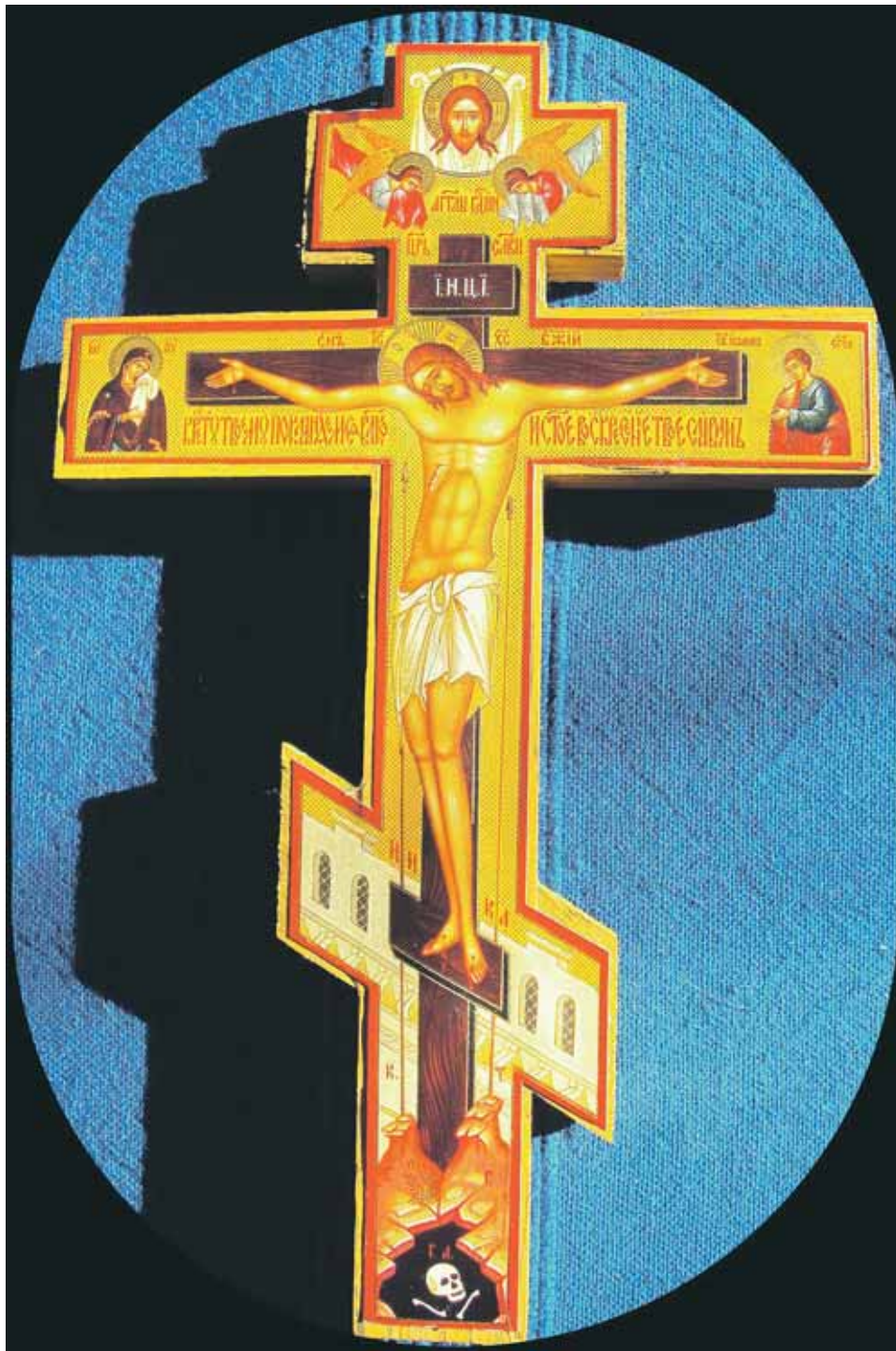
Kirkon pyhissä kilvoittelijoissa elää Pääsiäinen: he antavat meille mahdollisuuden kantaa suurta viikkoa läpi kirkovuoden. Heissä elää ristin ja ylösnousemuksen ykseys. Heissä elää Kristus. He kulkevat vuosisadasta toiseen tietäen, että Kristus on heille ennalta kertonut, että tässä langenneessa maailmassa heillä on surua, mutta Jumalan valtakunta on oleva heidän.

Kristuksen seuraajille on luonteenomaista Kirkon terapeuttinen henki, joka kantaa maailman syntejä eikä säilytä niitä toisten kannettaviksi. Maailma tarvitsee kipeästi Kirkon parantavaa henkeä voittaakseen ihmisten elämää hallitsevan ahneuden, hyötyajattelun ja ulkokultaisuuden.

Kirkon pyhät ihmiset kutsuvat meitä, yhä todistavat elämällään Kristuksesta. Kristus, Pääsiäisen Mysterio elää - elämänlanka ei ole katkennut.

Kristus nousi kuolleista - totisesti nousi!

isä Jarmo Hakkarainen

iconreader.wordpress.com

ren tai pyhän Johannes Krysostomoksen opetuksia kasteesta, hämmästyimme kastelupausten merkitysten runsaudesta. Jokaisen ortodoksikristityn kutsumuksena on hengellinen eheytyminen, paraneminen. Kirkon jäseniä kutsutaan elämään ylösnousseen Kristuksen valkeudessa ja voimassa. Kaste liittyy ihmiset Kristuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen. Kasteessa saatu uusi elämä julistaa Kirkon jäsenen voimallista matkaa langenneesta maailmasta Jumalan Valtakuntaan. Ortodoksisen kirkon hengellinen elämä julistaa kasteen pyhää mysteeriä.

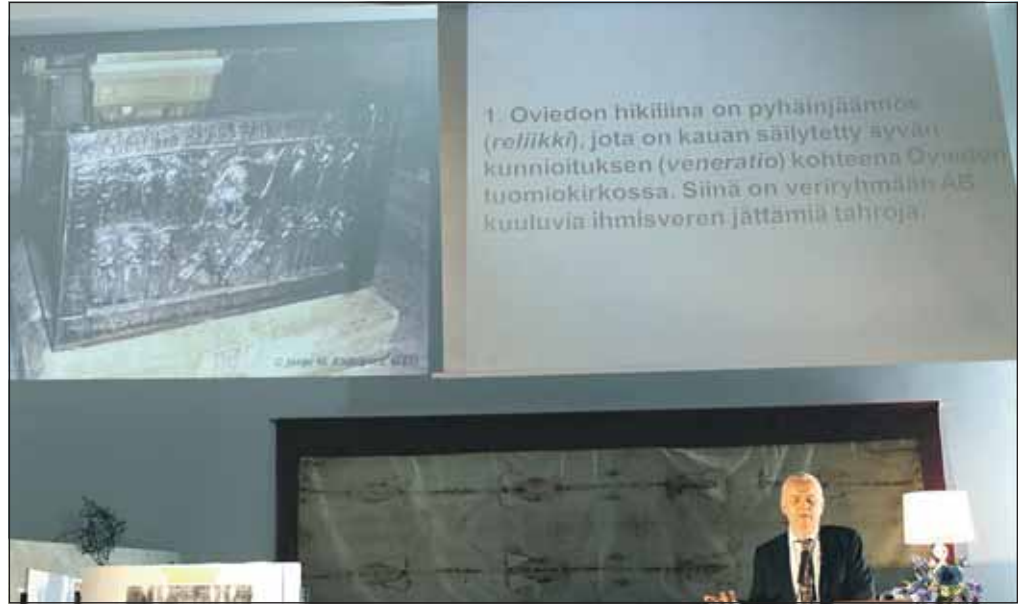
koko maailma oli uudistunut heidän omassa elämässään. He eivät kutsuneet uskoaan uskonnoksi, vaan ilosanomaksi. He julistivat elämällään Pääsiäisen ilosanomaa ja elivät todeksi Kirkon Uutena Elämänä ja Jumalan Valtakunnan illattoman päivän odotuksena.

Katumus kutsuu kuolemaan itsekkyydestä

Kristus on voittanut maailman ja tähän voittoon sisältyy myös Hänen Kirkkonsa. Kirkko on Kristuksen työtä maan päällä ja Hänen siunaavan läsnäolonsa

Sudarium Christi - Kristuksen kasvoliina

Vasemman puoleisessa kuvassa kansainvälisen sindonologian ykkösnimiin kuuluva historioitsija ja kielitieteilijä, filosofian tohtori Mark Guscini havainnollistaa miten ennen ristillä poisottamista vainajan kasvot peitettiin hikiliinalla. Valkokankaalla näkyy kuva, jossa on rekonstruktio Oviedon hikiliinan miehen asennosta ristillä. Tämä on voitu päätellä liinan verijäljistä. Oikealla tohtori Guscini esittelee reliikkilipasta jossa Sudarium Christi -liinaa säilytetään. Luennoitsijan taustalla näkyy Torinon käärinliinan kopio.

Jakamattoman kirkon pyhänjännöksi kuuluu Oviedon hikiliina, jonka uskotaan olleen Jeesuksen pään ympärillä, kun Hänet irrotettiin ristiltä. Liina on viimeisten vuosikymmenien aikana ollut sindonologian, eli vanhojen hautatekstiilien tieteellisen tutkimuksen kohteena. Savonlinnassa järjestettiin Torinon käärinliina seminaari 21.7.2012, jossa suomalaisetkin pääsivät tutustumaan meillä vähemmän tunnettuun, mutta erittäin kiehtovaan liinaan. Pyhänjännöstä säilytetään Espanjassa, Oviedon kaupungin katolisessa katedraalissa. Se kuljettaa tutkijansa keskelle suuren viikon tapahtumia.

Ensimmäisellä kristillisellä vuosisadalla elänyt historioitsija Tacitus luonnehtii roomalaisen oikeuden määräämistä rangaistusmenettelyistä ristiinnaulitsemista "kaikkein viheliäisimmäksi kuolintavaksi". Risti merkitsi tuomitulle, paitsi tuskallista kuolemaa, myös hautapaikkaa. Ruumiin annettiin maata teloituspuihin. Roomalaiset prokuraattorit suhtautuivat vakiintuneeseen käytäntöön stoalaisella tyneydellä. Tehtävien hoidossa ainoastaan täsmälliset järkisyöt ja roomalaisen oikeuden periaatteet ratkaisivat loppupäätelmien teossa.

Vallankäyttäjän vaikeuksia

Prokuraattori Pontius Pilatuksessa syntyy, evankelista Johanneksen mukaan, "pelko" kun juutalaiset menettävät malttinsa ja vaativat kuoleman rangaistuksen täytännönpanoa, koska: "Hän on tehnyt itsensä Jumalan Pojaksi". (Joh.19:7-8) Samaa aikaa Pilatuksen vaimo lähettää tuomarintuimelle sanan, jossa hän pyytää miestänsä olla koskematta "siihen vanhurskaaseen mieheen." (Matt.27:19) Myös Pilatus itse toteaa Jeesuksen olevan syytön. Syyttäjät eivät kuuntele järkipuhetta, vaan haluavat saada tahtonsa läpi. He pyrkivät ohjaamaan prokuraattorin

päätöksentekoa poliittisen painostuksen keinoin. "Jos päästät hänet, et ole keisarin ystävä; jokainen, joka tekee itsensä kuninkaaksi, asettuu keisaria vastaan." (Joh.19:12) Pilatus joutui pahaan tilanteeseen. Jos hän jättää tuomitsematta, häntä voidaan syyttää välinpitämättömyydestä tehtäviensä hoitamisen suhteen. Toisaalta, tuomion langettaminen syyttömälle on rikos. Hän joutuu valitsemaan keisarillisen epäsuosion ja juridisten faktojen välillä.

Pontius Pilatus – pyhä vai paha?

Jumalanpalvelustekstien kirjoittajat ovat ymmärtäneet tämän jännitteen. Suuren viikon perjantain aamupalveluksen tekstit ottavat asiaan yllättävällä tavalla kantaa. Syyttävä sormi osoittaa voimakkaasti Juudakseen, joka "laskee sieluunsa saatanan". Jeesuksen syyttäjiä veisut kutsuvat "Jumalan murhaajain parveksi". Sen sijaan Pilatusta kohdellaan eri sävyjä käyttäen. Teksteissä todetaan, että Kristusta syyttänyt osapuoli "pyysi Pilatusta tuomitsemaan" tai "raivoissaan huusi Pilatukselle: Ristiinnaulitse Kristus". Kirkollinen hymnografia ikään kuin lempeästi ymmärtää Pilatuksen vaikeaa asemaa, siirtäen painopistettä tuomioprosessin alulle laittaneisiin tahoihin.

Aikalaiskuvausten perusteella tiedämme, että prokuraattori Pilatuksen käytös ei suinkaan ollut käytöksen kultaisesta kirjasta. Hänen tahdittomuuttaan jouduttiin suitsemaan jopa keisarillisilla kurinpalautuksilla. Ylimieliselle tyylille uskollisena hän ratkaisi myös umpisolmuun menneen "tapaus Jeesuksen". Tilanne purkautui käyttämällä roomalaisen oikeustieteen perusteeksiä: "Lex est quod populus iubet atque constituit – laki on, mitä kansa käskää ja päättää". Niinpä prokuraattori suostuu lähtemään, joskin vastentahtoisesti, oikeusmurhan tielle - muttei hinnalla millä hyvänsä. Maksumieheksi hän laittaa Kristuksen syyttäjät. Muodollisesti Jeesus tuomitaan poliittisella perusteella - maanpetoksesta keisarikuntaa vastaan - mutta ristin päälle-

kirjoituksella Pilatus taitavasti sitoo syyttäjäkoneiston omaan syytökseensä. Kreikan-, heprean- ja latinankielinen ilmoitus: "Jeesus nasaretilainen juutalaisten kuningas", sai ylipapit kuuhiuksiin. He yrittivät saada Pilatusta muuttamaan tekstiä muotoon: "hän on sanonut: 'Minä olen juutalaisten kuningas'" (Joh.19:21) Ehdotus hylättiin.

Kiireiset hautajaiset

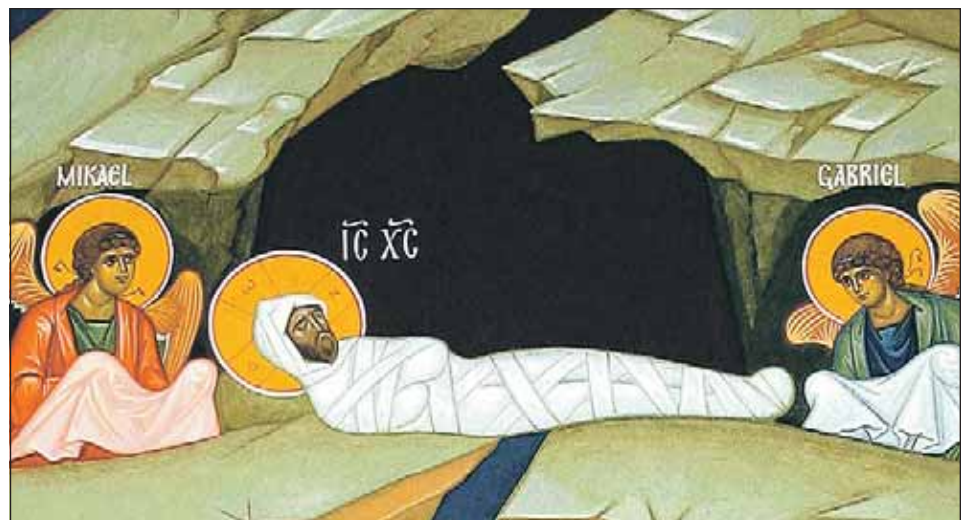
Jeesuksen kuoli perjantaina noin kello 15.00 ja sapatiti oli alkamassa klo 18.00. Jeesuksen läheisille tuli kiire. Ensin piti saada Pilatukselta luovutuslupa vainajaa varten. Korkea-arvoinen juutalainen virkamies, Suuren neuvoston jäsen Joosef Arimatialainen lienee avustanut roomalaisen asiakirjabyyrokratian hoitamisessa. Ruumiin irrottaminen rististä oli itsessään jo työläs toimenpide. Siinä yhteydessä ristiinnaulitun kasvot pääsääntöisesti peitettiin liinalla ristiltä otton ja kuljetuksen ajaksi. Toimenpide tehtiin lähinnä esteettisistä syistä. Liina saatettiin toisinaan poistaa siinä vaiheessa, kun vainaja sai lopullisen kuolinkankaan ylleen. Kun mukaan vielä lasketaan Jeesuksen hautaan kuljettaminen, niin jotkut tutkijat arvelevat, että itse hautausvalmisteluihin ei jäänyt enää kuin 30–40 minuuttia aikaa. Kun sapatitiin liittyvä

aikataulu oli niin täpärä, herää epäily: ehdittiinkö kaikki hautustoimet tehdä juutalaisen perinteen mukaan? Vastaus lienee ei. Todennäköisesti juuri kiireen vuoksi, tarvittavat toimet tehtiin "kyytversiona". Käärinliinaakin vedettiin Jeesuksen ylle ikään kuin lakanan tavoin, peitteeksi, sitoen se kiinni joilakin nauhoilla. Ajatuksena lienee ollut se, että he jatkavat työn kunniallisesti loppuun sapatiti jälkeen. Tämän päätelmään tueksi antaisi viitteitä Betaniassa koettu tapaus vain muutama päivää ennen Jeesuksen kuolemaa. Siellä eräs nainen voitelee Jeesuksen nardusöljyllä. Siinä yhteydessä Herra sanoi läsnä oleville: "Sillä kun hän valoi tämän voiteen minun ruumiilleni, teki hän sen minun hautaamistani varten." (Matt.26:12) Jeesus tiesi ennalta tulevan hautaamisensa vaikean ajankohdan.

Oviedon hikiliina

Nämä suuren viikon tapahtumat ovat tuottaneet kirkolliseen elämään myös pyhänjännösaineistoa. Osa niistä on "huuhaata", mutta joillekin löytyy luotettavampaa näyttöä. Yksi viimeksi mainituista on jäänyt, ainakin Suomessa, Torinon mysteerisen käärinliinan varjoon. Espanjassa, Oviedon kaupungin katolisessa katedraalissa,

Jatkuu sivulla 9

"Kristus haudassa" -ikonissa Herra on kuvattu perinteisiin käärinliinoin. Pää ja vartalo ovat evankeliumien mukaisesti sidottu erikseen. Eri tutkijapiirit ja teologit ovat tutkimustiedon edessä pohtineet sitä, olivatko Jeesuksen ajan juutalaisten käyttämät kuolinliinat kangassuikaleita, jotka kiedottiin vainajan ympärille muumioiden tavoin, vai tarkoitettaisiinko niillä lakanan tapaista suurta kangasta. Ikoni on Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkosta.

Katumuksen sakramentti

”Kaiken mitä olet sanonut minulle arvottomalle ja kaiken mitä et saanut sanotuksi joko tietämättömydestä tai unohtaen, olipa se mitä tahansa, Jumala antakoon sinulle anteeksi tässä ja tulevassa ajassa.” (Katumuksen sakramentin rukouksista)

- Ortodoksisessa kirkossa katumus on sakramentti. Usein puhutaan synnintunnuksesta. Ripistäkin puhutaan. Tuttuja ovat ehkä myös riähkä tai synde.
- Katumuksen sakramentti on luonnollinen osa kristillistä elämää. Se koskee kaikkia, myös papistoa. Kyse on paluusta ja elämän suunnanmuutoksesta.
- Osallistuminen siihen pitäisi olla säännöllistä. Monet osallistuvat siihen suuressa paastossa, pääsiäispaastossa. Toiset osallistuvat kaikissa kirkkovuoden paastoissa, siis neljästi vuodessa, katumuksen sakramenttiin. Toiset tätäkin useammin. Eräs pappi opetti viisaasti, että katumuksen sakramentti on ”parhaimmillaan tapa, jota ei ole otettu tavaksi”. Hauskasti eräs pappi tokaisi: ”Miettikääpä hiukan, miltä näyttää ihminen, joka ei ole kertaakaan eläessään peseytynyt! Sielukin kaipaa pesua...”
- Kirkkoa on verrattu hengelliseen ”parantolaan” tai ”sairaalaan”. Katumuksen sakramentissa sanotaankin: ”Katso, tulit parantuaksesi, varo, ettet menisi pois parantumatonana.” Tämä ulottuvuus korostaa syntiä ”sairauden” kaltaisena ja näin on kyse paljon syvällisemmästä, kuin vain jonkun säännön rikkomisesta.
- Itsetutkiskelu on osa valmistautumista katumuksen sakramenttiin. Paljon meissä on hyvää ja ihailtavaa, mutta on myös muuta. Rehellinen itsetutkiskelu on hyvästä. Paasto on hyvää aika tälle. Paaston hiljainen ja rauhallinen elämätyyli ja paastojumalanpalveluksien tuki ovat suotuisia itsetutkiskelulle.
- Eräs piispa vertasi tätä itsetutkiskelua arkeologiseen kaivaukseen. Tällainen etenee varovaisesti, kerros kerrokselta. Löydökset eivät saa mennä

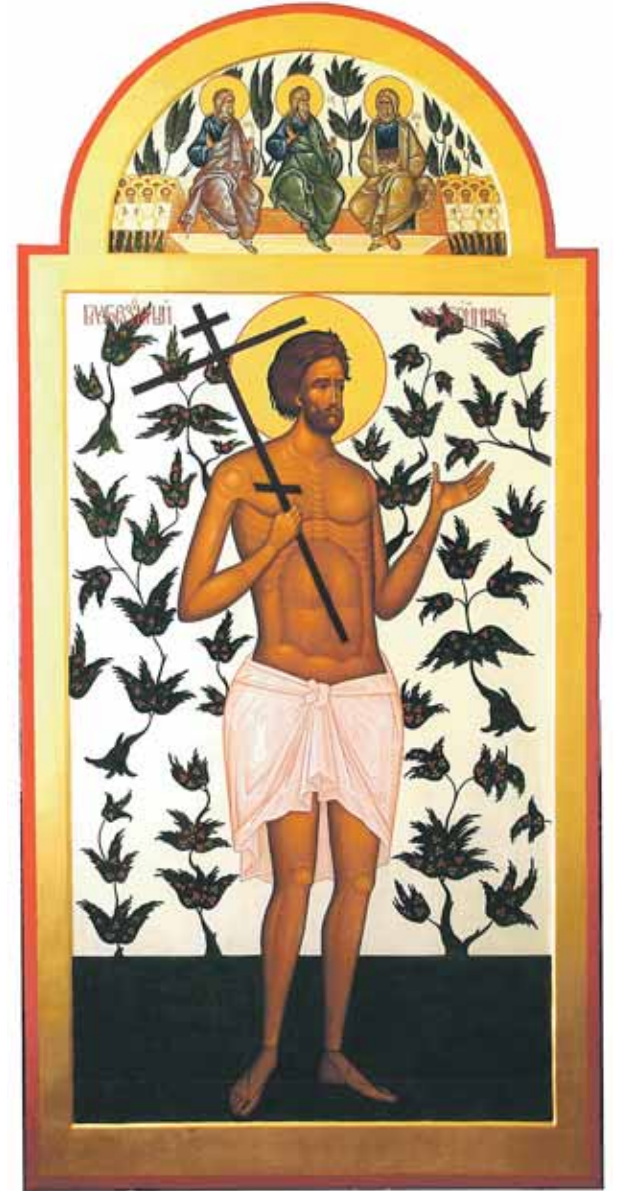
rikki. Muu aines poistetaan. Kerros kerrokselta edetään, arasti. Liian rajusta ja holtittomasta etenemisestä syntyy vain vahinkoa ja tuhoa. Itsetutkiskelussa on myös edettävä määrätietoisesti, mutta samalla rauhallisesti. Jos itseensä menee ”hengellisellä kaivinkoneella” on jälki rumaa.

- Evääksi itsetutkiskeluun voi ottaa Kristuksen opetuksen tai vaikkapa kymmenen käskyä. Ortodoksipappi Alexander Schmemmann (k. 1983) suosittelee, että pohditaan kolmea suhdetta. Suhdetta Jumalaan, lähimmäisiin ja itseemme.
- Uskon heikkous, vähyys ja elävän jumalasuhteen puute. Rukouselämän tila. Jumalanpilkkua. Rakkauden puute lähimmäistä kohtaan. Kateus. Juoruilu. Valehtelu. Kiittämättömyys. Kohtuuttomat ja itsekkäät vaatimukset puolisolta ja lapsilta. Aviorikos. Sopimaton, painostava ja epäoikeudenmukainen puuttuminen muiden elämää, vaikkapa lapsien. Puolueellisuus työelämässä. Teeskentely. Ylpeily. Mielistely. Siveettömyys. Rahanhimo. Ahneus. Viha. Välinpitämättömyys.
- Pappi on läsnä tukena, todistajana ja sakramentin toimittajana. Hän ei perinteisesti julista anteeksi-antoa, vaan rukouksessa kääntyy yhdessä katuvan kanssa Jumalan puoleen ja anoo anteeksi-antoa.
- Kaikki on vaitiolovelvollisuuden piirissä ja pappia sitoo ehdoton vaitiolovelvollisuus.

Yllä on vain pieni otos kaikesta mistä voi kertoa katumuksen sakramentissa. Tärkeää on muistaa, ettei kerro mitä muut tekevät, vaan mitä itse on tehnyt. Katumuksen sakramentin yhteydessä voi myös käydä keskustelua papin kanssa: saada neuvoja tai opastusta. Ehkä on jotain, joka painaa mieltä.

Nykyään voi pappiin ottaa yhteyttä monin eri tavoin: puhelimitse, sähköpostitse, tai jopa sosiaalisessa mediassa. Myös jumalanpalveluksen yhteydessä voidaan sopia aika tapaamiselle.

isä Lars Ahlbäck
Oulun ortodoksinen seurakunta

Jeesuksen ollessa ristillä, hänen molemmilla puolillaan oli kaksi tuomittua. Hän joka katui tekojaan ja kääntyi Jeesuksen puoleen. Se koitui hänelle pelastukseksi. Häntä kutsutaan viisaaksi ryöväriksi. ”Ryöväri ristillä ollessaan virkkoi vain pienen lauseen, mutta hän ilmaisi sillä suuren uskon. Hän heti pelastui ja avattuaan paratiisin portit ensimmäisenä astui sinne sisälle. Kunnia olkoon, Herra, Sinulle, kun hänen katumuksensa otit vastaan!” Suuren perjantain aamupalvelus, 14. antifoni.

Om biktens sakrament

Jag skulle vilja dela med mig några goda råd en rysk biskop gav ångående självreflexion. Han var läkare till utbildningen. Han hette Antonij. Han verkade största delen av sitt liv i London, i England. Orsaken till han levde i västeuropa var att han och hans familj flydde i början av 1900-talet från Ryssland. Hans liv och gärning är en helt egen berättelse.

Antonij gav följande råd om självreflexion. Han jämförde det med en arkeologisk utgrävning. Som bekant sker, dessa grävningar långsamt och varsamt. Lager efter lager tages bort. Arbetet framskrider försiktigt och lugnt. Brådska, hårda tag eller ovarsamhet skulle bara skada de sköra fynden. Arkeologiska utgrävningar sker inte med bulldozers eller sprängningar.

Antonij påpekade att självreflexion också bör ske varsamt och lugnt. Det krävs tid och lugn. Lager efter lager tränger reflexionen vidare. Djupare och djupare. Man skall inte våldföra sig på sig själv och köra in i sitt hjärtas djup med en ”andlig grävskopa”. Det blir bara skador och vårt sköra inre tar skada. ag tror Antonijs råd är något vi alla kan följa.

Jag tror de flesta av oss skulle må bra av bikt vid något skede i fastan. Ställa oss inför Gud, med en präst som vittne, och säga: ”Här är jag. Här är mitt liv. Allt är inte vackert, mycket är fult. Gud var mig nådig. Herre, förbarma dig.”

Lars Ahlbäck
präst, Oulu

Страстная неделя

Великий пост кончается перед Вербным воскресеньем. Потом в церковном календаре следуют Страстная седмица, т.е. страстная неделя, и праздник праздников – Пасха. Страстная неделя часто воспринимается как углубленное приготовление к самому празднику Пасхи. Может быть сил не хватало, чтобы очень строго соблюсти пост. Может быть не было возможности и времени очень часто ходить в храм Божий. Может быть уже трудно вспомнить когда ты последний раз ходил на исповедь. А на Страстной неделе все таки, хоть как-то соблюдаешь пост, сходишь на исповедь или общее соборование, и постоишь со свечой в руке на службе в великую пятницу. Ну и потом, естественно, пасхальная утренняя и разговенье по-настоящему. Православная церковь отмечает эту неделю частыми и длинными службами. Богослужения особенно конца страстной недели отличаются как торжественностью своего содержания, так и своей атмосферой. В великий четверг, в некоторых храмах утром, в других вечером, совершаются вечерня с литургией Василия Великого. На этой службе отмечается память тайной вечери – последнего еврейского пасхального ужина Спасителя со своими учениками. Затем утренняя с чтением 12 Евангелий святых страстей Господа нашего Иисуса Христа. В середине храма устанавливают большой Голгофский Крест, перед которым читаются тексты всех четырех Евангелий о последнем учении Иисуса, о предательстве и суде Его, также как и о Его распятии и погребении. В великую пятницу, согласно церковному порядку, литургия не совершается.

Зато в пятницу, во второй половине дня, совершается вечерня с выносом плащаницы. Вспоминая снятие с Креста тела Иисуса Христа Никодимом и Иосифом, из алтаря выносят погребальную икону Христа, плащаницу. В конце службы верующие прикладываются к плащанице. Позднее в тот же день совершается еще утренняя великой субботы с обнесением вокруг храма крестным ходом святой плащаницы. Та утренняя знаменует погребение Начальника жизни. Вечерня с литургией в великую субботу является уже наполовину пасхальной службой. В ожидании Воскресения читаются 15 паримий из Ветхого Завета. Но текст Евангелия от Матфея четко и ясно говорит о Воскресении Иисуса Христа. Здесь и заканчивается страстная неделя и наступает День Восьмой, Светлое Христово Воскресение. Когда и себе и другим людям стараемся объяснить смысл страстной недели часто исходим именно из содержания и значения этих служб. Содержание этих дней и служб находятся не только в разных литургических обрядах но прежде всего в евангельских чтениях. Начиная с понедельника страстной недели будем слушать в храме учение Христа, сосредоточимся на так называемую первосвященническую молитву Иисуса (Ин. 17), и станем Народом Божиим в чтениях из всех четырех Евангелий о жизни, искупительной смерти, и Воскресении своего Господа Иисуса Христа. В этом смысле страстная неделя не является ожиданием или приготовлением – она есть спасение.

священник Алексей Шеберг

Suuren viikon tapahtumat ikoneissa

Kärsimyssykliksi sanotaan kuvasarjaa, joka esittää Kristuksen kärsimysten eri vaiheita Suuren viikon aikana. Sen ytimen muodostavat Suuren torstain ja perjantain tapahtumat, mutta siihen on aikojen kuluessa liitetty myös Lasaruksen herättäminen ja Herran ratsastus Jerusalemiin ja joskus ikään kuin kaiken huipentumana mirhantuojaisten vierailu tyhjällä haudalla tai Herran ilmestyminen opetuslapsille.

Kristuksen kärsimyksiä kuvattiin varhaiskristillisessä taiteessa harvemmin kuin esimerkiksi Hänen varhaislapsuuttaan tai ihmetekojaan, mutta ikonoklasmin jälkeen ne muodostavat kuvakerronnan ytimen. Kärsimyskuvat korostavat alun perin Kristuksen voittoa kuolemasta ja saapumista valtakuntaansa, kuten monissa 300-luvun sarkofageissa on nähtävissä. Niissä Hänen kavaltamistaan, vangitsemistaan ja oikeudenkäyntiään täydentävät voittoa aiheet kuten ristiinnut molemmilla puolillaan, Jerusalemiin ratsastus tai Kristus antaa lain apostoleilleen -aihe. Varhaisimmassa tunnetussa roomalaisessa ”kärsimyssarkofagissa”, joka on vuosilta 330–340, kärsimys esitetään vertauskuvallisesti, sillä siinä on vain kolme aiheita: Pilatuksen käsienpesu, Iisakin uhraus ja Lasaruksen herättäminen. Mutta jo 350-luvulta lähtien aihepiiri laajenee ja mukana nähdään mm. Kristuksen kruunaus orjantappuralla, Kristus Getsemanessa, Juudaksen itsemurha, Simon Kyreneläinen kantamassa Kristuksen ristiä, Kristus Pilatuksen edessä sekä Kristus kolmen naisen edessä haudalla.

Kärsimyksen kuvaaminen kehittyi

Viidennellä vuosisadalla mukaan tulee sitten Kristuksen ristiinnaulitseminen, mutta aluksi varsin harvinaisena. Se tavataan mm. Rooman Santa Sabinan basilikan ovissa noin vuodelta 431, mikä lienee yksi varhaisimpia aiheen kuvituksia. Vaikka monet 500-luvun kärsimyssyklit korostavatkin Kristuksen ihmisyyttä, niin niistä puuttuu ristiinnaulitseminen. Ravennan Sant’Apollinare Nuovon basilikan mosaiikeissa on ensimmäisen kerran ajatuksellisesti kypsä ja vakiintunut 13 kuvan kärsimyssykli, mutta sekin ilman ristiinnaulitsemista. Merkittävää on, että kuvasarjan alussa on Herran Ehtoollinen; näin aikalaistutkijoille on välittynyt ajatus Herran kärsimysten ja ristinkuoleman yhteydestä liturgiaan. Oleellisesti uusia aiheita Ravennassa ovat Kristus Kaifaan ja neuvoston edessä, Pietarin kieltämisen ennustaminen ja toteutuminen, Juudaksen 30 hopearahan palautus ja Kristuksen kulku Emmaukseen, viimeksi mainittu jo pääsiäisen jälkeinen tapahtuma. Täyteen muotoonsa kehittynyt ristiinnaulitsemisen esitys tavataan sitten 500-luvun loppupuolen syyrialaisessa Rabbulan evankeliumikirjassa. Siinä luostarista tunnetaan kolme 600–700-lukujen ikonia, joissa ristin juurella nähdään Maria ja Johannes sommittelussa, joka sittemmin vakiintui tuntemamme muotoon. Kristuksen antamaa uhria korostaa Hänen esittämisenä kuolleena.

Ikonoklasmin jälkeinen aika

Jumalan inhimillisen kuoleman teema hallitsee ikonoklasmin jälkeisen ajan kärsimyskuvien aiheistoa, vaikka uutena aiheena ilmaantuukin Kristuksen Tuonelaan laskeutuminen. Kuvat ovat usein voimakkaasti tunteisiin vetoavia ja ilmaisevat esimerkiksi Kristuksen ristin juurella seisovien ihmisten järkytystä ja liikutusta. Kun 900–1000-lukujen monumentaalitaiteessa on mukana vain Lasaruksen lauantai, palmusunnuntai ja ristiinnaulitseminen, niin käsikirjoituksissa sekä norsunluu- ja temperaikoneissa voi tavata mitä moninaisimman kuvavalikoiman. Esimerkiksi ns. marginaalipsalttareissa on jo 800-luvulla mm. ristin pystyyn nostaminen, etikan tarjoaminen Kristukselle ja keihäänpisto kylkeen, sekä 1000-luvulla Kristuksen nousu ristille. Hymnit ja saarnat innoittivat taiteilijoita kuvaamaan 900–1000-luvuilla Kris-

tuksen ottamista ristiltä sekä Neitsyt Mariaa ja muita naisia suremassa Hänen ruumiinsa äärellä sekä Marian pyörtymistä ristin juurella.

Myöhemmin esimerkiksi Kristuksen ristiltä otto ja haudan laskeminenkin muiden aiheiden ohella löysivät paikkansa monumentaalitaiteessa, ja esimerkiksi serbialaisissa kirkkoissa voi nähdä kaksikymmentäkin kohtausta käsittäviä syklejä, jotka on maalattu Bysantin viimeisen hallitsijasuvun Palaiologosten kaudella. Myöhäis- ja jälkibysanttilaisen kauden kuvailmaisun dramatisoituminen ja tunteikkaus muutti hitaasti Kristuksen kärsimyksen, kuoleman ja ylösnousemisen teologista yhteenkuuluvuutta, joka oli ollut kärsimyssyklille olennaista varhaiskristilliseltä ajalta alkaen. Tuloksena oli lopulta, erään 1600-luvun venäläisen taideteoreetikon sanojen mukaan, Kristuksen kärsimysten ”elämänmukainen esitys”, mikä merkitsi kärsimyssyklin ankan dogmaattisen arvon loppua.

Novgorodilainen tabletka

Esimerkkinä Jeesuksen kärsimyshistorian kuvallisesta esityksestä meillä on kuvamme novgorodilainen nelikenttäikoni, joka vaikuttavalla tavalla kuvaa Ristin pääsiäisen pelastushistoriallista sanomaa mäsäilemättä kuitenkaan liikaa Hänen kärsimyksillään. Ikoni, joka on maalattu 1400-luvun lopulla, kuuluu Pyhän Sofian katedraalissa käytössä olleisiin ns. tabletkoihin eli ”pikku tauluihin”. Ne ovat pohjustetulle kankaalle maalattuja kaksipuolisia ikoneita, jotka asetettiin analogille kirkkokansan kunnioitettaviksi ikonin esittämän juhlan tai pyhän muistopäivänä. Niitä on mahdollisesti käytetty myös mallikuvina ikonimaalareille. Kärsimysaiheisia tabletkoja on olemassa viisi, joista neljässä on kussakin neljä eri aiheita ja viidennessä yksistään Kristuksen ristiinnaulitseminen. Voitaisiin ehkä olettaa, että tabletkat pantiin esille kukin eri palveluksiin Suurena torstaina ja perjantaina. Niinpä kuvamme ikoni voisi kuulua →

Ikoni: Novgorodilainen, 1400-luvun loppupuoli (Lazarev, V.N. 1977 The Double-faced Tablets from the St. Sophia Cathedral in Novgorod. Pages from the History of Novgorodian Painting. Iskusstvo Art Publishers. Moscow. Plate XIV.)

Pääsiäisperinteitä

Kristus nousi kuolleista!

”Kristus nousi kuolleista iloni!” oli Serafim Sarovilaisen tervehdys kaikille vierailleen. Me käytämme tervehdystä pääsiäisen aikana. Ja vastaamme iloisesti ”Totisesti nousi!”. Kreikassa ja Romaniassa tervehdyksiä vaihdetaan 40 päivää pääsiäisen jälkeen. Suomessa ortodoksisessa yhteisössä iloitemme sanomalla pääsiäistervehdystä monella kielellä. Ikuisen elämän mahdollisuus yhdistää meitä koskettavalla tavalla.

Ylösousemisen iloa jaetaan monella tavalla. Kananmunien värjääminen on yksi niistä. Romaniassa on tyypillistä värittää kymmeniä kananmunia punaiseksi tulevaan juhlaan, joita koputetaan vastakkain perhekilpailuissa ja toistetaan iloista tervehdystä: ”Kristus nousi kuolleista!” ”Totisesti nousi!”. Punaiset kananmunat ovat lahjoja seuraavien 40 päivien aikana, kaikissa arkipäivän hetkissä – myös muistopalveluissa. Pääsiäisen alla vähäinen lahja köyhille tai naapureille on muutama värjätty kananmuna ja ’cozonac’, herkullinen pullo, joka on täytetty saksanpähkinöillä, sokerilla ja kaakaolla. Kananmunat on nykyään värjätty monella värillä, pääväri on kuitenkin punainen. Lapsiperheissä tarroja käytetään kananmunien koristelussa.

Kananmunien värittämistä voi tehdä monella tavalla eri puolilla Romaniassa. Kananmunat tyhjennetään ja koristellaan eri värisillä vahoilla. Mallit muistuttavat vanhoja perinteisiä kevät symboleja, mutta ne kertovat myös kristillisistä juurista. Kananmunien värittäminen ja koristelemine lapsillemme pääsiäisen alla on meidän iloinen velvollisuus. Kristus nousi kuolleista!

**Andrei Lazaroiu,
Andra Aldea-Partanen**

Христос воскрес!

«Христос воскрес, мой радость!» приветствовал Серафим Саровский всех его гостей. Многие из нас исползуют эти приветствие во время Пасхи. Некоторые из нас радуиутся отвечая «Воистину воскрес!»». В Греции или в Румынии эти приветствия обмениаются 40 дней после Пасхи. В Финляндии в православном обществе, мы радуемся говоря пасхальное приветствие на разных языках. Возможность вечной жизни объединяет нас в трогательно образом.

Радость воскресения можно разносит по-разному. Окраска яиц является одним из них. В Румынии существует обычай красить красным десятки вареных яйца на праздник прийти, сбивая их в семейных соревнованиях повторять снова и снова то же самое радостное приветствие: «Христос воскрес!» «Воистину воскрес!»». Красные яйца будет также уделяться в качестве подарка или милостыни в следующих 40 дней, сопровождающих

повседневную жизнь каждого человека во всех моментах - в том числе мемориальные услуги для умерших. Минимальная милостыню в память умерших во время Пасхи состоит из нескольких расписные яйца и ‘Козонак’, вкусная булка с начинкой из орехов, сахара и какао. Картина яйца в настоящее время это делается во многих различных цветов, имеющих красные, как доминирующая, но не единственная. В семьях с детьми, различные наклейки добавил, украшающие яйца с цветочным моделей.

Яйца краситься более сложном образе в разных частях Румынии. Яйца опустосхаются и их украшают с воском разных цветов. Модели напоминают нам о родовой символ весны и возрождения, а также христианские корни. Переход на радость отделочных работ яйца, чтобы наших детей является радостным долгом времени Пасхи. Христос воскрес!

**Karina Huttunen,
Andra Aldea-Partanen**

Christ is risen!

”Christ is risen, my joy!” used to welcome Serafim of Sarov all his visitors. Many of us are used to hear this greeting during Easter time. Some of us even enjoy replying ”Truly, He is risen!”. In Greece or Romania such greetings are exchange for 40 days after Easter. In Finnish Orthodox community, there is a joy of exchanging this greeting in many languages. The eternal life possibility unites us then in a vibrant manner.

The joy of resurrection is shared in many ways. Colouring eggs is one of them. In Romania, there is the custom to paint red tens of boiled eggs for the feast to come, knocking them in family competitions repeating again and again the same joyous greeting: “Christ is risen!” “Truly He is risen!” The red eggs will also be given as gifts or alms in the following 40 days, accompanying the daily life of everybody in all the moments – including memorial services for departed. Minimum alms in the memory of departed during Easter time consists of some painted eggs and ’cozonac’, delicious cake with filling of nuts, sugar and cocoa. Painting eggs nowadays is done in many various colours, having red as dominant one, but not the only one. In families with children, various stickers are added, decorating eggs with floral models.

Egg painting is even more elaborate in various parts of Romania. Eggs are emptied and decorations are made on the empty shells with wax of different colours. The patterns remind us of ancestral symbols of spring and revival and also of Christian roots. Passing on the joy of painting and decorating eggs to our children is a joyous duty in Easter time. Christ is risen!

Andra Aldea-Partanen

→ Suuren perjantain Kuninkaallisten hetkien palvelukseen, sillä sen kuva-aiheet sopivat hyvin tuossa palveluksessa luettavien evankeliumitekstien kuvitukseen.

Mielenkiintoisia yksityiskohtia

Ikonimme ensimmäinen kuva esittää Jeesuksen ruoskintaa (Matt. 27: 26). Siinä Hän pylvääseen sidottuna ottaa vastaan molemmilla puolillaan seisovien nuorukaisten iskuja. Toisessa kuvassa Jeesus seisoo tyynesti sotilaiden pilkattavana punaiseen viittaa puettuna kuin kuningas ikään ja ruokokeppi kädessä valtikkana (Matt. 27: 27–31). Pari sotamiestä kumartaa maahan asti Hänen edessään ja osoittaa käsiensä asennolla muka kunnioitusta; oikealla yksi mies tanssii rumpua lyöden, ja Jeesuksen ympärillä seisoo suippokypäristen sotilaiden lisäksi muutamia juutalaisia ja lainoppineita. Jeesuksen ja koko tämän meluisan kohtauksen yllä nähdään kaksi miestä pu-

haltamassa pitkiin torviin. Taustan tornit ikään kuin korostavat niiden törähdyksiä. Vasemmalla alhaalla Jeesusta viedään ristiinnaulittavaksi (Matt. 27: 32). Siinä vasemman reunan korkea kaupunginportti ja oikealla oleva pylväs aikaansaavat kuvaan samanlaisen pystysuoran elementin kuin edellä, mutta tässä näemme myös Golgatalle menevän joukon horisontaalin liikkeen vasemmalta oikealle. Edellä kulkevat ryövärit valkeisiin lannevaatteisiin puettuina, sitten Simon Kyreneläinen Jeesuksen ristiä kantaen, ja lopuksi Jeesus sotilaiden silmälläpidon alaisena. Viisas ryöväri on jonossa toisena ja hänet on kuvattu parattomana nuorehkona miehenä, partainen vanhempi mies on katumaton rosvo. Jeesuksen ristissä näkyy jalkatuen lisäksi taulu, johon Pilatus kirjoitti sanat ”Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas”. Viimeisessä kuvassa Jeesus itse nousee ristille kahden tikkailta seisovan miehen vetäessä häntä käsivarsista ylöspäin. Jeesuksen asento kuvaa hyvin jokaisen perjantapäivän – Kristuksen kärsimysten muistopäivän

– kontaktiveisun ”Oi Kristus Jumala, joka vapaasta tahdostasi nousit ristille...” sanomaa. Paljaspäiset lainoppineet seuraavat ympärillä tapahtumaa.

Ikonin eri osien rakenteessa on tiettyjä samankaltaisuuksia. Vasemman ylä- ja oikean alakulman sommittelu on kolmiomainen, keskiakselinaan, ikään kuin kolmion korkeusjanana toisessa pylväs, toisessa risti. Puolialaston, valkeaan lannevaatteeseen puettu Kristus on kummassakin keskushahmona, samoin molemmissa kuvissa sivuhenkilöt symmetrisesti Hänen molemmilla puolillaan sekä taustalla oleva vaalea ornamentein koristeltu muuri sekä kalliomainen maaperä. Vastaavia yhtäläisyyksiä löytyy kahdesta muusta kuvasta: sotilaiden pystyssä sojottavat keihäät ja torvet sekä taivasta kohti nousevat ristinpuut, toisaalta myös kulmissa seisovat tornit ja pylväs sekä maapohjan, kivetyksen, kuviointi.

Diakoni Osmo Kurola

Ikkunoita ortodoksiseen maailmaan

Missä olet ihminen?

Ihminen on syvällä sisimmässään liturginen olento. Ihminen etsii alkuperäänsä ja samalla päämääräänsä. Jokaisessa ihmisessä on myös kaipaus etsiä, lähestyä pyhää. Ei liene kulttuuria, jolla ei olisi uskontoa. Ihmisen uskonnollisuutta tai uskonnottomuutta pohdittaessa kysymys on siitä, mitä tai ketä ihminen kumartaa.

Ihminen janoaa elämää

Suurissa kirkollisissa neuvonpidoissa on sanottu, että tämän ajan ihmisiltä on katoamassa Jumalan pyhyden tunto. Puhutaan maallistumisesta. Kovin moni näyttää elävän kuin Jumalaa ei olisi. Samalla tässä on jotakin, joka hämää. Ihmisen kaipaus, elämän jano, elämän mielekkyyden nälkä ja jano lienevät tällä hetkellä suuremmat kuin koskaan.

Teemu Taira on kuvannut kirkollisten ja uskonnollisten rakenteiden ulkopuolelle syntyneitä uskonnollisuuden muotoja termillä ”notkistuva uskonnollisuus” **Zygmunt Baumanin** ”notkean modernin” käsitteeseen viitaten. Maallistuminen ei välttämättä johda uskonnollisuuden merkityksen vähenemiseen yhteiskunnassa, vaan siihen, että yksilöt käyttävät uskontoja yhä enemmän kulttuurisina mahdollisuuksina sen sijaan, että he omaksuisivat uskontojen aatteellisia sisältöjä. Yhteiskunnallisten muutosten myötä uskonto tulisi Tairan mukaan ymmärtää arkipäiväisenä ja kulttuurisesti joustavana ilmiönä, jota yksilöt käyttävät omien tarpeidensa mukaan.

Kirkossa pysyminen

Hallitun ja jatkuvasti kasvavan tieteellisen-tekniologisen maailman rinnalla elää koko ajan ehkä kasvavakin irrationaalinen maailma. Se on syvähenkisen taiteen maailma, myös pinnallisena pidetty leikin, pelien, elämysten maailma. Tässä todellisuudessa ortodoksisen kirkon tapa ylistää ja rukoilla, ikonien, kirkkolaulun, kauniin liturgian maailma voi olla uudella, yllättävällä tavalla puhutteleva.

Yhdysvalloissa isä **Thomas Hopko** on todennut, että elävänä kirkon jäsenenä pysyy ihminen, joka löytää ensiksi mielekkään jumalanpalveluselämän. Se tarkoittaa että palveluksia toimitetaan, että niitä toimitetaan järkevissä paikoissa, mielekkäinä aikoina ja ymmärrettävällä kielellä. Toiseksi hänen pitää löytää mielekästä opetusta uskosta, mikä tarkoittaa pappien opetusta, kirjojen, kirjoitusten ja lehtisten painatusta ja jakoa sekä radio- ja televisionäkyvyyttä.

Kolmanneksi seurakuntalaisen on löydettävä mielekäs tapa toimia kirkossa, mikä tarkoittaa lähimmäispalveluun, kirkkolauluun, ikonimaalaukseen, kynttilöiden sammuttamiseen, koleh-

din kanton ja muuhun jumalanpalvelustoimintaan sekä kiinteistöhuollon aputehtäviin kutsumista. Neljänneksi on tärkeää löytää ihminen, joka on mallina ortodoksisena kristittyinä elämisen: pappi, kanttori, opettaja, mummi, kummi.

Kasvaminen armahtavaisuuteen

Maallinen maailma on ainoa todellinen maailma. Kristus tuli tähän maailmaan ja puhui tälle maailmalle. Hän jätti tähän maailmaan kirkon tätä maailmaa varten. Isä **Alexander Schmemmann** kirjoitti Päiväkirjoissaan siitä miten sekulaari maailma huutaa Jumalaa, kun se kieltää hänet. Mutta me olemme niin pyhyitemme tai ainakin kirkollisuu-

temme lumoissa, ettemme kuule tuota huutoa. Kirkon elämä ei saa olla hallintohimmeleiden rakentamista. Kalkutan **äiti Teresalta** kysyttiin joskus minkä kirkossa tulee muuttua. Hän vastasi: minun ja sinun.

Tämä kaikki merkitsee uudistuvaa tehtävää kirkon työntekijöille mutta yhtä lailla jokaiselle kristitylle. Ortodoksisen kirkon sitoutuneiden ja osallistuvien jäsenten tulee viedä kirkossa saamansa kokemus Kristuksesta ja Jumalan valtakunnan todellisuudesta omaan arkeensa, niihin yhteyksiin, joita työ-, perhe- ja harrastuselämä tarjoavat. Josakin mielessä on kyse metropoliitta **Kallistos Waren** ehdottamasta paluusta ”kalastajien teologiaan”, yksinkertaiseen opetukseen uskosta ja uskon toteuttamiseen käytännössä.

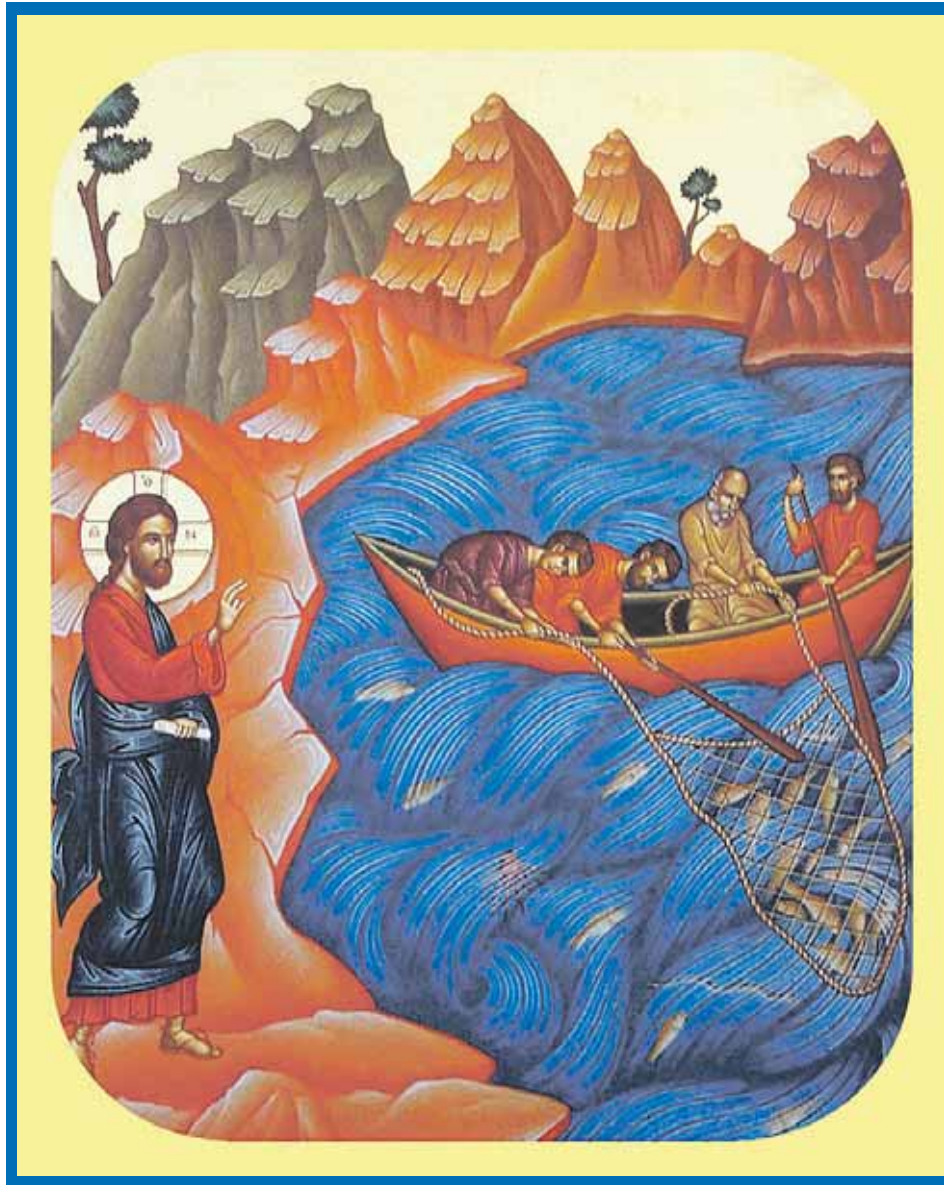
Ortodoksinen kirkko opettaa korkeita ihanteita. Käytännön sielunhoidollisessa toiminnassa kirkkomme on kuitenkin ihmistä loppuun saakka ymmärtävä. Jos meiltä katoaa armahtavaisuus, meiltä katoaa kaikki. Jumalan armosta meidän tulee todistaa ja kertoa myös nykyajan älykkäälle mutta monta kertaa rikkiviisaalle ihmiselle.

Jumala etsii ihmistä

Jo paratiisissa Jumala huusi ihmistä ja kysyi: Missä sinä olet? Tämä sama kysymys kohdistuu jokaiseen ihmiseen jokaisella hetkellä. Omatunto Jumalan äänenä sisällani yhdistyneenä omaan ymmärrykseeni, elämäkokemukseeni ja avoimuuteen ympäristöäni kohtaan voi toimia suunnannäyttäjänä elämän vaikeissa ja usein ristiriitaisissa valinnoissa.

Kristillisyyteen kuuluu ajatus kaiken elämän toteutumisesta vastuusuhteessa Jumalaan. Hänen vaatimuksensa ilmenee lähimmäisessäni sekä omassatunnossani. Kaiken inhimillisen välittämisen ydin on kyvyssä olla armollinen. Jokainen arvojärjestelmä aukottomaksi jäykistyessään tuottaa uhreja ja on vaarassa langeta julmuuteen. Armollisuus on rohkeutta säännöistä poikkeamisenkin uhalla hyväksyä oikealla hetkellä toinen ihminen, tulla hänen lähelleen ja antaa hänelle uusi mahdollisuus.

Isä Andreas Larikka

Mk.1:16-18 Kristus lähestyy ihmisiä heidän arkiaskartensa ääressä. Hän myös vie heidät ”kalastamaan” tavalliseen elämän keskelle. ”Ja kulkiessaan Galilean järven rantaa hän näki Simonin ja Andraan, Simonin veljen, heittävän verkkoa järveen; sillä he olivat kalastajia. Ja Jeesus sanoi heille: »Seuratkaa minua, niin minä teen teistä ihmisten kalastajia. Kohta he jättivät verkot ja seurasivat häntä.»”

Jatkoa sivulta 5

säilytetään reliikkiä nimeltään: sudarium Christi, Kristuksen kasvoliina. Sen uskotaan olleen edellä kuvatulla tavalla Jeesuksen pään ympärillä, kun häntä irrotettiin ristiltä. Liina on mitoiltaan pienehkö 84x53 cm. Oviedon hikiliinaa on tutkittu monipuolisesti. Sen veritahroista on saatu muun muas-

sa selville, että henkilö on kuollut pystyasennossa ja liina on kiedottu hänen päänsä suojaksi noin 40 minuuttia kuoleman jälkeen. Siitä on löydetty myös viitteitä pistohaavoihin, jotka sopisivat orjantappuroiden tekemiksi. Siitepölyanalyysissä on puolestaan voitu todeta, että kangas on liikkunut varmasti ainakin Jerusalemissa ja Pohjois-Afrikassa. Liinasta on myös löydetty jäämiä kuolinvoiteina käytetyistä mirhan

ja aloen tuoksuvoideokseista. Merkittävintä on se, että Oviedon ja Torinon liinon välillä löytyy samansuuntaisia havaintoja. Monet sindologit ovat taipuvaisia pitämään todennäköisenä sitä, että Oviedon ja Torinon liinat kuuluvat samalle henkilölle. Luonnollisestikin katolinen kirkko pitäytyy lausumasta Oviedon hikiliinasta mitään varmoja päätelmiä. Tutkimukset myös tämän liinan ympärillä jatkuvat.

Lähteet

Torinon käärinliina seminaarin luennot 21.7.2012, Savonlinna
Ian Wilson, Käärinliinan arvoitus
Iso Raamatun tietosanakirja
<http://shroud.fi>
Kuuntele Kirkkolaivasta dosentti Juha Hiltusen luento Torinon käärinliinaan liittyen

Kuvat ja teksti **Johannes Mäntymäki**

Vanhauskoisuus Vienan Karjalassa

JUHA PENTIKÄINEN

Tarkastelen kirjoituksessani Venäjällä syntynyttä ortodoksisen kirkon vanhauskoisuutta, joka jakoi Venäjän kirkon vuosisadoiksi lähes kahtia. Se aiheutti vainoja ja tästä johtui väestön siirtymisiä turvallisemmille alueille.

Ortodoksisen uskonnon toi Venäjälle Bysantista pyhä apostolienvertainen Vladimir. Hän toimi Kiovan Venäjän hallitsijana vuosina 980 – 1015. Hänet tunnettiin myös nimellä Vladimir Suuri. Vladimirin johdolla ja vaatimuksesta Kiovan kansaa alettiin kastaa ja opettaa ortodoksiseen uskoon.

Hajaannuksen aika

Kului lähes seitsemäsataa vuotta ja ilmeni, että uskonnon harjoittamisessa oli menty jollakin tavalla virheelliseen suuntaan. Korjauksia pitäisi aikaan saada. Kysymys oli pitkälti jumalanpalvelusteihin aikojen kuluessa tulleistä käänkösvirheistä. Venäjän tsaari Aleksei Mihailovits Romanov antoi käskyn palvelustekstien uudistamisesta. Hänen hallintokautensa sijoittuu vuosille 1645 – 1676. Moskovan patriarkkana toimi tuolloin Nikon. Pyhien tekstien tarkastustyö tehtiin Nikonin johdolla. Hän muutti myös slaavilaista liturgiakäytäntöä kreikkalaiseen muotoon. Siihen oli tullut eroja Venäjällä pitkään käytössä olleisiin toimintatapoihin verrattuna.

Näistä muutoksista ja niiden vastustuksesta alkoi vanhauskoisten eli ”starovertsien” historia. Muutoksia vastustaneiden keulakuvana oli ortodoksinen pappi, rovasti Avvakum (Petrov). Hän nousi nopeasti protestiliikkeen johtoon, vastusti muutoksia väärinä ja harhaoppisina. Osa pyhän Venäjän kirkkorahvaasta koki uudistukset maailman järjestystä horjuttavana tekona. Kun vielä ristinmerkkikin määrättiin tehtäväksi kolmella sormella, kahden sormen sijaan, niin ko-

ettiin se lopun ajan enteeksi. Venäjän valtio ja kirkko nähtiin antikristuksen edustajina. Oltiin lähdetty jakaantumisen tielle, joka toi tullessaan paljon murhetta.

Pyhän Venäjän ortodoksinen kirkko oli saatettu hajaannuksen ja vainon tielle. Raskolnikoja eli harhaoppisia ja heidän pappejaan alettiin vainota, jopa surmata. Liikkeen johtaja Avvakum ja useita muita pappeja poltettiin roviolla vuonna 1682. Siitä johtuen monet painuivat maan alle tai pakenivat Venäjän syrjäseuduille. Etettiin rauhaa ja turvaa laajan maan luoteisista erämaista.

Pakolaisia saapui 1700-luvun alussa Karjalankin erämaihin, Laatokan ja Aunuksen korpisiin, mutta sieltäkin jouduttiin vetäytymään vainojen tieltä. Novgorod ja kehittyvä Pietari olivat liian lähellä ”mierolaisine” eli uutta järjestystä seuraavine kirkkoineen ja pappeineen.

Korpiluostarit

Vanhauskoisten yhdeksi tärkeimmistä alueista tuli Venäjän luoteiset seudut, kuten Solovetskin luostari Vienanmeren saarilla. Pohjoisesta Vienan - Karjalasta tuli merkittävä vanhauskoisten alue, eikä vähäisempänä vaikuttajana ollut Tuoppajärven Eläjänsaaren luostari. Se sai toimia vuosikymmeniä vainoilta rauhassa. Vienasta vanhauskoisten oppi levittäytyi nykyisen Suomenkin puolelle. Ilomantsin Megrijärvelle kohosi oma korpiluostari.

Vanhauskoisuus jakaantui Venäjällä vielä useaan haaraan. Niistä suurimmat olivat papittomien maallikkosaarnaajien lahko ja papillisten lahko. Kuten jo mainitsin, yksi tärkeimmistä syistä kirkon hajoamiseen oli uusi ristinmerkin tekotapa. Vanhauskoiset eivät hyväksyneet uutta, kolmella sormella tehtyä ”hyppysel-

listä” ristinmerkkiä, vaan pitäytyivät kahdella sormella tehdyssä. Siinä etu- ja keskisormi ovat pystyssä ja peukalo painaa nimettömän ja pikkurillin kämmentä vasten. Sormien merkityskin on erilainen. Kaksi pystyssä olevaa sormea symbolisoi Kristuksen kahta luontoa, ihmisyyttä sekä jumaluutta. ”Mierolaisilla” niitä taas kuvasivat kaksi kämmentä painettua sormea. Vanhauskoisilla kämmentä painetut kolme sormea kuvasivat Pyhää Kolminaisuutta.

Nikitinien suku saapui Pohjoisen Vienan Pääjärven rannalle. Aikakirjojen mukaan he olivat matkanneet uskonvainoja pakoon jostain Suojärven alueelta. Tässä suvussa oli paljon maallikkosaarnaajia eli Jumalan molijoita, joiksi heitä kutsuttiin. Monien muiden tavoin he saivat elää ilman pelkoa vuosikymmeniä syrjäisillä Vienan Karjalan korpimailla. Tukea uskollen vanhan uskon kannattajat saivat Tuoppajärven luostarista, missä käytiin usein pyhiinvaelluksella. Suomen puolella vanhauskoisia kutsuttiin nimellä ”starovertsit”. Heillä uskon elämään liittyi monia muista poikkeavia tapoja sekä uskomuksia. Niitä olivat esimerkiksi erilaiset hygieniasäännöt ja tupakanpolton sekä alkoholin tuomitseminen.

Hygieniasäännöt ilmenivät erityisesti siinä, että ei syöty eikä juotu samoista astioista ”mierolaisien” kanssa. Jos vaikka vahingossa erehtyi juomaan tai syömään ”mierolaisen” kupista, oli rangaistus kova. Sillä omaan vieroon eli uskoon takaisin pääsy edellytti kuuden viikon ankaraa paastoa ja kolmea tuhatta kumarrusta ristinmerkkeineen. Joskus ”mierolaisille” oli järjestetty omat huoneet, joissa he saivat nukkua. Vanhauskoiset eivät niissä nukkuneet, koska katsottiin mierolaisien ”pakanoitsevan” nämä tilat. Tietenkin tällaisia normeja noudatettiin vain

Mari ja Olli Takalo sekä Turre-koira.

suuremmissa taloissa, joissa oli tilojakin enemmän. Pieniin taloihin ei mierolaisia majoitettu lainkaan ja ruokaakin saivat vain, jos heillä oli omat astiansa mukanaan.

Samalla kun raskolnikot säilyttivät tiukalla otteella omia tapojaan, he myös syrjäntyivät ympäröivästä yhteiskunnasta. He uskalsivat vastustaa jopa itsensä tsaarin valtaa ja jo siksi joutuivat vainoituksi maallisenkin hallinnon taholta. Vanhauskoisten luostareita tuhottiin, kirkkoja poltettiin ja jopa kuolema uhkasi oppiaan levittäviä maallikkosaarnaajia ja pappeja. Joskus kävi niinkin, että oman kylän väki osallistui heidän vainoamiseksi ja kirkkojensa polttamiseen.

Tiukka ”riähkänormisto”

Miten sitten elettiin vanhauskoisuutta Nikitinien (nimi suomennettu Takaloksi) kotikylässä Oulangassa. Asetuttuaan kylään elämään, he ilmeisesti kirjautuivat mieron eli virallisen kirkon seurakunnan rekisteriin. Ehkä siksi, että heidät ”mieron kirkon” taholta jätettäisiin huomioimatta ja rauhaan. Perheen koko eläminen perustui Raamatun oppeihin ja siitä lankeavaan riähkä (synti) normistoon. Melkein kaikista asioista sanottiin, että ”siitä tulou riähkä” ja niin oli valmiina varsin tiukka elämisen normistomalli. Aamu aloitettiin ikonien edessä rukoilemalla, ruokapöytä ei ollut asiaa

ennen rukousten lukemista ja käsien pesua. Rukousnauha solmupykäläinen oli tärkeä. Jos päiväsi aloitit väärin, niin jopa kolmesataa kumarrusta ikonin edessä piti rangaistukseksi suorittaa. Usein toistuva rukouslause oli ”Hospoti plahoslovi” eli Herra siunaa! Siihen liitettiin kuhunkin tilanteeseen käyvät tai kuuluvat lisärukoukset. Lähditpä ulos, aloititpa työn, tulitpa sisään tahi suoriuvuit matkalle, niin aina aloitit sanoilla, ”Hospoti plahoslovi”. Pyhänä tehdystä työstä tuli suuri riähkä, sillä jos esimerkiksi vuolit pyhänä lastuja ja laitoit ne tuleen, niin ”tuolla ilmalla” eli tuonpuoleisuudessa ne tultiin polttamaan tekijän selän päällä.

Kaikkiin asioihin oli rukoukset ja ”riähkä” eli syntinormistot. Kovin rangaistus ei suinkaan ollut odottamassa tässä elämässä, vaan ”tuolla ilmalla” eli tuonpuoleisessa. Tehty synti vaaransi myös yksilön onnen, terveyden ja varallisuuden. ”Riähkä” tuli myös siitä, jos eli liian ylellisesti, korostamatta vaatimattomuuden hyvettä. Ei saanut hankkia mitään turhaa ylellisyyttä, eikä siihen aikaan ylellisiä tarvikkeita. Sanottiin, ”siitä tulou riähkä”. Ei saanut leikata hiuksia liiaksi, ei astua kynnykselle, ei jättää roskia ennen maata menoa viemättä, ei kulkea ilman ristiä eikä vyötä. Sillä Jeesus kuoli ristillä ja hän sitoi viittansa vyöllä kulkiessaan opettamassa. Miesten piti pi-

Karjalainen kylämaisema.

tää paitaansa housujen päällä, sillä paita housuissa oli liikaa koreilua. Jos leikkasit kynsiä sormista eli varpaista, piti kynnen palaset heittää tuleen, sillä muuten piru teki niistä venehen. Naiset eivät saaneet kulkea lakitta eli pää peittämättä. Varsinkin ruokapöytään piti tyttöjenkin tulla lakki päässä, tai ainakin nauha hiuksillaan. Sekin koetettiin varoa, ettei iltasella leipää aloitettu, sillä se köyhdytti talon. Vaan jos iltasella syödä haluttiin, niin leipä jätettiin päivällispöydästä. Puuta ei saanut laittaa pesään vastahankaan, sillä se tiesi lapsen syntymistä vastahankaan. Oli monenlaisia muitakin ihmeellisiä ja outoja uskomuksia sekä tapoja. Jos niitä vähäsestikin rikkoi, niin sanottiin, ”siitä tulou riähkä”.

Usko kastajan mukaan

Mummoni Marina Nikitinin isä luki venäjänkielistä raamattua ja selitti lapsilleen ja muulle perheelle lukemansa merkitystä. Raamattuun oli merkitty kaikki se, mistä tuli riähkä. Sen vuoksi kasvatusta oli ankaraa. Silmiä piti ristiä eli tehdä ristinmerkkiä tämän tästä. Näin oli myös talon poikien jäädessä kolttosista kiinni. Heidän piti kumarrella ikonin edessä jopa kolmesataa kertaa. Ihmeelliseltä kuulostaa, että lasta ei kastettu vanhempien uskonnon mukaan, vaan kastajan uskonnon suunnan mukaisesti. Näin perheessä saattoi olla lapsia kastettu joko: lautavieron mukaan, saarelaiseksi, tuhkaseksi tai mierolaiseksi. Lautavierolaiselle kuului uskonnon kokopäiväinen harjoittaminen. He olivat rukoilijoita,

jotka elivät keljoissa eli rukouskammioissa erämaan kätöissä. Saarelaisten uskolla oli muita tiukemmat normistot, suhteellisen harva kannatus ja kannattajilla korkea varallisuus. Tuhkasista taas sanottiin, että heidän historiassaan oli ollut polttoitsemurhia tai myyttiä tuhkassa kuolemia. Mierolaiset olivat sitten niitä kirkkouskovaaisia, jotka kannattivat Venäjän ortodoksista kirkkoa ja sen muutettuja oppeja.

Marina Nikitinin laitto luku ja kirjoitus taidottomana kaiken saamansa tiedon tarkasti muistiin. Lapsena hänelle luettuja venäjänkielisiä rukouksia hän muisti vielä elämänsä ehtoopuolellakin. Mummon kertomusten mukaan hänen lapsuuden kodissaan oli tiukka tapakasvatus. Ikonit, silmien ristinnät, tiukat ”riähkänormistot” ja vanhauskoinen kuuliaisuus pitivät perhettä ja lapsia koossa. Edellä mainittiin lapsen kastamisesta ja kastajan uskoon saattamisesta. Jos mieron pappi ennätti kastamaan lapsen, niin heti papin lähdettyä talosta lapsi pestiin puhtaaksi kastevedestä ja öljystä. Sen jälkeen jumalanmolija, maallikko saarnaaja, kävi kastamassa lapsen edustamaansa vieroon eli uskoon.

Palaan vielä tuohon ”tuolla ilmalla” sana pariin. Siis tuonilmaisissa odotti kaikkein suurin tuomio tehdyistä synneistä. Ne riähkät, jotka viittasivat karmeudessaan sinne, olivat kaikkein varottavimpia tekoja. Niihin kuuluivat murhat, varkaudet, petokset, aviorikokset, väärät valat, valehtelut ja panneltelut.

Luontoa tuli kunnioittaa

”Riähkänormistoon” kuuluivat myös seuraukset eläinten rääkkäyksestä. Eläinten kidutuksesta ja huonosta pidosta tuli suuri riähkä. Etenkin sammakon tappaminen oli suurimpia syntejä, sillä uskottiin sammakon olleen Jumalan Pojan ”poapona” eli kättilönä. Luontoa ja sen eläimiä piti kunnioittaa tarkasti ja ottaa vain se, mikä talolle tai yhteisölle oli tarpeen. Ei siis mitään ylimääräisen yllleistä, siitäkin tuli ”riähkä”. Luonnon uskomukset ja haltiatarustot elivät hyvässä yhteisessä vanhauskon kannattajien elämässä.

”Hospoti plahoslovi” luvettiin aamulla ylös noustessa, illalla maate mennessä sekä anteeksipyydettyä. Kasvot oli kuitenkin ensin pestävä, ja sitten kumartelun jälkeen päivän askareihin. Ikonin edessä luettiin paastorukoukset, suoritettiin lasten kurinpalautus, jos sellaista perheessä tarvittiin. Sama koski myös perheen vanhempia sekä aikuisia jäseniä. Kaikki kasvatusta lähti pyhästä Raamatusta, ”riähkänormisto” oli tiukka, ehkä myös pelottavakin. Anteeksiopynnöllä ja anteeksiannolla oli suuri merkitys. Ikonin edessä rangaitukseksi kumartelu oli pahempaa kuin fyysinen rangaistus. Sillä varmasti muisti, mitä oli tehnyt, kun useita satoja kertoja kumarteli otsansa maahan asti, ja luki vielä siihen kuuluvat rukoukset. Vanhauskoisten oikea ikoni oli yleensä pronsinen risti, jossa kuvattiin ristiinnaulittu Jeesus ja ehkä vielä jokin pyhä henkilö. Oli myös Jumalanäiti, pyhä Niko-

laos ja profeetta Elia. Kristus oli aina kuvattuna pronsisesta risti-ikonissa. Vanhauskoinen aloitti ikonin teon siten, aloitti luurangon teosta, sitten lihakset, iho ja vaatteet. Mistä lieneekään tuo kummallinen maalausjärjestys? Oliko pyhän ihmisen kuvaus aloitettava tuolla tapaa ikään kuin alusta alkaen, tai lopun kääntämistä alkuun?

”Riähkänormistoon” kuuluvilla asioilla oli vaikutus talon ja sen väen onneen sekä menestykseen. Niitä olivat esimerkiksi: kynnykselle astuminen, pöydän kattaminen ilman liinaa, leivän pudottaminen lattialle, roskien viemättä jättäminen ennen maatapanoa, jalan polven päällä pitäminen ja monet muut. Niitä olivat myös rumat sanat. Tupakka ja viina olivat ”riähkällä” tuomittavia. Laulaa ei saanut, viheltämisestä puhumattakaan. Ehkä tämän vuoksi runon kerääjät eivät saaneet pohjoisen Vienan kylien laulajilta juuri mitään talteen. Vanhauskoiset eivät suostuneet juuri valokuvattaviksi, sillä he itse olivat mielestään Kristuksen kuviksi asetettuja. Näin minulle on kerrottu.

Palkka ”tuolla ilmalla”

Kun miettii vanhauskoisten normistojen ankaruutta, tulee ajatelleeksi pohjoisen karua luontoa ja sen ankaruutta heidän ympärillään. Kaikkeen elämiseen tuli löytyä ohje sekä vastaus Pyhästä kirjasta. Kaikkia asioita suojeltiin tarkoin. Pohjoisessa Vienassa sanottiin syntisten menevän helvettiin.

Toisaalta kuten mummoni Marina kertoi, syntiset saattavat joutua vaikka mihin, koska heidän haudastaan katoaa multa.

Pyhän kirjan opetukset sekä haltiat varmistivat talon onnen, kunhan vain maltoi elää annettujen ohjeiden mukaan, ja hellitteli myös haltijaolennot. Näin Mooseksen saamat käskyt taipuivat ”riähkänormistoksi”. Ne sisälsivät kyllä kaikkein ankarimmat synnin varoitukset, sillä niistä palkka maksettiin aina ”tuolla ilmalla”. Tulee miettineeksi mitenkä tämän päivän ortodoksi tulisi toimeen tuon ankaran normiston kanssa. Olisiko ehkä pidettävä jatkuvasti esillä luetteloa kuoleman synneistä ja luettava aamusta iltaan rukouksia aloittaen aina ”Hospoti plahoslovilla”. Tulisikohan kiire vaikka työhön lähdetessä, jos joutuisi ikonin edessä kumartelemaan vaikka ne kolmesataa kertaa.

Kuvauksia vanhauskoisten elämästä ja uskomuksista löytyy monista kirjoista. Esimerkkinä mainitsen professori Juha Pentikäisen teoksen ”Marina Takalo, Runolaulaja ja näkijä”. Itse olen kuullut näistä asioista suusanallisena perinnetietona mummon kautta. Raskolnikkojen opeista löytyy palava usko omaan uskonsuuntaan ja sen opetuksiin. Kun pohdin, tekisinkö ristinmerkin kahdella sormella, vai kolmen sormen ”hyppysellisenä”, niin kyllä se jälkimmäinen tapa tulee jo automaattisesti.

Martti Takalo

Asianajotoimisto Heikki Kukkonen sMBR Oy

Pitkäaikaisella kokemuksella mm. perukirjat, perinnönjaot, testamentit ym.

Torikatu 18 4 C, 4 krs. 90100 Oulu

Puh. +358 400 693 806

www.heikkikukkonen.com

Keuät kutsuu
Valamoon.

Kevätuulia Valamossa:

- Hopeaikoni, riisat ja käätypunokset 7.-14.4.
- Uskonto ja huumori 19.-21.4.
- Elämän mittainen matka 26.-28.4.
- Lyijylasi-ikonit 28.4.-7.5.
- Lasi- ja kameekaiverrus 12.-17.5.
- Digikuvauksen perusteet 16.-19.5.
- Hiljaisuuden retriitti 22.-26.5.

Lämpimästi tervetuloa Valamoon!
Puh. 017 570 111, www.valamo.fi

Muista myös Tuohus-kaupamme Helsingin
Liisankadulla sekä nettikaupamme www.valamo.fi.

Luonamme löydät minkä kiireelle kadotit.

Hiippakunta uutisia kuvina

Kolme kirkkokuntaa ja monikuntaliitoksen uudistama Oulun kaupunki järjestivät yhteistyössä ”Oulun ekumeenisen juhlan”. Tammikuun kuudentena päivänä Oulun tuomiokirkossa järjestettiin hengellinen tilaisuus, joka päättyi kaupungintalolla kaupungin tervehdykseen ja kahvitukseen. Tilaisuus oli kaikille avoin ja siihen osallistui runsaasti eri kirkkojen jäseniä. Tapahuttua kunnioittivat läsnäolollaan kolme piispa: Oulun (ort.) metropoliitta Panteleimon, Helsingin (kat.) piispa Teemu Sippo SCJ ja Oulun (ev.lut.) hiippakunnan piispa Samuel Salmi.

Oulun metropoliitan kanslia juhli 30.1.2013 kolmea merkkipäivää. Pyhien esipaimenten, Basileios Suuren, Gregorios Teologin ja Johannes Krysostomoksen muistolle pyhitetty kappeli vihittiin käyttöön samana päivänä vuonna 1983. Hiippakunnan perustamisesta tuli kuluneeksi 33 vuotta ja hiippakuntakeskuksen valmistumisesta 31 vuotta. Juhlapäivänä kappelissa toimitetaan vedenpyhitys ja liturgia. Kuvassa vasemmalla on isä Raimo Huttu, joka toimi hiippakuntakanslian ensimmäisenä hiippakuntasihteerinä. Hän jää eläkkeelle Uspenskin katedraalin papin toimesta tämän vuoden pääsiäisenä.

Metropoliitan residenssissä pidetään vuosittain, suuren paaston aikaan, Oulun katedraaliseurakunnan papiston ja kanttorien yhteinen paastoseminaari. Isät Marko Patronen ja Unto Lampinen kuuntelevat esitelmää katumuksen mysteeriosta.

Oulun seurakunnassa vietettiin 26-27.1.2013 vapaaehtoistyön viikonvaihdetta. Sunnuntaina, liturgian jälkeen ortodoksisen kirkon kasvatusasiain koordinaattorina Sirpa Okulov ja Pyhien Sergein ja Hermanin Veljeskunta ry:n (PSHV) toiminnanjohtaja, isä Sergius Colliander käyttivät aiheeseen liittyvät puheenvuorot.

Hiippakuntautisia kuvina

Vaasan seurakunnan kanttori Jenni Hakkarainen siirtyi helmikuun alussa Tampereen seurakunnan toiseksi kanttoriksi. Vaasan kanttorin toimi on parhailaan haettavana.

Oulun ortodoksisen hiippakunnan säätiö järjesti 20.1.2013 konsertin ortodoksisessa seurakuntakeskuksessa, Oulussa. Konsertti järjestettiin Richard Wagnerin 200-vuotisjuhlan kunniaksi ja teemana oli ”Wagner ja wagneriaanit”. Kuvassa säätiön asiamies Seppo Maskonen (oik.) esittelemässä illan esiintyjä. He olivat sopraano Jenni Lättilä ja pianisti Kiril Kozlovsky.

Teofaniajuhlan yhteydessä 6.1. vietettiin Oulun tiistaiseuran 65-vuotisjuhlaa. Isä Eino Hynninen piti tapahtumassa juhlapuheen (alakuva) ja Oulaisten nuorisokuoro ja lauluyhtye Tapani Tirilän johdolla esitti musiikkia (yläkuva).

Kajaanin papistoon kuuluvat pappisveljekset, isät Pentti (vas.) ja Jarmo Hakkarainen. Rovasti Pentti Hakkaraisen pappisvihkimyksestä tulee kuluneeksi 40 vuotta. Pappisuuden sakramenttiin vihkimisen toimitti arkkipiispa Paavali pyhän Kyrillos Jerusalemlaisen juhlapäivänä 18.3.1973 Kuopiossa. Paimen Sanomat onnittelee eläkeläisrovastia.

Ystäväni Veijon unelmat

Yksi aamu aivan vuoden alussa sai alle kirjoittaneen todella iloiseksi. Kas, paikallisen lehden etusivulla hymyilee täynnä elämän iloa ystäväni Veijo Isola. Saavuttaneena taas elämässään yhden unelman. Veijo on kehitysvammainen, vaan se ei meidän ystävyttä mitenkään haittaa. Ystävyys, joka alkoi vuosikymmeniä sitten, on vain entisestään lujittunut. Noh, siihen tulen tarinani myöhäisessä vaiheessa.

Joukko suomalaisia valokuvaajia, 27 ammattinsa osaavaa, 19 paikkakunnalta, saivat kertomansa mukaan idean Maailman kaunein tyttö valokuvanäyttelyn pohjalta. Näyttelyn, jossa kuvattiin suomalaisia ongelmanuoria. Tästä idea otettiin, kun aloitettiin suunnittelu kuvasarjan tekoon suomalaisista kehitysvammaisista ja heidän unelmistaan. Toteuttajiksi tähän projektiin tulivat Suomen Ammatti valokuvaajat ry ja Kehitysvammaisten tuki-liitto ry. Erinomaista työtä ovat tehneet, koskapa aivan vuoden alussa julkistettu näyttely on suorastaan mykistytävä.

Nyt tartun tässä ystäväni Veijo Isolan unelmiin, joista hän on toteuttanut jo kolme. Onhan niitä varmaan useampiakin, joita en ehkä kaikkia tiedä, enkä käy niistä väittelemään. Ja sitten siihen meidän yhteiseen historiaamme. Muistikuvani Veijosta alkavat jo vuodelta 1950, jolloin olin vasta neljävuotias pojan nassikka. Ja ystäväni minua 11 vuotta vanhempi, hänestä tuli meidän pikku poikien jakamatonta johtaja. Jonka johdolla ulkoleikit ainakin Laitakarin saarella leikittiin. Kun ulos kokoonnuimme, määräsi aina Veijo, mitä tehdään. Ja kun tehdään,

tehdään se turvallisesti, tosin taisi olla joskus poikkeuksiakin, mutta ei niistä tässä. Veijoa meidän ei tarvinnut pelätä, kas hyvän tahtoista leikkiveria ei ollut. Niinpä mielestäni, nyt kun sitä tänään ajattelen, Veijon ensimmäinen unelma oli täyttynyt, tulla hyväksytyksi Laitakarin poikien keskuudessa. Niin meidän nassikoiden kuin vähän vanhempienkin. Jos oli joskus erimielisyyksijakoita, ne jo seuraavana päivänä oli unohdettu.

ONL ja ortodoksinen kirkko kuuluivat ja kuuluvat edelleen Veijon elämän kulmakiviin. Ehkä tuo Nuorten Liitto on jo vuosia jäänyt rakkaiden muistojen huomaan. Aina hän lämmöllä muistelee kerhoajojaan ja leirejä. Elävä muistuttaja hän kaduilla ja toreilla liikkessaan oli, ”mikset tullut kirkkoon” huomautuksen kuulivat monet Veijon ystävät. Ja kun tuota huomautusta tarpeeksi kuulivat, niin tulivathan kirkkoon. Kaikki muukin toiminta tuli Veijon kautta tietoomme ensimmäisenä, ja siitä hyvästä annettiin hänelle ”tiedotuspäällikön” titteli.

Hyppään vuosia eteenpäin, mutta sitä ennen kerron tietoni hänen valmistautumisestaan armeijan palvelukseen. Taisi olla vuosi 1954, jolloin hänen oli astuttava ”Suomen raskaaseen”. Kovasti ja innolla hän sitä oli odottanut, koska siitä oli ikätovereiltaan niin paljon kuullut. Unelma kuitenkin kaatui, koska häntä ei otettu terveytensä vuoksi riviin. Petymys oli Veijolle ollut suuri, näin olen kuullut kerrottavan. Vaan mutkattoman miehen unelmat pakkaavat toteutua, vuosia sitten Veijo osallistui retkelle Sodankylän varus-

kuntaan. Maastopuku ja yökomppanian tuvassa, ja niin oli hänen toinen unelmansa saanut täyttymyksen. Muistini mukaan maastopukuisesta soturista otettu lehtikuva kertoi pelkkää onnen täyttymystä.

Musiikki, maalaustaide, kirjallisuus ja työ suojatyöpaikassa ovat miehelle olleet sitä elämän eliksiiriä. Jonka avulla hän on polkuaan mutkattomasti tallannut, eikä ”suksi ole tökökännyt” missään vaiheessa. Vaikka terveys on viime aikoina miehemme saattanut pyörätuoliin, niin elämän perusarvot ovat kallion lujuudella paikoillaan. Kirkko, esirukoukset ystävien puolesta ja ne ystävät, jotka käyvät säännöllisesti hänen luonaan vierailulla. Ne kaikki ovat pitäneet hänet kiinni elämässä. Sitten kysyivät häntä valokuvamalliksi, ja vielä kysyttiin unelma-ammattia. Veijollahan oli heti vastaus valmiina. Johtaja, suuren firman vetäjä ja kun kuvia otettiin vielä Kemi Oy:n toimitusjohtajan huoneessa. Sitä yhtiötä hän oli palvellut monina kesinä, niin onnen täyttymys oli suuri ja niin oli kolmas unelma saavutettu. Eikä siinä vielä kaikki, sillä hänen onnensa säteilee meille vielä täällä oleville ystävillekin. Siinäkin tämä ihmeellinen mutkaton mies, osasi muistaa myös ystäviään.

Parhainta muistamista mitä minä olen Veijolta viime vuosina saanut, on se kun, hänen luotaan lähtöä tehden. Kuulen mutkattomasti lausutut sanat, ”rukoilen sinun puolestasi Martti”. Mitä muuta ystävyys enää tarvitsee.

Martti J Takalo

MIKA AHONEN

Veijo Isola kuvattuna Kemi Oy:n perinnesäätiön museossa, toimitusjohtajan huoneessa.

Kalajoelle nousee tsasouna

Kalajoen hiekkasärkkien keskeisimmälle paikalle rakentuu ortodoksinen rukoushuone pääosin talokoovoimin, tavoitteena on valmistaa miljoonaturisti-kohteeseen ekumeeninen pyhättö. Hankkeen vetäjä ja idean kehittäjä Ari Keronen myöntää uskonsa hankkeen etenemiseen olleen koetuksella kohdanneissa vastoinkäymisissä. Viivytyksistä huolimatta rahoitus rukoushuoneen pystyttämiseksi varmistui EU-avustuksen myötä joulukuussa. Tsasounaan kello valetaan Heinäveden Valamossa elokuussa järjestettävällä kurssilla.

Malli tsasounaan haettiin Kymenlaaksosta. Iitin Kausalassa sijaitsevan Neitseen Marian syntymälle pyhitetyn tsasounan on suunnitellut Aarre Laiho. Kalajoen rukoushuoneesta tulee likimain samankaltainen. Tsasounan on piirtänyt talkoilla rakennusinsinööri Tapani Seppälä Elimäeltä. Kaikkien kristillisten yhteisöjen käyttöön tuleva rukoushuone valmistuneeksi syksyllä 2013.

”Rahoituspäätöksen viivytyksestä johtuen toiminta on ollut niukkaa talven ajan. Kellotornia on rakennettu hallissa toisaalla ja kannatusyhdistys on hankkinut varoja keräyksellä rahoituksen varmistamiseksi”, mainitsee Keronen. ”Talous on turvattu siihen asti, kunnes sisustus-töihin päästään käsiksi.”

”Sienet ja marjat kasvavat metsässä: kirkot on pitänyt aina itse rakentaa.”

Tapasin Pirjo ja Ari Kerosen viime syksynä Kalajoella. Kävimme yhdessä rakennustyömaalla ja keskustelimme valmistuvasta projektista. Silloin oltiin toiveikkaita, että rukoushuone nousee vesikattonsa jouluksi. Samoin oli haave kellon valamisesta lokakuussa Heinäveden Valamossa. Kaavailtu tsasounan pyhitysjuhla oli tarkoitus pitää 6. elokuuta 2013 Kristuksen kirkastumisen juhlapäivänä, mutta nyt aikataulu vaatii pohtimista jo kellon valmistumisen takia. Raken-

nusurakan takana on Kerosen ohella yksityinen kannatusyhdistys, jonka tehtävänä on vaalia ortodoksista perinnettä ja karjalaista kulttuuria. Tulevista rukoushuoneen hartaustoiminnoista vastaavat seurakunnat. Kalajoki kuuluu Oulun ortodoksiseen seurakuntaan.

Jo yhdistyksen perustamisvuonna 2010 metropoliitta Panteleimon eli Oulun ortodoksinen hiippakunnan piispa kävi tutustumassa tilanteeseen. Yhteistyötä on tehty myös Kalajoen evankelisluterilaisen seurakunnan ja kaupungin tahojen kanssa. Kaupunki antoi matkailualueen keskeiseltä paikalta rukoushuoneelle tontin. Tontin siunasi tarkoitukseensa viime vuoden huhtikuussa matkappi Isä Aleksej Pietarsaaresta.

”Rakennushirret kuorittiin keväällä, kesän ne kuivui- vat ja hirrenveisto aloitettiin elokuussa. Perustuksen antura valettiin kesäkuussa ja harkkoperustus nousi talkoovoimin elokuussa”, kertaa tapahtumia Keronen.

Rakennusvastaavana toimii rakennusmestari Jari Haapaaho Hattulasta. Hänen edellinen rakennuskohteensa on Lapinlahden kappeli.

”Ammattiopisto Arteman järjestämä hirsirakennuskurssi työmaalla kesti viime marraskuun loppuun ja nyt työtä jatketaan talkoovoimin.”

Siunatut matkamiehen ristit lahjoituksena

Tontin rajalla, suurten mäntytien alla seisoo kaksi matkamiehen ristiä.

”Ristit siunasi tarkoitukseensa Valamon luostarin johtaja Igumeni Sergei kesällä 2011.”

Matkamiehen risti on ollut yleinen Raja-Karjalassa ja Vienan Karjalassa. Niitä oli sijoitettuna teiden ja vesireitien varrelle ja ne palvelivat hiljentyä ja rukouspaikkoina.

”Toinen Kalajoen risteistä on pyhitetty meren uhreille, toinen lapsensa menettäneille tai lapsettomille.”

Tarja Tuulikki Iivonen

Luottamushengilölöi opaztumas Valamos

Luottamushengilölöin opaztuspäivät piettih Valamos pakkaskuun aigah kuluvannu vuonnu. Oulun ortodokzises prihodastu oldih opastumas nevvoston ozanottajat Hannele Meskus da Kari Paakkola dai valdujoukon ozanottajat Leila Ristiluoma-Tirilä, Teuvo Ottavaine da Pertti Marttine. Piätentšän huondeksel lähtimmö matgah Hannelen hengilöavtol, kudai oli takouskoi kyydi. Kuljettai ajoi hyvin da turvallizeh luaduh. Avtos pagisimmo puaksuh kezgenäh. Mugai viizi da puoli tšuassuu kestännyh matku meni vesseläh. Peril meil annettih yösijat opistohodelis.

Opastuspäivät avai vt rektor Kimmo Kalline. Sit Valamon yritysruadamizen johtai Veikko Halone opasti kursalazii prihodan talovuon nägymih. Ildupalan jälgeh vie pagisimmo jougol mis mennäh da midä kuuluu prihodih. Paginua vedi Kimmo Kalline. Suovattan algoi kirikös huondespalveluksel da liturgial. Sluužbun jälgeh kirikön palvelukeskuseen johtai Sirpa Koriala kerdoi prihodoin välizes yhtehizes ruados. Sen jälgeh Taipaleen

prihodan piäpappi izä Paavo Ratilaine kerdoi mittuzii praktiekkoi on suadu prihodoin välizes yhtehizes ruados Pohjois-Karjalan sluužbukundis. Murginan jälgeh kirikkösovetniekku Paavo Perola pagisi juumorinke d'ielos prihodat ruadien andajinnu. Kursapäivän lopukse kerävyimmö vie tulevasdialogih. Siin kuviteldih millane on prihodien tilandeh iellehpäi vuonnu 2016. Jogahizen prihodan edustai kerdoi oman mielikuvan mugah millane on oman prihodan tilanne kolme vuotta iellehpäi.

Pyhänpiän huondeksel menimmö liturgiah manasterin kirikköh. Pyhätös hillenyimmö pravoslaunoih palvelukseh. Unenkare oli vie silmytšupuis. Mugai hämyne kirikkösali, lugijan da puatuškun malitut dai mužikkuhoran pajatus luodih mystine da mielidy rauhottai tunnelmu. Kävimmo dai jougol pyhil. Vikse riähkymeskanne tyhjeni vähäzekse aigua. Kodimatkal lähtimmö kai sit kebein mielin.

Kursamatku oli meil dai pyhiinkulgiimatku. Esitämmögi

izä Markol da prihodal lämmät passibot, ku saimmo osalliztuu andozal kursal da piäžimmö hillentymäh manasterin pyhäh huomah.

Sanasto: Pakkaskuun = tammiikuun, prihodastu = seurakunnasta, nevvoston ozanottait = neuvoston jäsenet, da = ja, dai = sekä, valdujoukon ozanottait = valtuuston jäsenet, piätentšän = perjantaina, huondeksel, = aamulla, hengilöavto = henkilöauto, kudai = joka, takouskoi = välttävä, pagisimmo = puhuimme, puaksuh = tiiviisti, mugai = niinpä, tšuassuu = tuntia, vesseläh = hupaisasti, rektor = rehtori, sit = sitten, yritysruadamizen = liiketoiminnan, kursalazii = kurssilaisia, talovuon = talouden, suovattan = lauantai, kirikös = kirkossa, sluužbun = jumalanpalveluksen, ruados = toiminnasta, piäpappi = kirkkoherra, mittumazii = minkälaisia, praktiekkoi = kokemuksia, sluužbukundis = seurakunnissa, murginan = ruokailun, kirikkösovetniekku = kirkkoneuvos, juumorinke = huumorin kanssa, d'ielos =

Ylähän hural Pertti Marttinen, Teuvo Ottavainen da Kari Paakkola Alahan hural Laila Ristiluoma-Tirilä da Hannele Meskus

asiasta, iellehpäi = eteenpäin, pyhänpiän = sunnuntaina, manasterin = luostarin, pravoslaunoih = puhdasoppiseen (ortodoksiseen), silmytšupuis = silmänurkissa, puatuškun = papin, malitut = rukoukset, mužikkuhoran = mieskuoron, pajatus = laulaminen,

rauhottai = rauhoittava, pyhil = ehtoollisella, vikse = kai, riähkymeskanne = syntisäkki, pyhiinkulgiimatku = pyhiinvaellusmatka, lämmät passibot = lämpimät kiitokset

Tšimoin Peša
alias **Pertti Marttinen**

Ollos iäti muistettu

Opettaja Leo Viljanto 1930 - 2012

Leo Viljanto syntyi 1.12. 1930 Sortavalassa pienviljelijävänhempiansa esikoisena. Perhe asui aluksi isän synnyinkodissa Karpansaareissa Möntsölän kylässä, kunnes nelilapsinen perhe muutti ensimmäiseen omaan kotiinsa vuonna 1936. Kuitenkin jo kolmen vuoden kuluttua isän ollessa rintamalla perheen oli lähdettävä ensimmäiselle evakkotaipaleelle.

Leon ollessa 11-vuotias perhe pääsi palaamaan takaisin Karjalaan. Sodan jäljet näkyivät tuolloin vielä kaikkialla ja elintarvikkeista oli huuta-

va pula. Sekä koulu että lähin kauppa olivat toisessa saareissa Tulolan Putsinlahdessa. Koulusta kotiin palatessaan Leo joutui usein ostamaan ruokatarpeita kotona oleville. Jauhojen ja perunoiden saanti loppui välillä kokonaan. Silloin elintarvikkeita piti lähteä hakemaan kauempaa Läskelästä tai Sortavalasta saakka.

Leon sinnikkyyttä kuvaa hyvin se, että hän 12-vuotiaana teki itselleen sukset ja hiihti niillä yhden talvipäivän aikana tätinsä kanssa Möntsölästä Sortavalaa ja takaisin, yhteensä 36 kilometriä, ruokaa hakemassa.

Vuonna 1944 alkoi perheen toinen evakkotaival. Kaipuu takaisin Karjalaan eli nytkin vahvana, mutta jäi vain toteutumattomaksi toiveeksi.

Leo aloitti opiskelun vuonna 1949 Helsingin ortodoksisessa pappisseminaarissa ja valmistui kanttoriksi vuonna 1951. Opiskelu jatkui vielä vuoden saman oppilaitoksen pappis-

koulutuksena, kunnes hän vuonna 1952 siirtyi Rauman seminaariin ja edelleen Joensuuun Itä-Suomen seminaariin, josta hän valmistui opettajaksi v. 1957.

Asevelvollisuuden suorittamisen jälkeen Leo hakeutui opettajaksi Kajaanin Keskuskansakouluun, jossa hän yhdessä Sirkka-puolisonsa kanssa teki varsinaisen elämäntyönsä eläkkeelle jäämiseen saakka vuonna 1991.

Leolle ortodoksinen uskonto, laulaminen ortodoksisessa kirkkokuorossa peräti 50 vuoden ajan sekä kuorolaulotoiminta monissa eri kuoroissa Kajaaniassa olivat harrastuksista tärkeimmät. Suomen Ortodoksisen Arkkhiippakunnan hyväksi tekemästään työstä hänelle myönnettiin Pyhän Karitsan Ritarikunnan 1. luokan ritarimerkki.

Oulujärven rannalle valmistunut kesäpaikka, marjastus ja kalastus sekä puutarhanhoito

yhdessä Sirkkan ja Tiina-tytären kanssa olivat hyvä vastapaino talven ahertamiselle. Luonnon läheisyys merkitsi Leolle paljon. Nuoruusvuosien juoksuharrastus vaihtui myöhemmällä iällä ensisijaisesti hiihtämiseksi.

Lapsuusajan muisto suksien puuttumisesta lienee osaltaan vaikuttanut siihen, että hän omalla kustannuksellaan hankki sukset, luistimet ja piikkarit niille luokkansa oppilaille, joilla ei ollut varaa näiden ostamiseen.

Leo kuoli vaikean, pitkän sairauden uuvuttamana 28.7.2012. Hän ei enää jaksanut osallistua viime kesänä tehtyyn kotiseuturetteen. Silti Karjalan kunnaat säilyivät hänen sielunmaisemassaan viimeiseen saakka.

Jouko Viljanto
Kirjoittaja on
Leo Viljannon veli

Alkuseurakunnan kilvoittelijoiden yhteisöä mallinaan käyttävä egyptiläinen Pyhittäjä Pakomios Suuri (+346) loi ensimmäisiä kilvoituselämän sääntöjä erämaissa luostareissa asuville kristityille. Hänen elämänsä liittyvän ikonimaisen työn on tehnyt ikonimaalari Elli Tiittanen. Maa-alaustana on käytetty Nurmijärven kellotapulien vanhaa kattoaanua. Työ sijaitsee maalarin kotona ja on julkaistu hänen luullaan.

Piispa Arseni Oulun metropoliitan tehtävien hoitajaksi

EILA MARKKINEN

Oulun hiippakunnan piispan tehtävä jää tyhjäksi **metropoliitta Panteleimonin** siirtyessä eläkkeelle 1. kesäkuuta.

Suomen ortodoksisen kirkon piispainkokous määräsi Joensuun **piispa Arsenin** hoitamaan Oulun metropoliitan tehtävää kunnes uuden metropoliitan vaali on toimitettu.

Kirkolliskokous valitsee Oulun hiippakunnan piispan tehtävän vakituisen hoitajan ja kirkollishallitus tekee esityksen vaalin toimittamisesta.

- Otan uuden tehtävän vastaan kiitollisena. Se on mahdollisuus päästä tutustumaan ja tekemään kirkon työtä kirkon pohjoisilla alueilla, kertoo piispa Arseni.

Piispa Arseni (Jorma Heikkinen, s. 14.7.1957) valittiin vuoden 2004 kirkolliskokouksessa Suomen ortodoksisen kirkon apulaispiispaksi. Hän on opiskellut Suomen ortodoksisessa pappiseminaarissa (1979–1983), Pietarin hengellisessä akatemiassa (1983–1988) ja Ateenan yliopistossa (1996–1998). Hän suoritti teologian lisensiaatin tutkinnon Itä-Suomen yliopistossa vuonna 2011 ja nyt työn alla on tohtorin tutkintoon johtavat opinnot Jyväskylän yliopistossa.

Piispa Arseni vihittiin munkiksi ja munkkidiakoniksi Leningradissa vuonna 1985 ja papiksi Kuopiossa vuonna 1986. Munkinvihkimyksen yhteydessä hän sai uudeksi nimekseen Arseni pyhän Arseni Konevitsalaisen mukaan. Piispaksi hänet vihittiin tammikuussa 2005 nimikkeellä Joensuun piispa.

Piispa Arseni on tunnettu myös ikonimaalari-

Korkeasti siunattu Joensuun piispa Arseni oli Kiuruveden seurakunnan vieraana 26.1.2013. Käyntikohteena oli Nivalan kaupungin Karvoskylä, Kristuksen kirkastumisen kirkko. Esipaimen toimitti, kanssapalvelijoinaan, kirkkoherra Antero Pet-salo (istuu lähempänä pyhiä ovia) ja Pohjanmaan matkapappi, isä Aleksej Sjöberg, liturgian ja panihidan. Palvelusten jälkeen piispa Arseni piti alustuksen kirkon maahanmuuttajatyöstä. Lisäksi piispalta oli myös mahdollisuus kysellä mieltä askarruttavista aiheista. Tilaisuudessa moottorina toimi pyhäkössä kokoontuva, maahanmuuttajien vetämä Samovaari-kerho.

na ja ikonografian tuntijana. Hän on julkaissut muun muassa Ortodoksisen sanaston, Ikonikirja-teoksen ja kymmeniä tieteellisiä artikkeleita.

Teologiaa opiskelemaan

Yliopistojen yhteisvalinnan haku käynnistyi 4.3. ja jatkuu 3.4.2013 saakka. Itä-Suomen yliopistoon on tänä keväänä haussa opiskelupaikkoja ortodoksisen teologian koulutusohjelmaan teologi- ja opettajalinjalle. Seuraava haku kirkkomusiikinlinjalle on vuonna 2014.

HAKUINFO
VALMISTUNEILTA YHTEYSTIEDOT

Tule opiskelemaan ortodoksista teologiaa Itä-Suomen yliopistoon!

★ **HAKUINFO** ★

Teologian maisterin tutkinto antaa ensisijaisesti valmiudet ortodoksisen kirkon teologisiin tehtäviin...
[Lue lisää](#)

Teologian osaston johtajan Metti Kotirannan terveiset

Katso humoristinen esittelyvideo ortodoksisen teologian koulutusohjelmasta

Tietoa koulutusohjelmista ja hakuprosessista. Ladattavana myös hakuesite.

★ **LUE ARKKIPIISPA LEON TERVEHDYS** ★

Ekumeeninen patriarkka Suomeen syyskuussa

Konstantinopolin Ekumeeninen patriarkka **Bartolomeos I** vierailee Suomessa syyskuun puolivälissä. Hänen pyhyytensä saapuu Suomeen Virosta, jossa hän on ensin Viron autonomisen ortodoksisen kirkon vieraana.

Ekumeeninen patriarkka myönsi Suomen ja Viron ortodoksisille kirkkoille autonomisen aseman ortodoksisena paikalliskirkkona vuonna 1923. Ekumeenisen patriarkan vierailu kunnioittaa tänä vuonna molemmissa kirkkoissa vietettävää autonomian 90-vuotisjuhlaa.

Paimen Sanomat 2013 julkaisusuunnitelma

nro	lehdentunnus	aineiston viim.jättöpäivä klo 12.00 mennessä	ilmestymisviikko
1	pääsiäinen	11.3.	12
2	helluntai	29.4.	20
3	kirkkovuoden alku & Karjalan valistajat	19.8.	36
4	joulu	2.12.	51

UUTISKATSAUKSET

Kirkon hallinnon kehittämistyö etenee

Kirkollishallituksen nimeämä hallinnon kehittämisen työryhmä kokoontui helmikuussa linjasi vuoden 2013 ajalle tehtäviä ja tavoitteitaan. Puheenjohtajana toimii Kajaanin seurakunnan kirkkoherra, arkkimandriitta **Andreas Larikka**. Toimikautensa aikana sen tarkoituksena on työstää kriteereitä seurakuntien elinkelpoisuuden arvioimiseksi, pohdita hiippakuntien toiminnan ja resurssitarpeiden arviointikriteereitä, sekä miettiä kirkon pitkän aikavälin taloussuunnitelua. Hallinnon kehittämisen työryhmä toimii läheisessä yhteistyössä kirkolliskokouksen hallintovaliokunnan kanssa ja se raportoi toiminnastaan

marraskuussa 2013 kirkolliskokoukselle. Ryhmän työn tavoitteeksi on asetettu kirkon hallinnon keventäminen ja terävöittäminen sekä hallintokulujen pienentäminen.

Kolme edellistä kirkolliskokousta on käsitellyt ryhmän laattimia mietintöjä. Hyväksytyjä päätöksiä ovat esimerkiksi kirkolliskokouksen toimikauden pidentäminen nelivuotiseksi, kirkollishallituksen kanslian ja eri yksikköjen muutos kirkon palvelukeskukseksi, sekä matkapappien ja -kanttorien sijoittaminen osaksi seurakuntien henkilöresursseja keskusrahaston tuella. Näiden päätösten lopullinen toimeenpano

edellyttää kirkkolain muutosta.

Hallinnon kehittämisen työryhmän esitysten pohjalta kirkolliskokous on käynnistänyt kirkon taloudenhoidon kehittämistyön, mistä yhtenä tuloksena on kirkon taloussääntö. Seurakuntien yhteistyötä on päätetty kehittää vapaaehtoiselta pohjalta. Myös siinä on tavoitteena hallinnon keventäminen ja kustannusten säästö. Lisäksi on käynnistymässä kokonaisselvitys kirkon kiinteistöjen kunnosta, hoidosta ja hallinnosta. Samoin pohditaan luostarien ja seminaarin roolia kirkossa ja näiden mahdollisuuksia yhteistyöhön seurakuntien ja järjestöjen kanssa.

Mahdollisuus Metropolilta Panteleimonin tervehtimiseen eläkkeelle siirtymisen johdosta

Metropolilta **Panteleimon** (s.1949) siirtyy vanhuuseläkkeelle Oulun metropoliitan tehtävästä 1.6.2013 alkaen. Esipaimen toimittaa viimeisen kerran Oulun metropoliittana vedenpyhityksen ja liturgian helluntaina, 19.5.2013 klo 9.30. Jumalanpalveluksen jälkeen Oulun ortodoksisessa seurakuntakeskuksessa (Torikatu 74) katedraalin praasniekkajuhlan yhteydessä on mahdollisuus tervehtiä eläkereserviin siirtyvää esipaimenta. Uusi Oulun metropoliitta valitaan kirkolliskokouksessa, joka kokoontuu 25.–27.11.2013 Valamon luostarissa, Heinävedellä. Siihen asti hiippakunnan esipaimenen tehtävää hoitaa Joensuun piispa **Arseni**.

Kajaanin Lasari Muromalaisen tsasouna sai kansallista julkisuutta

Kajaanin tsasouna osallistui vuoden 2012 puurakennus-kilpailuun. Kilpailun voitti heinäläinen puinen kerrostalo. Seuraaville sijoille tulivat mm. Helsingin Kampissa sijaitseva kappeli Kippo ja Kajaanin tsasouna. Voitto ei tässä ole tärkeä vaan positiivinen julkisuus. Tarkemmat tulokset ja

kilpailuun osallistuneiden esitelyt on luettavissa Puulehden numerosta 4/2012. Kajaanin tsasounan ansioina mainitaan arkkitehtuurin perinteisyys ja pitkä käyttöikätaivoite. Monen seurakuntalaisten mielestä myös kauneus tulisi lisätä tuohon luetteloon. Monia armoikkaita vuosia!

REIJO MARJOMAA

Kirkon väestötilasto 2012

Suomen ortodoksiseen kirkkoon liittyi viime vuonna enemmän jäseniä kuin siitä erosi. Uusia jäseniä liittyi 1001 henkilöä, joka on hieman enemmän kuin vuonna 2011. Aikaisemmin kirkkoon on liittynyt yli tuhat jäsentä vain kahtena vuotena (2002 ja 2004). Kirkon jäsenyydestä luopui 628 jäsentä. Vuonna 2012 kirkon jäsenmäärän kasvoi 152 henkilöllä. Kokonaisjäsenmäärä oli vuoden päättyessä 61 343, joista naispuolisia 34 376 ja miespuolisia 26 967.

Kasteen kautta kirkon jäseneksi tuli 520 henkilöä. Kuolleiden määrä taas oli 713. Kas-

tettujen ja kuolleiden määrän suhde on pysynyt pitkään samana. Avioliittoja, joissa ainakin toinen puoliso oli Suomen ortodoksisen kirkon jäsen solmittiin yhteensä 557, ja näistä siviilivihkimisiä oli 250. Avioeroja kirjattiin 303. Karjalan hiippakunnan 11 seurakuntaan kuului 20 711 jäsentä, Helsingin hiippakunnan kahdeksaan seurakuntaan 33 545 ja Oulun hiippakunnan viiteen seurakuntaan 6 733 jäsentä.

Kirkon väestötilaston laatii vuosittain kirkon palvelukeskuksessa toimivat keskusrekisteri.

Suomen ortodoksisen kirkon
HIIPPAKUNNAT ja
SEURAKUNNAT

Ote Suomen ortodoksisen kirkon 9.1.2013 lähetetystä tiedotteesta

Kastettujen, vihittyjen ja kuolleiden henkilöiden henkilötietojen käsittely

Tietosuojavaltuutetun toimisto on 8.1.2013 antanut vastauksensa palvelukeskuksen lakimiehen tiedusteluun kastettujen, vihittyjen ja kuolleiden henkilöiden henkilötietojen julkaisemisesta hiippakuntien ja seurakuntien lehdissä. Vastauksessa todetaan, että tieto uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumisesta kuvaa henkilön uskonnollista vakaumusta. Tällainen tieto on henkilötietolain 11 §:n tarkoittama arkaluonteinen henkilötieto. Tietojen luovuttaminen sivullisille edellyttää rekisteröidyn suostumusta. Kastamisen, vihkimisen ja hautaamisen yhteydessä voidaan tiedustella saadaanko tiedot julkaista hiippakuntien ja seurakuntien lehdissä.

Toimiston lausunnosta johtuen tietoja ei tulisi julkaista hiippakuntien ja seurakuntien lehdissä ilman asianomaisten henkilöiden tai vainajan oikeudenomistajien antamaa suostumusta. Suostumus on hyvä ottaa kirjallisena tai muutoin luotettavasti dokumentoida.

Sirpa Koriala
Palvelukeskuksen johtaja

Jari Rantala
Palvelukeskuksen lakimies

Bysantin kaksi maailmaa

Kajaanin papistoon kuuluvalta isä **Jarmo Hakkaraiselta** ilmestyy alkukevästä teos: *Kirjoituksia Bysantin keisarikunnasta ja pyhien isien terapeuttisesta teologiasta*. Järjestyksessään kahdeskymmenes kirja on matka Bysantin keisarikuntaan ja bysanttilaisten isien ja opettajien terapeuttiseen maailmaan. Isä Jarmo Hakkarainen vaikuttaa ortodoksien käytännöllisen teologian lehtorina Itä-Suomen yliopistossa.

Seurakuntien toimintakalenteri

OULUN SEURAKUNTA

Oulun ortodoksinen seurakunta,
Torikatu 74, 90120 Oulu,
p. 044 511 5741, sähköposti:
oulu@ort.fi
Kirkkoherranvirasto avoinna arki-
sin klo 9-12, p. 044 511 5741.

Virkatodistukset kirkon keskusre-
kisteristä, p. 0206 100 203 (ma-pe
klo 9-15), keskusrekisteri@ort.fi

kirkkoherra Marko Patronen,
p. 044 5115 742
pappi Lars Ahlbäck,
p. 044 5115 746
kanttori Laura Aho,
p. 044 5115 743
kanttori Helena Matsi,
p. 044 5115 748
katedraalin isännöitsijä Kari Vasko,
p. 044 5115 745

OULU

Pyhän Kolminaisuuden katedraali

Torikatu 74

Isännöitsijä Kari Vasko
p. 044 511 5745

To 21.3. klo 17 ehtoopalvelus
La 23.3. klo 9 aamupalvelus ja li-
turgia, Lasaruksen lauantai
La 23.3. klo 18 vigilia, virpovitso-
jen siunaus
Su 24.3. klo 10 liturgia, palmusun-
nuntai
Su 24.3. klo 18 vigilia
Ma 25.3. klo 9 liturgia
Ti 26.3. klo 18 paastoliturgia
Ke 27.3. klo 18 yleinen sairaanvoi-
telu
To 28.3. klo 9 aamupalvelus
To 28.3. klo 18 ehtoopalvelus ja
liturgia, ehtoollisen asettamisen
muisto
Pe 29.3. klo 9 Suuren perjantain
aamupalvelus, 12 kärsimysevanke-
liumia
Pe 29.3. klo 13 suuri ehtoopalvelus
Pe 29.3. klo 18 suuren lauantain
aamupalvelus ja ristisaatto
La 30.3. klo 9 suuren lauantain eh-
toopalvelus ja liturgia
La 30.3. klo 23.30 puoliyöpalvelus
La 30.3. klo 24 ristisaatto ja aamu-
palvelus
Su 31.3. klo 1 liturgia, Kristuksen
ylösnousemus, Herran pääsiäinen
Su 31.1. klo 16 suuri ehtoopalvelus

Ma 1.4. klo 10 liturgia ja ristisaat-
to, lasten pääsiäinen
Ti 2.4. klo 10 liturgia
To 4.4. klo 9 liturgia
To 4.4. klo 17 ehtoopalvelus
La 6.4. klo 18 vigilia
Su 7.4. klo 10 liturgia
La 13.4. klo 18 vigilia
Su 14.4. klo 10 liturgia
Ke 17.4. klo 18 ehtoopalvelus
To 18.4. klo 17 ehtoopalvelus
La 20.4. klo 18 vigilia
Su 21.4. klo 10 liturgia
Ke 24.4. klo 10 liturgia, pääsiäisen
keskijuhla, ristisaatto
Ke 24.4. klo 18 suuri ehtoopalvelus
To 25.4. klo 17 ehtoopalvelus
La 27.4. klo 18 vigilia
Su 28.4. klo 10 liturgia
To 2.5. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 8.5. klo 9 aamupalvelus ja litur-
gia, pääsiäisen päätösjuhla
Ke 8.5. klo 18 vigilia
To 9.5. klo 10 liturgia, helatorstai
To 9.5. klo 17 ehtoopalvelus
La 11.5. klo 18 vigilia
Su 12.5. liturgia
Ke 15.5. klo 18 ehtoopalvelus
To 16.5. klo 17 ehtoopalvelus
Pe 17.5. klo 18 panihida, sielujen
lauantai, Oulujoen hautausmaan
ortodoksinen osasto
La 18.5. klo 18 vigilia
Su 19.5. klo 9.20 vedenpyhitys
Su 19.5. klo 10 liturgia, helluntai,
katedraalin praasniekka, metropo-
liitta Panteleimonin läksiäiset
Su 19.5. klo 15 suuri ehtoopalve-
lus, helluntain polvirukoukset
Ma 20.5. klo 9 liturgia, Pyhän Hen-
gen päivä

MUHOS

Ev.lut. seurakuntakeskus Kirkkotie 32

Isännöitsijä Seija Pirttikoski
p. 040 758 5463

La 4.5. klo 9 liturgia

HAUKIPUTAAN MARTINNIEMI

Pietarin ja Paavalin sekä Arseni Konevitsalaisen rukoushuone Martinniementie 206

Isännöitsijä Timo Arhippainen
p. 040 413 3054

La 6.4. klo 10 liturgia
La 11.5. klo 10 liturgia

KALAJOKI Vuorenkallion kappeli Kappelitie 14

La 4.5. klo 10 Liturgia.

KEMI

Johannes Kastajan kirkko Lehtokatu 31

Isännöitsijä Martti Takalo
p. 040 548 6052

La 23.3. klo 17 vigilia, virpovitso-
jen siunaus
Su 24.3. klo 10 liturgia, palmusun-
nuntai
Ti 26.3. klo 17 paastoliturgia
Ke 27.3. klo 9 aamupalvelus
Ke 27.3. klo 17 ehtoopalvelus ja
yleinen sairaanvoitelu
La 20.4. klo 17 vigilia
Su 21.4. klo 10 liturgia
Ke 8.5. klo 17 suuri ehtoopalvelus
To 9.5. klo 10 liturgia, Kristuksen
taivaaseen astuminen
La 18.5. klo 9 liturgia, sielujen lau-
antai

TORNIO

Apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko

Lukiokatu 1

Isännöitsijä Antero Hyytiäinen
p. 045-2678276

Pe 22.3. klo 17 paastoliturgia
Su 24.3. klo 17 suuri ehtoopalvelus
Ma 25.3. klo 9 aamupalvelus
Ma 25.3. klo 14 ehtoopalvelus ja
liturgia
Ti 26.3. klo 9 aamupalvelus
To 28.3. klo 9 aamupalvelus
To 28.3. klo 14 ehtoopalvelus ja
liturgia, suuri torstai
To 28.3. klo 17 evankeliumit Kris-
tuksen kärsimyksistä
Pe 29.3. klo 14 Suuren perjantain
ehtoopalvelus, Kristuksen ristiltä
ottaminen
Pe 29.3. klo 17 Suuren lauantain
aamupalvelus, Kristuksen hautaa-
minen
La 30.3. klo 14 Suuren lauantain
ehtoopalvelus ja liturgia
La 30.3. klo 23.30 puoliyöpalvelus
La 30.3. klo 24 ristisaatto ja aamu-
palvelus
Su 31.3. klo 1 liturgia, Herran pää-
siäinen
La 20.4. klo 9 liturgia
La 27.4. klo 17 vigilia
Su 28.4. klo 10 liturgia
La 4.5. klo 18 vigilia
Su 5.5. klo 10 liturgia
La 11.5. klo 17 vigilia
Su 12.5. klo 10 liturgia

VIHANTI

Jumalansynnyttäjän suojeluksen rukoushuone

Vanha Ouluntie 26

Isännöitsijä Ulla Haukka
p. 040 746 1524

La 23.3. klo 10 liturgia, Lasaruksen
lauantai
Pe 29.3. klo 17 Suuren lauantain
aamupalvelus
La 20.4. klo 10 Liturgia
To 9.5. klo 10 Liturgia ja vedenpy-
hitys

RAAHE

Jumalansynnyttäjän temppelein- käymisen rukoushuone

Brahenkatu 2

Isännöitsijä Lea Kuusirati
p. 08-223 8316

Pe 29.3. klo 13 Ehtoopalvelus
Ma 1.4. klo 10 Aamupalvelus ja
liturgia, 2. pääsiäispäivä
Su 28.4. klo 10 Liturgia
Su 26.5. klo 10 Liturgia

TERVOLAN VAREJOKI

Tsasounantie 34

La 11.5. klo 9 liturgia

KUUSAMO

Ev. lut. seurakuntatalon takka- huone

(kirkon lähellä)

La 27.4. klo 10 liturgia

KAJAANIN SEURAKUNTA

Väinämöisenkatu 29, 87100 Kajaani,
sähköposti kajaani@ort.fi
Kirkkoherranvirasto on avoinna ti,
to ja pe klo 9-12 ja 13-15
puh. (08) 633 030

Kirkkoherra Andreas Larikka
p. (08) 633 0310 tai 045 116 7766
2. pappi Kauko Ivanoff
p. 0400 275 111
Kanttorin tehtävien hoitaja Hanna-
kaisa Mönttinen p. 045 873 6889
Kanslianhoitaja Reijo Marjomaa
p.(08) 633 030 tai 040 848 5380

Vuosilomat:

Andreas Larikka 3.-6.5. ja 5.6.-4.7.
Kauko Ivanoff 15.7. -19.8.
Reijo Marjomaa 2.-12.4. ja
15.7.-2.8.
Kaisa Mönttinen 26.-30.4. ja
17.-26.7.

KAJAANI

Kristuksen kirkastumisen kirkko Kirkkokatu 17

Isännöitsijä Markku Mustonen
p. 0503847222

La 23.3. klo 10 liturgia

Seurakuntien toimintakalenteri

La 23.3. klo 17 vigilia, metropoliitta Panteleimon
 Su 24.3. klo 10 liturgia, metropoliitta Panteleimon
 Ma 25.3. klo 17 liturgia
 Ke 27.3. klo 17 paastoliturgia
 To 28.3. klo 10 aamupalvelus
 To 28.3. klo 17 suuri ehtoopalvelus ja liturgia
 Pe 29.3. klo 10 aamupalvelus
 Pe 29.3. klo 14 ehtoopalvelus
 Pe 29.3. klo 17 aamupalvelus
 La 30.3. klo 10 liturgia
 La 30.3. klo 23.30 puoliyönpalvelus, aamupalvelus ja liturgia
 Ma 1.4. klo 10 liturgia
 Ke 3.4. klo 10 liturgia
 La 13.4. klo 17 vigilia
 Su 14.4. klo 10 liturgia
 La 20.4. klo 17 vigilia
 La 4.5. klo 17 vigilia
 Su 5.5. klo 10 liturgia
 La 11.5. klo 17 vigilia
 Su 12.5. klo 10 liturgia
 La 18.5. klo 17 vigilia
 Su 19.5. klo 10 liturgia
 La 25.5. klo 17 vigilia
 Su 26.5. klo 10 liturgia
 Su 9.6. klo 10 liturgia
 Su 23.6. klo 10 liturgia
 Su 7.7. klo 10 liturgia
 La 3.8. klo 17 ehtoopalvelus, ristisaatto ja vedenpyhitys
 Su 4.8. klo 10 liturgia

Lasari Muromalaisen tsasouna Kirkkoahontie 461

Isännöitsijä Reijo Marjomaa
 p. 040 848 5380

Pe 17.5. klo 17 yleinen muistopalvelus

SOTKAMO

Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkko

Rauhantie 13

Isännöitsijä Andra Aldea-Partanen
 puh. 044 202 7401
 La 6.4. klo 17 vigilia
 Su 7.4. klo 10 liturgia
 Su 2.6. klo 10 liturgia
 Su 18.8. klo 10 liturgia

KUHMO

Karjalan valistajien kirkko Koulukatu 47

Isännöitsijä Ritva Ivanoff
 p. 0400 275 111
 Ma 25.3. klo 10 liturgia
 To 28.3. klo 17 ehtoopalvelus ja liturgia
 Pe 29.3. klo 14 ehtoopalvelus
 La 20.4. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 21.4. klo 10 liturgia
 La 27.4. klo 17 ehtoopalvelus
 La 4.5. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 5.5. klo 10 liturgia
 Ke 8.5. klo 17 ehtoopalvelus
 To 9.5. klo 9 liturgia

La 25.5. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 26.5. klo 10 liturgia
 La 8.6. klo 17 ehtoopalvelus
 La 15.6. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 16.6. klo 10 liturgia
 Su 23.6. klo 17 suuri ehtoopalvelus
 Ma 24.6. klo 10 liturgia
 La 29.6. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 30.6. klo 10 liturgia
 La 24.8. klo 17 ehtoopalvelus

PALTAMO

Jumalanäidin kuolonuneen nukkumisen rukoushuone Talonpojantie 3

Su 21.4. klo 10 liturgia
 Ke 14.8. klo 17 vigilia
 To 15.8. klo 10 liturgia, ristisaatto ja vedenpyhitys

SUOMUSSALMI

Pyhän ristin rukoushuone Keskuskatu 1

Isännöitsijä Matti Vainio
 puh. 050 462 2129

Su 28.4. klo 10 liturgia
 Su 12.5. klo 10 liturgia
 Su 2.6. klo 10 liturgia
 La 27.7. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 28.7. klo 10 liturgia, ristisaatto ja vedenpyhitys
 Su 25.8. klo 10 liturgia

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone Kuivajärventie 196 KUIVAJÄRVI

Isännöitsijä Jyrki Huovinen
 p. 0400 284 711

Su 14.4. klo 10 liturgia
 Su 19.5. klo 10 liturgia
 La 13.7. klo 18 ehtoopalvelus
 Su 14.7. klo 10 liturgia, ristisaatto ja vedenpyhitys

Muut tilaisuudet:

Pe 17.5. klo 16 Kajaanin hautausmaan siivoustalkoot ja yleinen litania
 La 25.5. klo 12 toukosiunaus Seppälässä

KIURUVEDEN SEURAKUNTA

Kiuruveden ortodoksinen seurakunta, Niemistenkatu 6, 74700 KIURUVESI
 gsm 044 775 2278,
 e-mail: kiuruvesi@ort.fi

Virasto avoinna ke klo 11 - 13.

Kirkkoherra Antero Petsalo,
 Luhtapolku 3, 74700 KIURUVESI.
 Gsm 050 527 1026,
 e-mail: antero.petsalo@ort.fi

Isä Anteron sielunhoitotunnit kirkossa keskiviikkoisin klo 11 - 13.

Seurakunnan eläkkeellä oleva pappi, rovasti Kauko Makkonen, Ylilestintie 346, 85900 REISJÄRVI.
 Gsm 040 967 5505, e-mail: kauko.makkonen@ort.fi

Virkatodistukset tulee tilata Ortodoksinen kirkon keskusrekisteristä, ma - pe klo 9 - 15, puh. 0206 100 203, e-mail: keskusrekisteri@ort.fi

Seurakunnan kotisivut löytyvät osoitteesta www.ort.fi/fi/kiuruvesi

KIURUVESI

Pyhän Nikolaoksen kirkko Niemistenkatu 6

Isännöitsijä Aune Lipitsäinen
 050 919 5973

Ke 20.3. klo 16 Katumuksen sakramentti
 Ke 20.3. klo 16:30 Sairaanvoitelun sakramentti
 Ke 20.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 La 23.3. klo 18 Juhlavigilia
 Su 24.3. klo 10 Liturgia, Herran ratsastus Jerusalemiin, palmusunnuntai

To 28.3. klo 18 Suuren torstain ehtoopalvelus ja liturgia, Pyhän ehtoollisen asettamisen muisto
 Pe 29.3. klo 15 Suuri ehtoopalvelus, Suuri Perjantai, Hautauskuva kannetaan keskelle kirkkoa, Kristuksen ristiltä oton muisto
 Pe 29.3. klo 18 Aamupalvelus, Kristuksen hautauspalvelu, Hautauskuva kannetaan kirkon ympäri ristisaatossa
 La 30.3. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia, Suuri lauantai
 La 30.3. klo 23:30

Puoliyönpalvelus, kirkon kierto ristisaatossa, aamupalvelus ja liturgia, pääsiäisyö
 Su 31.3. klo 15 Suuri ehtoopalvelus, I pääsiäispäivä
 KRISTUS NOUSI KUOLLEISTA – TOTISESTI NOUSI!
 Ke 3.4. klo 9 Aamupalvelus ja liturgia, ristisaatto kirkon ympäri, koululaisjumalanpalvelus, lasten pääsiäinen
 Ti 9.4. klo 9 Liturgia ja muistopalvelus, vainajien muistelupäivä
 La 13.4. klo 18 Vigilia
 La 20.4. klo 18 Vigilia
 Su 28.4. klo 10 Liturgia, Samarialaisen naisen sunnuntai

Su 5.5. klo 10 Liturgia, Sokeana syntyneen sunnuntai
 Ke 8.5. klo 18 Juhlavigilia,

To 9.5. klo 10 Liturgia, toim. KP metropoliitta Panteleimon, Herran taivaaseen astuminen, helatorstai
 La 18.5. klo 18 Vigilia
 Su 19.5. klo 10 Liturgia, Pyhän Kolminaisuuden päivä, helluntai
 Su 9.6. klo 10 Liturgia, kolmas helluntain jälkeinen sunnuntai

Muut tilaisuudet, tervetuloa

To 21.3. klo 17 Tuohuskerho srk-salissa, virpovitsojen tekoa
 La 23.3. klo 14 - 15
 Pääsiäismyyjäiset diakoniatöiden hyväksi. Lahjoituksia, käsitöitä ja leivonnaisia otetaan kiitollisina vastaan

Ti 9.4. klo 17:30 Kiuruveden tiis-taiseura srk-salissa
 Ti 30.4. klo 17:30 Kiuruveden tiis-taiseura srk-salissa
 To 2.5. klo 11 - 12 diakoniaruokailu seurakuntasalissa
 Ti 14.5. klo 17:30 Kiuruveden tiis-taiseura srk-salissa
 Ke 12.6. Seurakuntamatka Keiteleelle Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen pruasniekkaan. Lisätietoja asiasta antaa Marja-Leena Maksimainen, 040 708 8751.
 Ma 17.6. – Ti 18.6.
 Pyhiinvaellusmatka Itä-Suomeen Valamon luostariin ja Lintulan luostariin. Tiedustelut ja matkalle ilmoittautumiset Oleg Merioja 040 570 0014 tai Ilmari Luhtasela 044 311 0210.
 Matkojen hengellisenä johtajana toimii isä Antero.

KARVOSKYLÄ

Pyhän Kristuksen kirkastumisen kirkko

Jokikyläntie 7

Isännöitsijä Jarmo Pylkkönen
 040 5706 936

La 23.3. klo 10 Liturgia, Lasaruksen lauantai, palveluksen jälkeen Samovaarikerho
 La 30.3. klo 23:30
 Puoliyönpalvelus, ristisaatto kirkon ympäri, aamupalvelus ja liturgia, pääsiäisyö
 KRISTUS NOUSI KUOLLEISTA – TOTISESTI NOUSI!
 Su 14.4. klo 10 Liturgia, Mirhantuojien ja vanhurskaan Joosefin sunnuntai
 La 4.5. klo 18 Vigilia
 Su 19.5. klo 10 Liturgia, Pyhän Kolminaisuuden päivä
 La 8.6. klo 18 Vigilia

Seurakuntien toimintakalenteri

Muut tilaisuudet, tervetuloa

La 23.3. klo 10 alkavan liturgian jälkeen Samovaarikerho
 Ti 16.4. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
 La 27.4. klo 15 Samovaarikerho Karvoskylän kirkossa
 Ti 7.5. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
 La 25.5. klo 15 Samovaarikerho Karvoskylän kirkossa
 Ke 12.6. Seurakuntamatka Keiteleelle Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen pruasniekkaan. Lisätietoja asiasta antaa Marja-Leena Maksimainen, 040 708 8751.
 Ma 17.6. – Ti 18.6. Pyhiinvaellusmatka Itä-Suomeen Valamon luostariin ja Lintulan luostariin. Tiedustelut ja matkalle ilmoittautumiset Oleg Merioja 040 570 0014 tai Ilmari Luhtasela 044 311 0210.
 Matkojen hengellisenä johtajana toimii isä Antero.

PYHÄSALMI

Profeetta Elian rukoushuone Vesitornintie 15

Isännöitsijä Marja-Leena Maksimainen
040 708 8751

Pe 29.3. klo 10 Aamupalvelus ja suuren perjantain 12 kärsimysevankeliumia
 Ma 1.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, II pääsiäispäivä, ristisaatto tsasounan ympäri
KRISTUS NOUSI KUOLLEISTA – TOTISESTI NOUSI!
 Su 21.4. klo 10 Liturgia, Halvaantuneen sunnuntai
 Su 26.5. klo 10 Liturgia, Kaikkien pyhien sunnuntai
 La 15.6. klo 18 Ehtoopalvelus
 Pe 19.7. klo 18 Juhlavigilia, toim. K.S. Piispa Arseni
 La 20.7. klo 10 Vedenpyhitys ja liturgia, toim. K.S. Piispa Arseni

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Ke 10.4. klo 13 Pyhjärven tiistaiseura
 Ke 15.5. klo 13 Pyhjärven tiistaiseura
 Ke 12.6. Seurakuntamatka Keiteleelle Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen pruasniekkaan. Lisätietoja asiasta antaa Marja-Leena Maksimainen, 040 708 8751.
 Ma 17.6. – Ti 18.6. Pyhiinvaellusmatka Itä-Suomeen Valamon luostariin ja Lintulan luostariin. Tiedustelut ja matkalle ilmoittautumiset Oleg Merioja 040 570 0014 tai Ilmari Luhtasela 044 311 0210.

Matkojen hengellisenä johtajana toimii isä Antero.

KYTÖKYLÄ

Jumaläidin syntymän rukoushuone

Kytökyläntie 724
 Isännöitsijä Pekka Hytönen
 044 545 4100

Ma 25.3. klo 10 Liturgia, Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian ilmestys
 To 4.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, ristisaatto tsasounan ympäri
KRISTUS NOUSI KUOLLEISTA – TOTISESTI NOUSI!
 Su 12.5. klo 10 Liturgia, Pyhien isien sunnuntai
 Su 16.6. klo 10 Liturgia, neljäs heluntain jälkeinen sunnuntai

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Ke 12.6. Seurakuntamatka Keiteleelle Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen pruasniekkaan. Lisätietoja asiasta antaa Marja-Leena Maksimainen, 040 708 8751.
 Ma 17.6. – Ti 18.6. Pyhiinvaellusmatka Itä-Suomeen Valamon luostariin ja Lintulan luostariin. Tiedustelut ja matkalle ilmoittautumiset Oleg Merioja 040 570 0014 tai Ilmari Luhtasela 044 311 0210.
 Matkojen hengellisenä johtajana toimii isä Antero.

VAASAN SEURAKUNTA

Vaasan ortodoksinen seurakunta, Koulukatu 45, 65100 Vaasa, puh. 0206 100 495, fax (06) 312 4063, sähköposti: vaasa@ort.fi

Kanslia avoinna keskiviikkoisin klo 13-16 (juhlapäivinä suljettu).

Kirkkoherra Matti Wallgrén, puh. 0206 100 499, sähköposti: matti.wallgren@ort.fi
 Kanttori on haussai Matkapappi Aleksej Sjöberg, puh. 0400 761 718.

Vaasan seurakunnan uudet nettisivut on avattu.

Niitä päivitetään nyt jatkuvasti ja sieltä löytyy tietoa mm. palveluksista, tapahtumista, kerhoista. Myös seurakunnan kokousten pöytäkirjat ovat siellä kuten valokuvia toiminnasta sekä papin palsta.

Nettisivujen osoite on www.vaasaort.fi

Muistathan laittaa osoitteen kirjanmerkkeihin!

Virkatodistukset kirkon keskusrekisteristä ma-pe klo 9-15, puh. 0206 100 203, faksi 0206 100 202, sähköposti: keskusrekisteri@ort.fi

VAASA

Pyhän Nikolaoksen kirkko Kasarmintori

Isännöitsijä Kari Leino
 p. 040 874 4240

La 23.3. klo 10.00 Liturgia, Lasaruksen lauantai
 La 23.3. klo 18.00 Vigilia, palveluksessa siunataan virbovitsat
 Su 24.3 klo 10.00 Liturgia, Palmusunnuntai, kaksikielinen suomi/ruotsi, tvåspråkig liturgi på finska/svenska
 Ma 25.3. klo 10.00 Ehtoopalvelus ja liturgia, Neitseen Marian ilmentsjuhla
 Ke 27.3. klo 17.00 Yleinen sairaanvoitelu
 To 28.3. klo 9.00 Suuren torstain aamupalvelus
 To 28.3. klo 17.00 Ehtoopalvelus ja liturgia
 Pe 29.3. klo 9.00 Aamupalvelus ,XII kärsimysevankeliumia luetaan
 Pe 29.3. klo 14.00 Suuren Perjantain ehtoopalvelus, Kristuksen ristiltä alasottaminen
 Pe 29.3. klo 17.00 Suuren lauantain aamupalvelus, Kristuksen hautaamispalvelus
 La 30.3 klo 10.00 Suuren lauantain ehtoopalvelus ja liturgia, kirkkoonliittämisen juhla
 La 30.3 klo 23.30 Puoliyönpalvelus, ristisaatto, aamupalvelus ja liturgia, Herran Pääsiäinen
 Ma 1.4. klo 10.00 Liturgia ja ristisaatto, lasten pääsiäinen
 Ti 2.4. klo 10.00 Liturgia ja ristisaatto
 Ke 3.4. klo 17.00 Pääsiäisen hetki-palvelus
 To 4.4. klo 17.00 Pääsiäisen hetki-palvelus
 Pe 5.4. klo 17.00 Pääsiäisen hetki-palvelus
 Su 7.4. klo 10.00 Liturgia ja ristisaatto, Tuomaan sunnuntai
 Ke 10.4. klo 17.00 Ehtoopalvelus
 To 11.4. klo 17.00 Hetkipalvelus
 Pe 12.4. klo 17.00 Akatistos
 Su 14.4. klo 10.00 Hetkipalvelus
 Ke 17.4. klo 17.00 Ehtoopalvelus
 To 18.4. klo 17.00 Hetkipalvelus
 Pe 19.4. klo 17.00 Akatistos
 La 20.4. klo 18.00 Vigilia. palveluksen toimittaa KP Oulun metropoliitta Panteleimon ja papisto

Su 21.4. klo 10.00 Liturgia palveluksen toimittaa KP Oulun metropoliitta Panteleimon ja papisto
 Ke 24.4. klo 17.00 Ehtoopalvelus
 To 25.4. klo 17.00 Hetkipalvelus
 Pe 26.4. klo 17.00 Akatistos
 Su 28.4. klo 10.00 Hetkipalvelus
 Ke 1.5. klo 17.00 Ehtoopalvelus
 To 2.5. klo 17.00 Hetkipalvelus
 Pe 3.5. klo 17.00 Akatistos
 La 4.5. klo 18.00 Vigilia
 La 5.5. klo 10.00 Liturgia, ristisaatto ja vedenpyhitys, p. Nikolaoksen kirkon temppelijuhla
 Ke 8.5. klo 17.00 Ehtoopalvelus
 To 9.5. klo 10.00 Hetkipalvelus (Kristuksen taivaaseenastuminen)
 Pe 10.5. klo 17.00 Akatistos
 Su 12.5. klo 10.00 Hetkipalvelus äitienpäivänä, lounas seurakuntasalilla
 Ke 15.5. klo 17.00 Hetkipalvelus
 To 16.5. klo 17.00 Hetkipalvelus
 Pe 17.5. klo 17.00 Akatistos
 La 18.5. klo 10.00 Liturgia ja litanian
 Su 19.5. klo 10.00 Hetkipalvelus ja polvirukoukset, Helluntai
 Huom! Hetkipalvelukset ja akatistokset toimitetaan maallikkovoimin

KOKKOLA

Pyhien Simeonin ja Hannan rukoushuone

Katariinankatu 3
 Isännöitsijä Nadesda Kurki
 p. 040 998 883

To 28.3. klo 9.00 Ehtoopalvelus ja liturgia
 To 28.3. klo 18.00 Aamupalvelus
 La 30.3. klo 23.30 Puoliyön palvelus, aamupalvelus ja liturgia
 Ti 2.4. klo 10.00 Liturgia
 Ke 10.4. klo 18.00 Ehtoopalvelus
 Ke 17.4. klo 18.00 Ehtoopalvelus
 Ke 24.4. klo 18.00 Ehtoopalvelus
 Su 5.5. klo 10.00 Liturgia
 Ke 15.5. klo 18.00 Ehtoopalvelus
 Ke 22.5. klo 18.00 Ehtoopalvelus

PIETARSAARI

Pyhän profeetta Elian ja pyhän Annan rukoushuone

Tsasouanpolku 2
 Isännöitsijä Leif Sandvik
 p. 050 593 9148

Ke 27.3. klo 17.00 EPL (Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia)
 La 30.3. klo 9.00 Ehtoopalvelus ja liturgia
 Su 14.4. klo 10.00 Liturgia
 La 11.5. klo 18.00 Vigilia
 La 12.5. klo 10.00 Liturgia

LAPUA

Pyhittäjä Serafim Sarovilaisen rukoushuone

Koulukatu 7

Seurakuntien toimintakalenteri

Isännöitsijä Irma Koskela,
puh 0407415613

Su 24.3. klo 10.00 Liturgia, palveluksessa siunataan virbovitsat
Su 28.4. klo 10.00 Liturgia
Su 26.5. klo 10.00 Liturgia

LAPIN SEURAKUNTA

Ounasvaarantie 16,
96400 Rovaniemi
Facebook: <http://www.facebook.com/pages/Lapin-ortodoksinen-seurakunta/386238034726078>
Kotisivut: <http://ort.fi/lappi>

Kanslian osoite
Ounasvaarantie 16
96400 Rovaniemi

Kanslia avoinna
Keskiviikkoisin 9.00-13.00
email: lappi@ort.fi
Kanslian puhelinpäivystys
Ma-pe klo 9-15
Puh. (016) 312 361

Virkatodistustilaukset kirkon keskusrekisteristä
ma-pe klo 9-15
Puh. 0206 100 203
tai sähköpostitse
keskusrekisteri@ort.fi
Kirkkoherra Viatcheslav (Slava) Skopets,
Puh. 0400 178 744

Kanttori Kai Tulehmo,
Puh. 044 358 1775
kai.tulehmo@ort.fi

Matkapappi
isä Makarios Alatalo
Puh. 040 1432348

Matkakanttori
Erkki Lumisalmi
Puh. 0400 396326

Uskonnonopettaja Olli Koskela,
Puh. 044 0102844

ROVANIEMI

Pyhän Apostoli Andreksen kirkko
Ounasvaarantie 16, Rovaniemi
Isännöitsijä Leena Aura
p. 040 7597029

La 30.3. klo 10 Ehtoopalvelus ja

liturgia
La 30.3. klo 23.30 Puoliyöpalvelus
Su 31.3. klo 00.00 Aamupalvelus ja liturgia, Herran Pääsiäinen
Ma 1.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, Toinen Pääsiäispäivä, Lasten Pääsiäinen
Ke 3.4. klo 10 Liturgia, koululaispalvelus
La 6.4. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 7.4. klo 10 Hetket
La 13.4. klo 18 Vigilia, metropoliitta Panteleimon
Su 14.4. klo 10 Liturgia, metropoliitta Panteleimon
Ke 17.4. klo 18 Ehtoopalvelus ja ortodoksiakerho Petsamo-salissa
La 20.4. klo 18 Vigilia
Su 21.4. klo 10 Liturgia
La 27.4. klo 18 Vigilia
Su 28.4. klo 10 Liturgia
La 4.5. klo 18 Ehtoopalvelus
Su 5.5. klo 10 Hetket
Ke 8.5. klo 18 Vigilia, ortodoksiakerho Petsamo-salissa
To 9.5. klo 10 Liturgia, Helatorstai
La 11.5. klo 18 Vigilia
Su 12.5. klo 10 Liturgia
La 18.5. klo 18 Vigilia
Su 19.5. klo 10 Liturgia, Helluntai

SEURAKUNNAN TOIMINTA Kirkkokuoro, Rovaniemi

Kirkkokuoroharjoitukset keskiviikkoisin klo 18.00 seurakuntasalilla. Kaikkia kirkkokuorosta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä seurakunnan kanttoriin Kai Tulehmoon (044 3581775).

Lähetyspiiri, Rovaniemi
Lähetyspiirin puheenjohtaja i. Slava Skopets (0400 178744).
Ortodoksia-kerho, Rovaniemi
Ortodoksiakerho keskiviikkoina 17.4. ja 8.5. Petsamo-salissa juma-lanpalveluksen jälkeen. Lisätietoja i. Slava Skopets (0400 178744).

Tiistaiseura, Rovaniemi
Tiistaiseuran kevään kokoontumisten teemana on **"Tie kirkkoon"**. Helluntaina teemme matkan Uuden Valamon ja Lintulan luostareihin.

Kevään kokoontumiset Petsamo-salissa alkavat aina kello 16.00.

Ti 9.4. Petsamo-sali
Ti 23.4. Petsamo-sali
Pe 17.5. Helluntaimatka Uuden Valamon ja Lintulan luostareihin 17.-19.5. Lintulan luostarin kirkko on pyhitetty Pyhälle Kolminaisuudelle ja osallistumme kirkon praasniekkaan.
Su 19.5. Paluumatkalla ohjelmaa Kuopiossa.

Huom! Tiistaiseuran kevään ohjelmaan korjaus: helluntaimatka Uuden Valamon ja Lintulan luostareihin 17.-19.5. Yöpyminen Kiuru-

vedellä jää pois ohjelmasta.
Lisätietoja Inkeri Peuna puh. 0400 138051
Diakoniatoimikunta, Rovaniemi
Puheenjohtaja Marja Patronen (0400 986912).

Ikonimaalauspiiri
Rovaniemen alue, Laura Katriina Aura (040 7597029).
Kemijärven alue, Ritva Imporanta (0400 193650).

Luku- ja keskustelupiiri
Lue, kuule, keskustele yhdessä Sanasta – sanoista, ajatuksista ja kokemisesta. Kukin osallistuja voi tuoda mukanaan tekstin, joka puhuttelee henkilökohtaisesti. Yhdessä keskustelemme tekstien pohjalta. Ryhmä koostuu tiistai-iltaisina kerran kuukaudessa. Kokoontumispaikkana on Petsamo-sali (Ounasvaarantie 16). Aikataulusta sovitaan paikan päällä, ja tulevasta kokoontumisista ilmoitetaan myös Rovaniemen kirkon ilmoitustauluilla sekä seurakunnan internetsivuilla noin viikkoa ennen seuraavaa kokoontumista. Ryhmän ohjaajina toimivat Kaisu Kairakari ja Seija Vauramo.

TAPAHTUMAT
23.3. Lasten tapahtuma Petsamo-salissa klo 13. Virpovitsojen askartelua, laulua ja leikkejä. Lopuksi isä Slava siunaa virpovitsat. Ohjaajina Maarit Karttunen ja Leena Fofonoff.
23.3. Vigilia ja virpovitsojen siunaaminen Andreksen kirkossa klo 18.

IVALO

Pyhän Nikolaoksen kirkko Rantatie 22
Isännöitsijä Aulikki Lumisalmi
p. 040 5083877

Ma 1.4. klo 10 liturgia, II Pääsiäispäivä, ristisaatto kirkon ympäri
To 4.4. klo 10 Liturgia, koululaiset, Kirkas viikko
Ke 8.5. klo 18 Juhlavigilia, Herran taivaaseenastumisen aatto
To 9.5. klo 10 Liturgia, Herran taivaaseen astuminen, helatorstai
La 25.5. klo 18 Vigilia
Su 26.5. klo 10 Liturgia

NELLIM

Pyhän Kolminaisuuden ja pyhitettyä Trifon Petsamolaisen kirkko Siikajärventie 64
Isännöitsijä Tauno Haltta
p. 040 7705148

La 6.4. klo 18 Vigilia, Tuomaan sunnuntai

Su 7.4. klo 10 Liturgia, Tuomaan sunnuntai
La 27.4. klo 18 Vigilia, Samarialaisnaisen sunnuntai
Su 28.4. klo 10 Liturgia, Samarialaisnaisen sunnuntai
La 18.5. klo 18 Suuri ehtoopalvelus, Helluntai, Praasniekka
Su 19.5. klo 10 Liturgia ja vedenpyhitys järvellä, Pyhän kolminaisuuden päivä, helluntai, Praasniekka

SEVETTIJÄRVI

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko
Sevettijärventie 9065
Isännöitsijä Tanja Sanila
p. 040 7072661

La 30.3. Suuri lauantai klo 23.30 Puoliyöpalvelus
Su 31.3. Herran pääsiäinen, Kristuksen ylösnousemus klo 00.00 Pääsiäisen ristisaatto, Aamupalvelus, Liturgia
La 20.4. klo 18 Vigilia, Halvaantuneen sunnuntai
Su 21.4. klo 10 Liturgia, Halvaantuneen sunnuntai
La 4.5. klo 18 Vigilia, Sokeana syntyneen sunnuntai
Su 5.5. klo 10 Liturgia, Sokeana syntyneen sunnuntai
La 1.6. klo 18 Vigilia
Su 2.6. klo 10 Liturgia

KEVÄJÄRVEN TSASOUNA

Pyhien Boriksen ja Glebin tsasouna
Isännöitsijä Mikko Rantala
P. 0400 308 950

Ma 1.4. klo 17 Ehtoopalvelus, II Pääsiäispäivä
La 11.5. klo 18 Vigilia, Pyhien isien sunnuntai
Su 12.5. klo 10 Liturgia, Pyhien isien sunnuntai

INARI

Saamelaiskirkko
Ti 9.4. klo 10 Ortodoksinen Liturgia, Tuomaan tiistai, Vainajien muistelu

Männikön palvelukoti, Ivalo
Ke 24.4. klo 10 Liturgia, Pääsiäisen keskijuhla
La 25.5. klo 10 Liturgia

SAARISELKÄ

Su 31.3. klo 18 Suuri Ehtoopalvelus, Pääsiäispäivä.

UTSJOKI ev.lut kirkko
La 1.6. klo 10 Liturgia

Kerhoja, kuoroja, tiistaiseuroja ym. Oulun hiippakunnassa

Oulun Seurakunta

Tapahtumia lapsille ja nuorille Oulun pyhän Kolminaisuuden katedraalissa ja seurakuntakeskuksessa osoitteessa Torikatu 74, 90120 Oulu

Perhetapahtuma

Oulun ortodoksinen seurakunta järjestää perhetapahtuman seurakuntakeskuksessa Lasaruksen lauantaina 23.3.2013. Tapahtuma on tarkoitettu 0-12 vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen.

Perhetapahtuman ohjelma:
klo 9 liturgia
klo 11 lounas
klo 12 virpovitsojen tekotal-
koot; vitsat ja kreppipaperit
srk:n puolesta, saa tuoda myös omia
klo 13.30 arpajaiset, kahvia ja mehua
klo 14 tapahtuman päätös perhetapahtumassa lounas 3€/hlö, arpajaisissa 2€/arpa
Viimeinen ilmoittautuminen kanttori Lauralle 20.3.2013. Ilmoittautumiset joko tekstiviestillä tai sähköpostitse puh. 044 5115 743 / laura.aho@ort.fi
Ilmoittautumisen yhteydessä ilmoita mahdolliset ruoka-aineallergiat

Lasten Pääsiäinen

Lasten Pääsiäinen järjestetään toisena pääsiäispäivänä 1.4.2013 Pyhän Kolminaisuuden katedraalissa ja seurakuntakeskuksessa.

Ohjelma:
klo 10 liturgia ja ristisaatto
klo 11.30 lounas
klo 12 toimintapisteet: kirkonkellojen soittoa suklaamunakisa pääsiäisaskartelua klo 12.45 mehua ja kakkua iloitemista ja riemuitsemista ylösnousemuksesta
Tapahtumaan ei ole ilmoittautumista, kaikki ovat tervetulleita, isot ja pienet juhlistamaan yhdessä Kristuksen ylösnousemusta!

Lasten Päiväleiri

Oulun ortodoksinen seurakunta järjestää vuosina 2001-2005 syntyneille lapsille päiväleirin Oulun ortodoksisessa seurakuntakeskuksessa. Leiri järjestetään 3.-7.6.2013 klo 9-15 joka päivä. Leirillä syödään, askarrellaan, leikitään, pelailaan ja tutustutaan ortodoksisuuteen.

Alustava ohjelma:
klo 9 tulo srk-keskukseen
klo 9.10 pieni rukoushetki ja opetustuokio kirkossa
klo 10 leikkimistä ulkona tai askartelua sisällä
klo 11.30 lounas
klo 12.30 askartelua, pelailua tai ulkoleikkejä
klo 14 välipala
klo 15 kotiin
Viimeinen ilmoittautuminen 24.5.2013. Ilmoittautumisen yhteydessä kerro mahdolliset ruoka-aineallergiat ym. tärkeät tiedot koskien lastasi. Leirin hinta on 25€/lapsi. Leirimaksu maksetaan tilisiirrolla, joka lähetetään erikseen. Päiväleirin aikana teemme mahdollisesti pienen retken johonkin lähimaastoon. Asiasta ilmoitetaan lähemmin.
Ilmoittautumiset sähköpostitse kanttori Lauralle: laura.aho@ort.fi
Lisätietoja voi kysellä myös puhelimitse: 044 5115 743

Oulun seudun Raamattu- piiri

Oulun ortodoksinen seurakuntakeskus, Torikatu 74, kerhuhuone 2, klo 18.00-20.00. Kokoontuu joka toinen tiistai: 19.3., 2.4., 16.4., 30.4., 14.5. Yhteyshenkilö: Johannes Mäntymäki, puh. 040-861 8352. Tervetuloa mukaan. Piiriin liittyvää päivitettyä tietoa löytyy seurakunnan netisivuilta.

Oulun tiistaiseuran kevään 2013 kokoontumisajat:

9.4, 23.4, 7.5 ja 21.5, pappi Lars Ahlbäck kertoo ortodoksisesta kummiudesta.

Martinniemen tiistaiseura Kevät- ja kesäkauden tapahtumat:

18.4. klo 13 Vierailu Martinniemen ev. lut srk-keskuksessa.
Toukokuussa retki; ajankohta sovitaan myöhemmin.
11.-12.6.13 Tsasounan nimi-juhla
Tarkempia tietoja antavat puheenjohtaja Raili kolehmaisen, puh. 040 725 55 35 ja varapuheenjohtaja Anita Valkama puh. 050 588 79 09

Kempeleen tiistaiseuran toimintailat

Ti 19.3.2013 klo 18.30 Anelma ja Timo Mikkosella, Lyhdekuja 2, Kempele
Ti 23.4.2013 klo 18.30 Arja Lähteenkivellä, Peltorivi 1 A

5, Kempele
Ti 21.5.2013 klo 18.30 Heljä Rahikkalalla, Kokkokankaantie 125, Kempele
Lisätietoja illoista puheenjohtaja Heljä Rahikkalalta puh. 040-5181 071
Muutokset iltoihimme ovat mahdollisia, joten seuraa lehti-ilmoittelua Rantalakeuslehdessä ja seurakunnan netisivuja.

Русскоязычный православный вечер состоится в приходском зале г. Оулу (Торикату 74) в среду 24.4. Вечерня совершается на двух языках в соборе в 18 ч. Беседа в приходском зале после службы. Тема беседы: Наука и религия.

Добро пожаловать!

Kajaanin Seurakunta

Taaperokerho

Seuraava kokoontuminen on 27.3. klo 17. Tapaaminen on suunnattu alle 3-vuotiaille lapsille vanhempineen ja sisaruksineen. Kokoonnumme parillisten viikkojen keskiviikkoina seurakunnan kerhotilassa. Lisätietoja voi kysyä Mirka Saarelta (044 3087066) tai Sirja Hukkaselta (050 3241839).

Kajaanin lastenkerho

Kerho on suunnattu 3-7 vuotiaille lapsille ja se kokoontuu kaksi kertaa kuukaudessa sunnuntaiaamuisin klo 9.45 Pappilantalon kerhuhuoneessa. Kerhossa leikitään, pelataan ja puuhastellaan seuraten kirkkovuoden tapahtumia. Lopuksi siirrytään kirkkoon, jossa lapset voivat osallistua Herran pyhään ehtoolliseen. Kerhon kokoontumisista tiedotetaan paikallislehdissä ja ilmoitustauluilla. Lisätietoja antaa Tarja Hukkanen puh. 0500 773 094

Kajaanin nuortenkerho

Nuortenkerhossa 8-14 -vuotiaat koululaiset saavat mahdollisuuden tavata toisiaan joka toinen torstai klo 17.30 alkaen Pappilantalon kerhuhuoneessa. Kerhossa pelaillaan, askarrellaan ja mm. tutustutaan Kirkon pyhiin nimipäivien kautta. Kerhon kokoontumisista ilmoitetaan paikallislehdissä ja ilmoitustauluilla. Lisätietoja antaa Tarja Hukkanen.

Sotkamon lasten- ja nuortenkerho

Kerho on suunnattu lapsille ja nuorille 18 ikävuoteen saakka. Kerho pidetään vuoroviikoin Sotkamon ev.lut. seurakuntakodissa ja Vuokatin nuorisotalossa sunnuntaina klo 17.30. Kerhossa on luvassa hengellisiä aiheita, liikuntaa, pelejä ja luovaa toimintaa. Kiipeilypäivä 21.4., ilmoittautumiset 31.3.2013 mennessä. Lisätietoja antaa Andra Aldeapartanen puh. 044 202 7401

Suomussalmen lastenkerho

Kerho on suunnattu kaikille lapsille ja aloittaa tammikuussa. Lisätietoja antaa Ulla Kyllönen puh. 040 573 4824

Ponomarikerho

Kerho on suunnattu kaikenikäisille pojille ja miehille. Kerhossa tutustutaan alttaripalvelijan tehtäviin rauhallisesti harjoittelemalla. Kerho kokoontuu Kajaanin kirkossa. Lisätietoja antaa Reijo Marjomaa puh. 040 848 5380

Tie kirkkoon – kerho

Kerho on kaikille avoin tapaamis- ja keskustelufoorumi, jossa käsitellään keskustellen ortodoksisen uskontoon ja ihmisyyteen liittyviä asiakokonaisuuksia. Kerho kokoontuu noin kerran kuukaudessa. Seuraava kokoontuminen 16.4. klo 17 seurakuntasalilla. Kerhon alustajana toimii kirkkoherra Andreas Larikka.

Äijäkerho

Kerho on suunnattu kaikenikäisille miehille. Kerho kokoontuu ensimmäisen kerran to 11.4. klo 18 seurakuntasalilla, jolloin formaatti alkaa muodostua.

Käspaikkakerho

Kerho on suunnattu karjalaisesta käsityöperinteestä kiinnostuneille ja siellä valmistetaan mm. käspaikkoja. Kerhon opettajana toimii Pirkko Meriläinen Suomussalmelta. Kerho kokoontuu seurakuntasalilla 14.4. ja 26.5. Tiedustelut Kai-

sa Mönttinen puh. 045 873 6889

Iltakripari

Iltakripareita järjestetään toukokuussa Kajaanissa ja Kuhmossa. Kajaanin iltakripari on 22.-26.5. Kuhmon iltakripari voi sopia isä Kauko Ivanoffin kanssa puh. 0400 275 111

Kristinoppileiri

Kristinoppileiri pyritään järjestämään jossain kotimaan kohteessa kesäkuun alussa jos ilmoittautuneita on riittävästi. Kristinoppileirin voi suorittaa myös Uuden Valamon luostarissa ONL:n ohjauksessa ja seurakunta maksaa leirimaksun. Tiedustelut ja ilmoittautumiset Reijo Marjomaa puh 040 848 5380 tai reijo.marjomaa@ort.fi

Kiuruveden Seurakunta

KIURUVEDEN SEURAKUNTA järjestää kesäretken

Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen praasniekkaan Keiteleelle, keskiviikkona 12.6.2013

Linja-auton reitti seurakunnan alueella suunnitellaan, kun lähtijät ovat tiedossa. Matkan kustannukset ovat edulliset: autokyyti enintään 20 €, lapset ilmaiseksi. Lisäksi tulee ruokailukustannukset. Retkikohde sovittiin viimevuoden vastaavalla retkellä, joka suuntautui Pielavedelle

"Keiteleellä kesäleirit muistoihimme jäivät..." on monelle tuttu laulu mm. Keiteleen Hiekassa kristinoppikoulun käyneille. Nyt on tilaisuus lähteä katsomaan, miltä rakas leiripaikka nyt näyttää.

Pyhittäjä Arseni Konevitsalaisen kirkko, vihitty tsasounaksi 17.5.1965, vihkijänä KP arkipiispa Paa-
vali, jolloin pyhitetty pyhälle

Kesätyöpaikkoja

Kajaanin seurakunnassa on haettavana kaksi tehtävää Kajaanissa ja yksi Kuhmossa. Tehtävät ovat Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkon opas, Kajaanin hautausmaan hoitaja ja samalla Lasari Muromalaisen tsasounan opas ja Kuhmon Karjalan valistajien kirkon opas kamarimusiikkiviikkojen aikana. Tehtäviin kuuluu pyhäkön esittely matkailijoille, pienimuotoinen myynti ja hautausmaalla kukkien kastelu. Ortodoksisuuden tuntemus ja hyvä kielitaito ovat eduksi. Lisätiedot ja hakemukset palkkatoivomuksineen osoitteella: reijo.marjomaa@ort.fi

Kerhoja, kuoroja, tiistaiseuroja ym. Oulun hiippakunnassa

Nikolaokselle. Peruskorjattu 1998-2000, vihitty kirkoksi 11.6.2000, jolloin pyhitetty Arseni Konevitsalaiselle, Keiteleellä 1940-1956 toimineen Konevitsan luostarin muistoksi, vihkijänä KS apulaispiispa Panteleimon. Ikonostaasiin on sijoitettu Konevitsan luostarista saatuja ikoneita.

Ilmoittautumiset 30.4. mennessä Marja-Leena Maksimainen puh. 040 7088 751 tai sähköposti: aimo.maksimainen@pp.inet.fi
Retken hengellisenä johtajana on Isä Antero ja käytännön asioista vastaa Marja-Leena.

Kalajoen tiistaiseura kokoontuu joka tiistai kello 19.00 Kalajoen ev. lut. seurakunnan seurakuntakodin länsipäädyn huoneistossa. Kaikki tervetulleita!

Vaasan Seurakunta

Palava pensas-kerho kokoontuu 9.4. ja 14.5. klo 18.00 Simo Haaviston johdolla Vaasan seurakuntasalissa. Kaikki ovat tervetulleita!

Perhekerhon ohjelmaa keväällä 2013

To 21.3. klo 17.30 Virbovitsa-talkoot

Ma 1.4. klo 10.00 Lasten pääsiäinen ja juhlaruokailu seurakuntasalilla

To 11.4. klo 17.30-18.30 Kerho srkuntasalilla (Koulukatu 45, Vaasa)

To 25.4. klo 17.30-18.30 Kerho srkuntasalilla (Koulukatu 45, Vaasa)

To 9.5. klo 10.00 Hetkipalvelus kirkossa ja yhteistä teke-

mistä sen jälkeen

Hautausmaan talkoot pidetään keskiviikkona 8.5. 2013 ehtoopalveluksen jälkeen. Mukaan ulkoiluvaatteet ja harava. Hautausmaa on Vaasan Ristinummilla. Tarkempia tietoja kansliasta.

Kirkkokahvien järjestämisessä tarvitaan apua.

Tulethan auttamaan niiden järjestämisessä! Ostamme tarjottavat valmiiksi, joten ei edes tarvitse käydä kaupassa eikä leipoa mitään, jos ei halua. Tarvitsemme vain auttavia käsiä niitä järjestämään ja siivoamaan paikat. Yhteystietä voi ottaa Simo Haavistoon, puh. 0407070678.

Lapin Seurakunta

Pyhiinvaellusmatka Uuden Valamon ja Lintulan luostareihin

Rovaniemen tiistaiseura järjestää pyhiinvaellusmatkan Uuden Valamon ja Lintulan luostareihin Heinävedelle 17.-19.5. Lähtö perjantaina 17.5. Rovaniemeltä kello 8.00. Majoitus Valamon luostarihotellissa (2 vrk). Sunnuntaina 19.5. (helluntaina) osallistutaan Lintulan luostarissa Pyhän Kolminaisuuden kirkon praasniekkaan. Paluumatkalla on ohjelmaa Kuopiossa ja Rovaniemelle palataan myöhään illalla. Matka toteutuu, jos osallistujia on vähintään 25.

Matkan hinta 250 €/henkilö/ puolihoito
Ilmoittautuminen ja lisätiedot: Inkeri Peuna, puh.0400-138051, sähköposti inkeripeuna@gmail.com

JOHANNES MÄNTYMÄKI

Pääsiäinen.

Salmi-Säätiö käynnistää valokuvakeräyksen

Hyvä salmilainen toisessa tai kolmannessa polvessa! Oletko viime aikoina katsellut perheesi ja sukusi vanhoja valokuvia? Salmi-Säätiön hallitus pyrkii tallentamaan salmilaista perinnettä ja toivoo saavansa tekeillä olevaan pitäjähistoriaan ennen julkaisemattomia valokuvia Salmin eri kylistä. Kuvat voivat esittää maisemia, ihmisiä arjessa ja juhlassa, kirkkoja, tšasounia ym. rakennuksia.

Kuvista pitää antaa seuraavat tiedot:

- * mitä kuva esittää
- * milloin otettu (tarkan ajankohdan puuttuessa esim. ”1930-luvulta”)
- * kuka on kuvaaja, mikäli tiedossa
- * kenen hallussa/albumissa kuva on (jos eri henkilö kuin kuvien lähettäjä)
- * lähettäjän yhteystiedot kuvien palauttamista varten

Kuvat voi lähettää em. tietoineen **joko**

a) valmiiksi skannattuina (resoluutio mieluiten 300 dpi) osoitteeseen raija.pyoli@gmail.com **tai**

b) paperikuvina postiosoitteeseen

Salmi-Säätiö, asiamies Mauri Sulku, Kalliolahdentie 2, 70260 Kuopio.

Lähetykseen on liitettävä myös seuraava viesti: ”Myönnän Salmi-Säätiölle lähettämieni valokuvien käyttö- ja julkaisuoikeuden Salmin pitäjähistoriassa maksutta”, sekä päiväys ja allekirjoitus.

Kuvat valitsee historiategon toimituskunta. Kirjaan päätyneiden kuvien lähettäjien kesken arvotaan kaksi kappaletta Salmin pitäjähistoriaa teoksen valmistuttua.

Lisätietoja: Raija Pyöli, puh. 0400 676852; raija.pyoli@gmail.com
Mauri Sulku, puh. 0500 554410; mauri.sulku@luukku.com

Suuret passibot vaivannägemizes!
Salmi-Säätiön hallitus

Kirkko radiossa

YLE Radio 1: Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.50, iltahartaus klo 18.50, radiojumalanpalvelus klo 11.00

Aamuhartaus

- 23.3. Joensuun piispa Arseni
- 5.4. Metropoliitta Panteleimon
- 13.4. Metropoliitta Ambrosius
- 4.5. Kirkkoherra Timo Honkaselkä
- 25.5. Pastori Mikko Sidoroff

Iltahartaus

- 16.4. Professori Pekka Metso
- 21.5. Kasvatusasiainkoordinaattori Sirpa Okulov

Jumalanpalvelukset

Su 24.3. Vantaan Tikkurila, Kristuksen tai-vaaseenastumisen kirkko,

Pe 29.3. Kuopio, (huomioi aika) klo 18.00–19.00, Pyhän Nikolaoksen katedraali

Su 7.4. Lahti, Pyhän Kolminaisuuden kirkko

Su 21.4. Espoon Tapiola, Pyhän Herman Alaskalaisen kirkko

Su 5.5. Iisalmi, Pyhän profeetta Eliaan kirkko

Su 19.5. Oulu, Pyhän Kolminaisuuden katedraali

Yle TV1 (myös YLE Radio 1)

Pääsiäisyöpalvelus Uspenskin katedraalista

Kirkko televisiossa

Helsingistä

Lauantai 30.3. klo 23.55, Helsingin metropoliitta Ambrosius.

Tarkemmat tiedot hartausohjelmista löydät kirkon internetsivustolta: <http://www.ort.fi/radiotv>

Kirkon hartausohjelmat internetissä

www.yle.fi/radio1/uskonto/hartausohjelmat
Kuuntele ortodoksisen kirkon äänitteitä
<http://www.ort.fi/podcasts>

SUUREN PERJANTAIN EHTOOPALVELUS

Vespers of the Taking-Down from the Cross
Johtaa kapellimestari, dir.musices Istvan Zaborszky

Suuren Perjantain iltapäivällä toimitetaan vain ortodoksisessa kirkossa tunnettu jumalanpalvelus: "Kristuksen hautauskuvan esillekantaminen ja kunnioittaminen". Suuri Perjantai on syvän hengellisen murheen päivä. Silloin muistellaan Jeesuksen Kristuksen tuomitsemista ylipappien edessä, Hänen ristiinnaulitsemistaan ja kuolemaansa, ruumiin pois ottamista ristiltä ja hautaamista.

Joensuun Ortodoksisen Mieskuoron järjestyksessään kahdeksas äänite kertoo näistä Suuren Perjantain tapahtumista herkästi ja kauniisti sointuvalla tavalla. Se kehottaa uskovia hengellisesti syventymään siihen uhripalvelukseen, jonka Jeesus Kristus itse suoritti Golgatalla. Levyllä on Suuren Perjantain ehtoopalvelus lähes kokonaisuudessaan. Levyllä on useita harvemmin kuultuja veisuja ja uusia sovituksia mm: Kiitä sieluni Herraa, Herra minä huudan Sinua, Ehtooveisu, Sinä olet laskenut minut syvimpään hautaan, Joosef Nikodeemuksen kanssa, Herra nyt Sinä lasket, Kunniallinen Joosef ja Tulkaa ylistäkäämme.

Joensuun Ortodoksinen Mieskuoro on kulttuurinen harvinaisuus. Kuoron toiminnan tiedetään alkaneen jo vuonna 1958 ja se rekisteröitiin vuonna 1961. Yli puolen vuosisadan ajan kuoro on toteuttanut tarkoitustaan ortodoksisen lauluperinteen vaalimista ja tunnetuksi tekemistä laulaen erilaisissa jumalanpalveluksissa ja konsertoiden sekä koti- että ulkomailla. Kuorossa laulaa keskimäärin hieman yli kaksikymmentä laulajaa.

Vuodesta 1998 alkaen kuoroa on johtanut kapellimestari, director musices Istvan Zaborszky, jolla on taustanaan maailmanlaajuisesti arvostettu unkarilainen musiikkikoulutus.

Levyä voi tilata sähköpostitse jomk.info@gmail.com tai puhelimitse 0400-314 271/Markku Haapalainen. Katso myös www.jomk.net.

Joensuun Ortodoksinen Mieskuoro / Markku Haapalainen

Kiitos

Sydämeistäni kiitän teitä kaikkia siitä, että muistitte minua 80-vuotispäivänä. Nöyrä kiitos Oulun ortodoksisen seurakunnan isä Markolle, KP Metropolilta Panteleimonille, Oulun tiistaiseuralle, Oulun Karjalaseuralle, monille ystäville, läheisilleni, lapsilleni, lapsenlapsilleni. "Minä laulan kiitosta Herralle, Hän pitää minusta huolen." Ps.13:6

Sylvi Palviainen

Sydämelliset kiitokset KP metropoliilta Panteleimonille, isä Markolle, Oulun ortodoksiselle seurakunnalle, Oulun Tiistaiseuralle, Oulun Karjalaseuralle, Karjalaseurojen Pohjolan piirille, Oulun seudun Salmi-kerholle ja kaikille teille rakkaat ystävät, jotka muistitte minua lahjoin ja kukkasin merkkipäivänäni.

Seija Veikkolainen

PÄÄSIÄIS-LAMMASTA!

Tervetuloa pikalomalle kreikkaan
Nauti paikan päällä tai ota mukaan!

<p>Oulu crecian@crecian.fi Kirkkokatu 55 08 - 3111 555</p>	<p>Kempele zeppelin@crecian.fi Kauppakeskus Zeppelin 044 - 700 4001</p>
---	--

www.crecian.fi

Maailman valo

Köyhyyden vähentäminen ja koulutus vahvistavat koko kirkkoa!

SUUREN PAASTON KERÄYS 11.2.-31.3.2013

tukee perheiden elinolojen parantamista ETIOPIASSA sekä kirkollista kasvatustyötä ja papiston koulutusta TANSANIASSA.

♦ Etiopiassa naiset vahvistavat perheidensä hyvinvointia osuuskunta-toiminnan kautta.

♦ Papiston täydennyskoulutus on tärkeä osa Tansanian kirkon kasvatustyötä.

Filantropian keräystili:
FI53 5480 0520 0233 08
Viite: 12302

Lisätietoja:

filantropia@ort.fi
www.filantropia.fi

Filantropia
ORTODOKSISEN KIRKON
KANSAINVÄLINEN DIAKONIA
JA LÄHETYSYTYÖ

KOTI PIZZA

Pizza.. Love & Understanding

Kotipizza
Nummikatu 32, puh. 08-815 5755
avoinna ma-pe 10.30-21.00
la-su 12.00-21.00
Tervetuloa Sarin ja Sadun Kotipizzaan!

✝ Paimen-Sanommat

Julkaisija:

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakunnat / Paimen-Sanommat ry

Päätoimittaja:

Metropoliitta Panteleimon
P. 020 610 0250, fax. 020 610 0251,
sähköposti: paimensanommat@ort.fi

Toimitus:

Nummikatu 30 B 16, 90100 OULU
P. 0206 100 250, fax. 020 610 0251,
sähköposti: paimensanommat@ort.fi

SEURAKUNTALAISTEN osoitteenmuutokset ja tilaukset omaan seurakuntaan

MAKSULLISET tilaukset
Oulun ortodoksisen hiippakuntaan,
p. 020 610 0250, paimensanommat@ort.fi

Tilaushinnat:

- tilaushinta 12 € / vuosi
- tilausmaksut tilinumero 110750-1106102,
viestiosaan tilaajan nimi

Paino:

Joutsen Median Painotalo,
PL 52,
90101 OULU

Seuraavan numeron PS 2/13 aineisto viimeistään maanantaina 29.4.2013 klo 12 osoitteeseen: paimensanommat@ort.fi

Seuraava numero ilmestyy toukokuussa 2013

Lehti luettavissa internetissä:
<http://www.ort.fi/hiippakunnat/oulu/paimen-sanomat>